

Inc. B 3

auf

4 Be

Script. lat. recent. in Octavo
No 1

Libb. gram. et. etc.

~~131.~~

II 1 a 129⁶

EMMANVELIS *La*
ALVARI,
E SOCIETATE IESV,
DE INSTITVTIONE
GRAMMATICA,
LIBER SECVNDVS.

SIVĒ
DE OCTO PARTIVM ORA-
tionis constructione.

SCHOLIIS AVCTORIS
pratermissis.

COLONIAE AGRIPPINAE,
In Officina Birckmannica, sumptibus
Hermannii Mylij.

ANNO. M. DC. XXIX.

UNIVERSITÄT
ALVA
ASSOCIATION
DEPARTMENT
OF MATHEMATICS
LIBRARY
DEPARTMENT

COLLEGE OF ARTS
IN OFFICE OF THE LIBRARY
HARRISBURG, PA.

ANNO MDCXXIX

T Y P O G R A P H V S

P R O F E S S O R I S Y N -

t a x e o s .

Quod vides in hac Syntaxi characterum diuersitate secerni appendices, eius rei hac est ratio: Tres sunt classes, quibus puerilis aetas Syntaxeos praecepta paulatim imbibit. In Tertia, quae infima, pueri (perceptis prius quatuordecim regulis, quae rudimentis adhaerent) generales omnes regulas Syntaxeos sine figurata constructione, & appendicibus addiscunt. In Secunda regulas omnes cum appendicibus primi, & secundi generis, excepta constructione figurata Prima relinquuntur praeter constructionem figuratam appendices tertij generis, quas caractere diuerso vias excusas. Hac difficiliorum a facilioribus secretionem, rudi a puerorum ingenia mirum temporis & laboris faciunt compendiam. Vale & faue.

A 2 DE

DE OCTO
PARTIVM ORA-
TIONIS CONSTRUCTIONE
LIBER SECVNDVS.

QVID SIT SYNTAXIS, ET IN
quot partes distribuatur.

Syntaxis Græcè, Latinè constru-
ctio, est recta partium orationis
inter se compositio. Porro recta
compositio ea censenda est, qua vsi
sunt auctores, qui purè, & emen-
datè scripserunt. Hæc duplex est, altera Transi-
tiua, cum partes nimirum orationis in casum
dissimilem præcedenti transeunt. *Cic. ad Attic.*
Pompeius amat nos, charosq; habet: altera Intran-
sitiua, cum partes aut nullum post se casum ha-
bent: *Idem ad Q. Fr. Valent pueri, studiosè discunt,*
diligenter docentur, aut certè non diuersum ab
Philip. 3. eo, qui antecessit. Idem. Pax est tranquilla li-
bertas. Vtraque in Iustam, & Figuratam diuidi-
tur: illa omnibus suis numeris perfecta atque ex-
pleta est. *Idem Lentulo: Ego omni officio, ac potius*
pietate erga te cæteris satisfacio omnibus, mihi
ipsi nunquam satisfacio: in hac, vt plena sit,
non nihil desideratur: *Idem ad Att. Ego, si Ty-*
ro ad me, cogito in Tusculanum: quæ omnibus
suis numeris absoluta erit: si duo verba addas,
hoc modo: *Ego, si Tyro ad me venerit, cogito in*
Tuscula-

LIBER II.

Sculanum proficisci. Aut mutatur aliquid, vt iusta efficiatur. *Idem ad eundem. Quam turpis est assentatio, quum viuere ipsum turpe sit nobis.* Si, Vita ipsa dixisset, Iusta erat. De figurata copiosius postremo loco dicendum est. Nunc à Iusta, eaq; Intransitiua, quod facilius, expeditiorque sit, initium faciemus.

DE CONSTRUCTIONE

Intransitiua.

Verbum Personale finiti modi, antecedit Nominatiuus apertè vel occultè, eiusdem numeri & personæ.

Cic. Si vales bene est, ego quidem valeo. Terent. in *Lib. 14. Eunuch.* *Quis hic loquitur? Idem ibidè, Quid stamus, cur non inuis hinc?*

APPENDICES

Primi generis.

I.

Voces copulatæ sæpè verbum plurale desiderant-

Cic. ad Ant. Hic nobiscum sunt Niceas & Valerius Lib. 12.

Interdum singulari contentæ sunt.

Idem de Senect. Mens & ratio, & consilium in senibus est.

Nonnunquam omittitur coniunctio.

Idem ad Q. Frat. Frons, oculi, vultus per sæpè mentiuntur: oratio verò sæpissimè. *Lib. 10.*

II.

Verbum plurale nobiliorem personam

GRAM. INSTIT.

nam sequitur. Prima nobilior est, quam secunda & tertia. Secunda tertiæ antepo-
nitur.

Lib. 14. Cic. ad Terent. *Si tu, & Tullia lux nostra valetis: ego, & suavis-
simus Cicero valemus.*

APPENDICES

Secundi generis.

I.

Prima & secunda persona, ferè non explican-
tur, nisi cum diuersa studia significamus.

Lib. 4. Autor ad Herennium: *Ego capitis mei periculo pa-
triam liberaui, vos, liberi, sine periculo esse non curatis?*

Ibid. 5. Aut cum plus significamus, quam dicimus. Idem:
Act. 5. *Tu istud ausus es dicere?* Cic. in Verrem. *Tu innocen-
tior, quam Metellus?* Tu, plus significat, quam ver-
bum ipsum per se declarat.

II.

Verbum infinitum interdum partes nomina-
tiui agit.

Cic. in Oratore. *Oportere perfectionem declarat of-
ficij.* Terent. in Heautontim. *Non est mentiri meum.*

Idem verbum cum suo casu.

Lib. 7. Cic. ad Marium, *Vacare culpa magnum est solati-
um.* Brutus ad Atticum, *Dolet mihi, quod tu non sto-
macharis.*

APPENDICES

Tertij generis.

I.

Verba apparet, fallit, fugit, præterit, latet, interdum lo-
ce nominatiui membrum orationis habent.

Cic

LIBER II.

Cic. ad Att. Apparebat illas literas non illius esse.

lib. 12.

Idem. De Dionysio fugit me ad te antea scribere.

lib. 7.

II.

Idem accidit nonnunquam verbis passivis.

Cic. Tarquinius dixisse fertur tum cum exul esset, se intellexisse quos fidos amicos habuisset, quo, que infidos. De Amicis

Plin. Qualem fuisse traditur Qu. Sertorij ceruam.

Idem verb. Videtur vlu ven t: modò aperte,

Cic. Non mihi videtur ad beatè viuendum satù posse virtutem.

5. Tusca

Modo obscure.

Cic. ad Att. Quod Lentulum inuisis, valdè gratum, pueros attribue ei, quot & quos videbitur. lib. 12.

III.

Poetae verbo plurali interdum vtuntur, intercedente præpositione Cum.

1. Aen.

Virg. Remo cum fratre Quirinius

Iura dabant.

Oratores singulari.

Cic. ad Att. Tu ipse cum Sexto, scire velim, quid cogites.

lib. 1.

IV.

Poetae etiam intercedente præpositione Cum, Verbum multitudinis præstantiori personæ reddunt.

Virg. — diuellimur inde

Iphitus & Pelias mecum.

Oratores verò verbum nominatiuo reddunt, nulla habitata ratione ablatiui.

Aenei. 2.

Cic. Atque vrinam iam ante vidisses, nec totum animum tuum mærori mecum esse dedisses.

Ad Att.

Quod idem & Poetae faciunt.

li. 5.

Hor. Tu, quid ego, & populus mecum desideret, audis.

Vtuntur interdum numero singulari pro plurali, sed In arte rarius. poeta

Cic. Vos, vos, inquam, ipsi, & senatus frequens restitit. Idem: Pro Rabo Cum

A +

GRAM. INSTIT.

In Sallu. Cum uniuersis vos, populusque frequens aduentu meo gratulatus est.

VERBUM INFINITVM.

Verbum personale Infiniti modi, postulat ante se accusandi casum.

Lib 13. Cic. ad Attic. Huc quidem nimbum citò transisse lator. Terent. in Adelphis, Saluum te aduenire gaudeamus.

DE ADIECTIVIS ET

Substantiuis.

Nomina adiectiua, Pronomina, & Participia cohærent cum suis substantiuis genere, numero, & casu.

Act. 6. Cic. in Verrem: Erat hyems summa, tempestas perfrigida, imber maximus. Terent. in Eunuch. Ille bonus

Lib. 6. vir nusquam apparet. Curtius, Parua sæpè scintilla contempta, magnum excitauit incendium.

APPENDICES

Primi generis.

I,

Substantiua coniuncta ferè adiectiuum multitudinis requirunt.

Bel. Pun. 4. Liuius: Hypocrates & Epicides nati Carthagine, oriundi ab Syracusis.

Quod si adiectiuum singularis sit numeri, cum viciniore substantiuo genere, & casu consentit.

Q Cic. De petitione Consulatus, Multorum arrogantia, multorum contumacia, multorum superbia, multorum odia ac modestia perferenda est. Terent. in Eunuch. Viden' ocium, & cibus quid faciat alienus?

Adie

LIBER II.

Adiectivum plurale præstantius genus
sibi vendicat. Virile præstantius mulie-
bri, & neutro.

Ter. in And. *Domus, vxor, liberi inuenti inuito patre.*

Liuius. *Decem ingenui, decem virgines, patrimi om- Bel. M. 7.
nes, matrimq; adhibiti. Idem. Confiliapopuli, exerci- Ab urb.
tus vocati. Virgil. Casosq; reportant Almonē puerum
fædatique ora Galefi. Ænei.*

Neutrum muliebri præfertur, præcipuè
cùm de rebus inanimatis sermo est.

Salust. *Hic genus, atq; eloquentia prope paria fuere. In Catil.*

Item, *Diuitia, decus, gloria in oculis sita sunt. Ibidem.*

III.

Cum substantiuis rerum inanimatarum
plerumque iungitur neutrum multitu-
dinis.

Liuius: *Ira, & auaritia, imperio potentiora erant. I-*

*dem: Formijs portam, murumq; de celo taëta nuncia- Be Ma. 7.
tum est. Idem: Iam Ludi, Latineque instaurata erant. Bel, Mac.*

APPENDICES

Tertij generis.

I.

Participia; factus, creditus, dictus, dicendus, visus, ap-
pellatus, & cætera eiusdem generis, si inter duo substanti-
ua ponantur, non continuo cum præcedente consentient.
Quis enim audeat sic loqui: *Antonius Reip. pestis à Cicero-
ne appellata est.*

Nec itidem si post vtrumque collocentur, cum alteru-
tro consentire poterunt. Habenda est enim ratio non col-
locationis verborum, sed ipsarum rerum. Itaque cohæret
adiectivum cum eo nomine, quod est præcipuum, siue ba-
sis & fundamentum orationis.

A 51

Plin.

GRAMMAT. INSTIT.

lib. 3, c. 5. Plin. Puteoli Colonia Dicaarchia dicti. Ibidem, Oppidum Festum Græcis Posidonia appellatum.

I I.

Figurata constructio est, cum probati scriptores aliter locuti sunt.

2. de Div. Cic. Non omnis error stultitia dicenda est. Terent. Nunquam æquè ac modò paupertas mihi onus visum est. & miserum, & grave.

I I I.

Poetæ substantiuis præpositione *Cum* copulatis, plurale adiungunt iure.

2. Met. Ouid. Sors eadem Ismarios Hebrum cum Strymone siccat, eisdem etiam generis præstantiam amant.

3. Fasti. Ouid. Illia cum Laufo de Numitore sati.

I V.

Adiectiuum fœmininum interdum respondet viciniori substantiuo pluralis numeri.

Bell. Mac. Liu. Hoc S. C. literaque à Sp. Posthumio prætorè in Hetruriam misse sunt.

Si de rebus inanimatis agitur, tutius fuerit circuitione uti hoc modo.

Lucretia castissima fuit, qua virtute etiam eius mancipium floruit; potius quam, Lucretia & eius mancipium sunt casta.

RELATIVA.

Relatiuum, *Qui, quæ, quod*, concordat cum antecedente in genere & numero.

lib. 19. Cic. ad Tironem, Nemo nos amat qui te non diligit idem ad Terentiam; Accepi ab Aristocriso tres epistolas, quas lacrymis propè deleui. Idem ad Att. O

lib. 3. te se reum, qui illius periculis non moueris.

Item Pronomina, *Hic, iste, ille, ipse, is, & Idem*, cum fiunt relatiua.

lib. 7. Idem ad Att. Eanti mihi Antium, venit obuiam tuus puer,

LIBER II.

puer, is mihi literas abs te, & commentarium consu-
latus mihi Græcè scriptum reddidit.

A P P E N D I C E S

Primi generis.

I.

Relatiuum Qui, Quæ, Quod, cum ante-
cedenti præponitur, cum eodem genere,
numero, & casu perquam venustè cohæ-
ret.

Cic. pro Syl. *Quæ prima innocentis mihi defensio est* Lib. 9.
oblata, suscepi. Idem ad Att. *Quos cum Mario pue-*
ros, & Trebatio miseram, epistolam mihi attulerunt.

Idem in 1. Tusculana. *Quam quisque artem norit,* Lib. 12.
in hac se exerceat. Idem ad Att. *Quibus de rebus ad*
me scripsisti, quoniam ipse venio, coram videbimus.

Quod si inter duo substantiua pona-
tur, cum alterutro consentire poterit, et-
iam si alterum proprium sit.

Sallust. *Est locus in carcere quod Tullianum appella-* in Catil.
tur. Curtius, *Darius ad eum locum, quem Amanicas* Lib. 3.
pylas vocant, peruenit.

II.

Quantus, Qualis, & cætera id genus
nomina, cum relatiua fiunt, non cum
antecedente, sed cum consequente sub-
stantiuo genere, numero, & casu senti-
unt.

Cic. ad Cass. *Dixi de te quæ potui, tanta contentione,* Lib. 12.
quan-

GRAM. INSTIT.

quantū forum est. Idem in Bruto. *Vtinam in Tiberio Graccho, Caiōq; Carbone talis mens ad remp. bene gerendam fuisset, quale ingenium ad bene dicendū fuit.*

APPENDICES

Secundi generis.

I.

Nominatiuus, & verbum: adiectiuum, & substantiuum: relatiuum, & antecedens interdum, maximè apud historicos & poetas sensu, & significatione consentiunt, quamuis voce discrepent.

Virg. Pars in frustra secant, verubusq; tremantia figunt. Liuius. Pars in iuueniles lusus versi, pars vestientes sub umbra, quidam somno etiam strati. Ter. in And. Vbi illic est scelus, qui me perdidit?

II.

Orationis membrum interim vice antecedentis ponitur, idque in neutro genere.

Cic. ad Att. Pompeius. quod mihi summo dolori est, ipse se afflixit. Idem. Vnum obicitur, natum esse Gadibus, quod nemo negat.

APPENDIX

Tertij generis.

I.

Si plura antecedant substantiua coniunctionibus ligata, idem obseruandum est in relatiuis, quod paulò ante in adiectiuis.

1. Off. Cic. Propter summam & doctoris auctoritatem & urbis, quorum altera te scientia augere potest, altera exemplis.

Interdum redditur relatiuum viciniore substantiuo.

Cicer. Mihi non venit in mentem, furorem & insaniam optare vobis, in quam incidistis.

Caesar

LIBER II.

Cæsar masculino & fœminino rerum animatarum
relatiuum neutrum reddidit.

*Leporem & gallinam & anserem gustare fas non putant, 1. Bell.
hac tamen aiunt animi, voluptatisque causa. Gall.*

Vbi non speciem, sed genus animal respexit.

SUBSTANTIVA

continuata.

Substantiua continuata, quæ ad eandem rem
spectant, casu concordant, quamuis genere, & nu-
mero aliquando dissentiant.

*Marc. Tul. Cic. Publio Lentulo Proconsuli salutem Lib. 1.
plurimam dicit. Cæsar. Gallos ab Aquitanis Garum- Bel. Gal. 1.
na flumen diuidit. Plin. ad Caninium. Quid agit Co- li. 1. Epi.
mum tua, meæq; delitia?*

APPENDICES

Tertij generis.

I.

Interdum alterum substantiuum genitiui est casus.

*Cic. ad Att. Cassius in oppido Antiochia cum omni exercitu Lib. 5.
est. Virg. Celsam Butyroti ascendimus urbem. Æneid. 3.*

II.

Substantiuis diuersi generis, aut numeri, verbum adiec-
tiuum & relatiuum sic reddetur.

I. Si alterum proprium sit hominis, cum eo verbum
cæteraque consentiunt.

*Cic. Delicia tua nosler Æsopus eiusmodi fuit, ut ei desinere Li. Epi. 7.
per omnes liceret.*

II. Si vero de alijs rebus agatur, sæpissimè verbum ad-
iectiuum, relatiuum que magis communi respondet.

*Li. De Solis urbe, quæ in Cilicia est, cgerunt. Soli Solo. 7. Bel.
rum, est vrbis. Plin. Tungri ciuitas Gallia fontem habet insi- Mac.
gnem. lib. 31. c. 2.*

Iustinus tamen ad proprium respexit.

Ad cuius, inquit, emolumentum egregiè pertinere ratus, si Lib. 6.

Br. an-

GRAM. INSTIT.

*Bizantium nobilem & maritimam urbem receptaculum
terrae marique suis copijs futurum in potestatem redegit.*

VTRINQUE NOMI- nandi casus.

Omne verbum personale finiti modi, vtrin-
que nominatiuum habere potest, cum vtrunque
nomen ad eandem rem pertinet, cuiusmodi ma-
ximè est verbum substantiuum, vocatiuum, &
alia quamplurima.

*Terent. in Phor. Senectus ipsa est morbus. Cic. de
Lib. 2. Offic. De amicitia alio libro dictum est, qui inscri-
Catil. bitur Lelius. Salust. Virtus clara, aeternaque habetur.
Lib. 3. Cic. ad Att. Ego viuo miserimus. Idem in M An-
Philip. 2. tonium. Defendi Remp. adolescens, non deseram
senex.*

APPENDIX TERTII generis.

Verbum substantiuum & vocatiuum, cum inter duos
nominandi casus diuersi numeri ponitur, consentiet cum
eo substantiuo; quod (vt ita dicam) sit verbi basis & fun-
damentum. Vt in hac oratione, *Adolescentes modesti, sunt
ornamentum iuuentutis.* Verbi basis & fundamentum est;
Adolescentes modesti, quocunque modo vertas hæc ver-
ba.

lib. 33. c. Plin. Nota argenti fuere bigæ & quadrigæ.

1. Met. 3. Ouid. Domus antra fuerunt.

Si aliter loquamur, figurata erit constructio.

NOMINATIVVS POST verbum infinitum.

Verbum personale infiniti modi, post se No-
minatiuum petit, cum res ad Nominatiuum præ-
cedentis verbi pertinet.

Cic.

LIBER II.

Cic. de Nat. deor. *Nolo esse longior.* Idem pro
Marcell. *Malim videri nimis timidus quam pa- um*
prudens. Terent in Adelph. *Patris esse discere ab a-*
lijs, qui veriè sciunt. ibidem, *Meditor esse affabilis.*

A P P E N D I C E S

Primi generis.

I.

Si verba, Puto, Aio, Refero, & alia e-
iusdem significationis, infinitum præ-
cedant, durior efficitur oratio.

Lucan. *Vtque fidem vidit scelris, ut unquam putavit* Lib. I.

Iam bonus esse socer, la hrymas non sponte cadentes
Effudit, gemitusq; expressit pectore lato.

Orator dixisset, se bonum esse socerum.

II.

At si accusa ius antecessit, & sequa-
tur necesse est.

Cic. in Catilinam, *Cupio P. C. me esse clementem,*

Cupio in tantis Reip. periculis non dissolutum videri. Orat. I.

Idem in Bruto: *Ego me Phidiam esse malle, quam*
vel optimum fabrum tignarium.

A P P E N D I X

Secundi generis.

Infinitum Esse, accedente verbo Licet, dandi,
vel accusandi casum post se postulat.

Cic. I. Tusc. *Licuit esse otioso Themistocli, licuit E-* lib. I.

paminunda. Idem ad Att. *Mihi neglenti esse non*

licet. Idem pro Fiac. *Cur his per te frui libertate,*

cur denique esse liberos non liceat? Idem pro Corn.

Bal-

GRAM. INSTIT.

Balb. *Quod si civi Romano licet esse Gaditanum, siue exilio, siue reiectione huius civitatis, &c.*

APPENDICES
Tertij generis.

I.

Nonnunquam subauditur præcedens accusatiuus aut datiuus.

L. ib. 3. Curt. *Octoginta talenta constituit daturum Alexander, pro, se daturum.*

Pro Lig. Cic. *Liceat esse miseros.*

II.

Infinitum Esse, cum cæteris verbis, quæ datiuo gaudent, ferè accusatiuum habet.

Heaut. Terent. *Expedit bonos esse nobis.*

Quintilianus tamen datiuo vsus est.

Li. II. c. 1. *Oderit reum verba aucupantem, & anxium de fama ingenij, & cui esse diserto vacet.*

Cum infinito, Esse, accedit verbum dandi, plane videbitur poetica locutio.

In Art. Hor. ——— *Mediocribus esse poetis, Non homines, non Dij, non concessere columnæ.*

INTERROGATIONIS
atque Responsionis con-
sensus.

Interrogatio, & Responsio casu consentiunt.
Cui Præptori dedisti operam? Platoni. Cuius est hac oratio? Ciceronis. Quem existimas fuisse Principem Oratorum? Demosthenem. Quo morbo fuisti impeditus? a sîdua febricula.

DE

LIBER II.

DE CONSTRUCTIONE
TRANSITIVA NO-
minis.

GENITIVVS POST NOMEN
substantiuum.

Quotiescunque duo nomina substantiua re-
rum diuersarum in oratione continuantur,
alterum erit genitiui casus.

Cic. in Pison. *Supplicium est poena peccati.* Idem ad
Caelium: *Mirum me desiderium tenet vrbis.* Idem de *lib. 2.*
Amicitia: *Maximum ornamentum amicitia tollit,
qui ex ea tollit verecundiam.*

APPENDIX
Primi generis.

Adiectiua cum Substantiue ponun-
tur, more Substantiuorum construun-
tur.

Cic. de Sen. *Tantum cibi, & potionis adhibendum, vt* *Ad. 3.*
resciantur vires, non opprimantur. Idem in Verrem:
Sicilia tota, si vna voce loqueretur, hoc diceret: Quod
auri, quod argenti, quod ornamentorum in meis vrbi-
bus, sedibus, delubris fuit, id mihi tu C. Verres eripui-
sti, atque abstulisti. Pompeius ad Marcellum & *lib. ad*
Lentulum: *Vos hortor, vt quodcunque militum con-* *Atto*
trahere poteritis, contrahatis.

Abdita rerum, strata viarum, occulta
saltuum, & id genus alia ferè apud

B

Pöſſ

GRAM. INSTIT.

Lib. 8. Poetas & historicos reperiuntur:
Tacitus. *Per angusta & lubrica viarum flexerunt.*

GENITIVVS VEL ABLATIVVS
post nomen substantiuum.

Lib. 4. Substantiua, cum ad laudem vel vituperationem referuntur, genitiuo vel ablatiuo gaudent.

Cic. ad Marcel. *Neq; te monere audeo praestantipudentia virum: neque confirmare maximi animi hominem irumque fortissimum.* Plin. Choromandarum gentem vocant Tauron siluestrem, sine voce, stridoris horrendi, hirtis corporibus, oculis glaucis, dentibus caninis.

Lib. 7. c. 2.

GENITIVVS POST NOMEN
adiiectiuum.

Adiectiua quæ Scientiam, communionem, copiam, & his contraria significant, cum genitiuo iunguntur, vt Peritus, Ignarus, Particeps, expers, plenus, inanis.

De Orat. 2. Cic. in Bruto. *Fabius Pictor, & iuris, & literarum, & antiquitatis bene peritus fuit.* Idem. *Antonius omnis eruditionis expers, atq; ignarus fuit.* Idem de Finibus, *Virtutes ita copulatae, connexaeq; sunt, vt omnes omnium participes sint.* Idem ad Papyrium: *Stultorum plena sunt omnia.* Ex eodem. **Lib. 5.** *de Orat. Lib. 9.* *Omnia plena consiliorum, inania verborum videmus.*

Item quaedam in AX, Ius, idus, & Ofus.
Philosopus tenax recti, nullius culpa conscius, avidus virtutis, studiosus literarum.

Qui-

LIBER II.

Quibus adde memor, immemor, securus.

Vt memor beneficij, Immemor iniuria, Securus rumo-
rum. Quintilianus: Tenacissimi sumus eorum, quæ ru-
dibus annis percipimus. Cic. in M. Anton. Huius rei lib. 1. c. 1. d.
ne posteritas quidem omnium seculorum immemor e-
rit. Idem ad C. Anton. Cum T. Pomponius homo om- Phil. 2.
nium meorum in te studiorum conscius, tu cupidus, Lib. 5.
nostri amantiſſimus ad te proficiſceretur, aliquid mi-
hi scribendum putavi.

PARTITIVA.

Partitiua, Genitiuo multitudinis gaudent:

Cic. de Natura deorum: Elephanto belluarum nulla lib. 1.
prudenter Idem de Senectute: Minus habeo viriū,
quàm vestrum veteris. Idem ad Q. Fr. Domus virius- lib. 2.
que nostrum adificatur strenue.

Item numeralia nomina.

Liuius: Imperium summum Romæ habebit, qui pri- Ab urbe.
mus vestrum, o iuuenes, osculum matri tulerit. Cur.
Octoginta Macedonum interfecerunt. Idem ibidem: Lib. 8.
Nolo singulos vestrum excitare.

Denique quæcunque adiectiua partitionem
significant, interrogandi casum possunt admitte-
re.

Cic. de Senect. Multæ etiam istarum arborum mea
manu sunt sata. Liu. Macedonum ferè omnibus, & Bel. Mac.
quibusdam Andriorum, vt manerent, persuasit. Curt. 1.
Cum paucis amicorum ad Leonatum perueni. Plin. Lib. 10.
Lanarum nigra nullum colorem bibunt. h. 8. c. 42.

GRAM. INSTIT.

APPENDIX

Tertij generis.

Nonnunquam substantiua, maximè apud Plinium hanc constructionem admittunt.

lib. 10. c. 6. *Volucrum animal parit vespertilio tantum.*

Nisi fortè quis dicat subaudiendum nomen partitium *Solus.*

Numeralia frequentissimè cum suis substantiuis copulantur.

Septimus Rex Romanorum. Duo milites. Singuli duces.

SUPERLATIVA.

Si multa eiusdem generis comparentur, utendum est superlatiuo cum genitiuo plurali: Cic. 5. Tusc. *Teophrastus elegantissimus omnium Philosophorum, & eruditissimus, non magnopere reprehenditur, cum tria genera dicit bonorum.* Plinius: *Demosthenes summus oratorum Græcia.*

lib. 33. c. 1.

APPENDICES

Primi generis.

I.

Tam superlatiua, quam partitiua etiam genitiuo singulari, qui multitudinem significet, coniunguntur.

Cic. pro Quintio: *Habet aduersarium P. Quintius verbo, Sex. Neuium, reuera huiusce ætatis homines disertissimos, ornatissimos nostræ ciuitatis, Idem pro Rabir. Posth. Virum vnum totius Græcia facilè doctissimum Platonem in maximis periculis insidijsque versatum esse, accepimus. An quis*

LIBER I I.

quisquam Clodiae gentis cum Pompeio magno conferendus est.

I I.

Tum superlatiua nomina, tum etiam partitiua, quæ cum suis substantiuis casu cohærent, & genere, & numero consentiunt.

Cic. de natur. Deor. Indus, qui est omnium fluminum maximus, non aqua solum agros letificat, sed eos etiam conserit. *Lib. 2.*

Plin. Hordeum frugum omnium mollissimum est. *Lib. 18.*

Pomp. Mela: Famam habet ob Cereris templum Enna præcipua montium. *c. 2. Lib. 2. c. 7.*

Quod si nullum sit substantiuum, cum genitiuo, quod attinet ad genus, consentient.

Liuius. Summi insimiq, Gabinorum, Sex Tranquinum dono Deum sibi missim credere. *Ab urb. 1. L. 9. c. 4.*

Quidem Ciceronem sequar, nam is eminentissimos Græcorum est sequutus. *Lib. 22. c. 25.*

Plin. Sapientissima animalium esse constat, quæ fruge vescantur. Idem: Ouorum alia sunt candida, ut columbis, perdicibus: alia pallida, ut aquaticis. *Li. 10. ca. 52.*

APPENDICES

Secundi generis.

Genitiuus tam superlatiui, quam partitiui, in ablatiuum cum præpositione E, vel Ex, vel De, mutari potest.

Cic. pro Cluen. Ex his omnibus natu minimus, P. Saturninus in eadem sententia fuit. Idem pro Sext.

GRAM. INSTIT.

Lib. 16. Sext. Rosc. *Audacissimus ego ex omnibus? minime. Idem ad Tironem. De tuis innumerabilibus in me officijs erit hoc gratissimum.* Idem in M. Anton. *Permitto, ut de tribus Antonijs eligas, quem velis.* Quint. Decla. 8. *Timui, ne quem ex meis viderem.*

Mutatur interdum genitiuus superlatiui in accusatiuum cum præpositione, Inter, vel Ante. Cic. pro Sext. Rosc. *Rectum putabat pro eorum se honestate pugnare, propter quos ille honestissimus inter suos numerabatur.* Sen. *Ille Cræsus inter Reges opulentissimus, ad tormenta post tergum vinculis manibus ductus est.* Pomponius Mela: *Genem sui nominis aluit Boristhenes inter Scythiæ amnes amœnissimus.* Liuius: *Multitudini gratior fuit, quam patribus, longe ante alios acceptissimus militum animis.*

I I.

Superlatiua præter proprium casum admittunt etiam casum suæ positionis.

Cicer. de Claris Orat. *Fuit Sextus Aelius iuris quidem ciuilem omnium peritissimus.* Omnium superlatiui, Iuris ciuilem, positiui casus est.

Admittunt & genitiuum partitionis, more nominum vnde formantur.

Lib. 9. c. 51. Plin. *Plurimi piscium tribus mensibus Aprili, Maio, Iunio pariunt.*

AP.

L I B E R I I.

A P P E N D I C E S

Tertij generis.

I.

Superlatiuo interim utimur cum conferuntur res di-
uerſi generis, maximè accedente aduerbio, Non ſolum.

Cic. *Hoc tu ſcriptore, hoc conſiliario, hoc miniſtro omnium Pro domo
non bipedum ſolum, ſed quadrupedum impuriſſimo Remp.
perdiſti.* Plin. *Hiſ tantum, qui legati ad exteras gentes itu-
ri eſſent, annuli publici dabantur, credo quoniam ita extera-
rum honoratiſſimi intelligebantur.* lib. 33. c. 1.

Si genitiuus nominis ſit collectiuus, non neceſſario
cum eo conſentient ſuperlatiua aut partitiua.

Summi, inſimique ciuitatis Tarquinium exceperunt.

Item, ſi ſuperlatiua ſubſtantiue ponantur,

Cic. *Cum omnium rerum mors ſit extremum.*

G E N I T I V V S V E L D A T I V V S

poſt nomen.

Nomina quæ ſimilitudinem, aut diſſimilitu-
dinem ſignificant, interrogandi vel dandi caſum
exigunt.

Terent. in *Eunuch. Domini ſimilis, &c. de Fin. Non* lib. 1.

video, cur non potuerit patri ſimilis eſſe filius. Idem

in M. Antonium: Antonius ſaturauit ſe ſanguine

diſſimillimorum ſui ciuium. Idem de Clar. Orat. Philip. 2:

Nihil tam diſſimile, quam Cotta Sulpitio.

Item *Communis, Proprius:*

Cic. *de Senect. Id quidem non proprium ſenectu-*

tis eſt vitium, ſed commune valetudinis. Idem pro

Sex. Roſc. Quid tam commune, quam ſpiritus

viuis, terra mortuis, mare fluctitantibus, littus

GRAM. INSTIT.

Ciectis? Plinius: Casari proprium, & peculiare sit praeter supra dicta, clementiae insigne.
 Lib. 7. c. 25.

DATIVVS POST NOMEN.

Nomina quibus Commodum, Voluptas, Gratia, Favor, Aequalitas, Fidelitas, & his contraria significantur, dativum poscunt, vt:

Consul salutaris, Perniciosus Reip. Iucundus, Molestus, Gratus, Inuisus, Propitius, infestus civibus. Fidus, infidus imperio: Par, impartantio oneri. Cic. ad Cincinnam: Erat meum consilium, cum fidele Pompeio, tum salutare utrique. Idem ad Att. O gratas tuas mihi iucundasque literas.
 Lib. 6.
 Lib. 12.

Item verbalia in Bilis, vt Amabilis, Formidabilis, Optabilis.

Cic. in M. Anton Pax praesertim civilis, quanquam omnibus bonis, mihi tamen imprimis fuit optabilis.
 Phil. 7.

Quaedam praeterea, quae ex praepositione, Componuntur, vt Conscius, Consentaneus, Concors, Concolor, Confinis, cum adiectiva sunt.

Cic. 2. Tuscul. Mihi conscius sum nunquam me nimis cupidum fuisse. idem in M. Anton. Sulpitiy mors consentanea vitae fuit, sanctissime, honestissimeque acta.
 Phil. 9.

DATIVVS VEL ACCVSATIVVS
 cum praepositione Ad post nomen.

Accommodatus, appositus, aptus, idoneus,

LIBER II.

us, habilis, utilis, inutilis. Natus huic rei, vel ad hanc rem.

Cic. in Pisonem: Ille gurges atque belluo natus abdomini suo, non laudi atque gloria, omneis fortunis, multo fama, vitaeque priuauit. Idem de Claris Orat. Cn. Pompeius, vir ad omnia summa natus.

ACCUSATIVVS VEL ABLATIVVS
post nomen.

Adiectiua, quibus generalis dimensio significatur, accusatiuum, vel ablatiuum casum postulant, qui certam mensuram significet.

Liu. Fossam sex cubitis altam, duodecim latam, cum
duxisset: extra duplex vallum fossae circumdedit. *Bel. Mac. 7. lib. 5. c. 3.*
Columella: Esto ager longus pedes mille & ducentos, latus pedes centum viginti.

APPENDIX

Tertij generis.

Interdum adhibetur genitiuus.
Colum. Medica singulos cyathos serere oportet in areolis longis denuum pedum. *lib. 11. c. 24.*

ABLATIVVS POST
nomen.

Extorris, nudus, dignus, contentus, inanis,
Atque refertus, inops, locuples, alienus, onustus.

Immunis, plenus, cassus, diuesque, patensque.

GRAMMAT. INSIT.

Tum fretus, vacuus, tum captus, præditus, orbis,
Indignus, liber, viduus sibi iure Latinum
Assumunt casum, vt: *Summo vir dignus honore.*

O P V S.

Opus nomen adiectiuum accedente verbo
substantiuo, ablatiuum postulat.

Lib. 12. Terent. in Andr. *Nihil isthac opus est arte ad hanc
rem quam paro.* Cic. ad Att. *Apud Terentiam gratia
opus est nobis, & tua auctoritate.*

Sæpè etiam cum substantiuis more adiecti-
uorum consentit, neque tamen in casus declina-
tur.

Lib. 2. Idem ad Curion. *Dux nobis & autor opus est.* Idem
Lib. 16. ad Tyron. *Is omnia pollicitus est, quæ te opus essent:*
Lib. 6. Idem ad Attic. *Dices nummos mihi opus esse ad ap-
paratum triumphi.* Liuius: *Scipio ad comparanda ea
Bell. Pæ. que opus erant, tempus habuit.*

no.

A P P E N D I X
Tertij generis.

Opus cum genitiuo iunxit Plancus.

Lib. 10. *Sed aliquantum nobis temporis & magni laboris, & multa
Epi.* *impensa opus fuit.*

Iungebant prisca opus etiam cum accusandi casu, Plaut.

Afinar. *Puero opus est cibum.*

Vsus cum opus significat, eodem ferè modo construun-
tur.

Afinar. *Plaut. Viginei iam vsus est argenti minis.* Idem: *Ad eam rem
Pseud.* *opus est hominem astutum, doctum, scitum, callidum.* Pro o-
pus est homine astuto, &c.

Cic

LIBER I I.

Cic. *Vltus pro opus vtitur, sed sine casu.*
De ceteris studijs alio loco dicemus, si vltus erit.

Adiectiua diuersitatis, & numeralia ordinis, ablatiuum cum præpositione A, vel Ab, admittunt.

Cic. *Certa cum illo qui à te totus diuersus est.* Idem Acad. 4.
ad Att. *Nauigationis labor alienus ab ætate nostra.* lib. 6.
Idem: *Post autem conficta à Carneade, qui est quartus ab Arcesila.* Hircius: *Imperio, & potentia, secundus à rege.* Acad. 4.
Bel. Alex. 4.

Idem, securus, Liber, Vacuus, Purus, Nudus, Inops, Orbus, Extorris.

Cicero in Verrem: *His quidem temporibus in omni orbe terrarum vacui, expertes, soluti, ac liberi fuerunt ab omni sumptu, molestia, munere.* Idem pro domo sua: *Tam inops aut ego eram ab amicis, aut nuda Resp. à magistratibus.* lib. 4.

A P P E N D I X

Tertij generis.

A alienus etiam genitiuo, & datiuo coniungitur. Lib. 1. de
Cic. *Quis alienum putat esse eius dignitatis, quam mihi quisque tribuit?* Idem: *Quod illi causa maximè est alienum.* finibus.
Pro Cæcinnæ.

C O M P A R A T I V A.

Comparatiuo vtimur cum ablatiuo, quando vel plura diuersi generis comparantur.

Cic. in Cat. *Luce sunt clariora nobis tua consilia.* Orat. 13.
Curtius: *Maiora sunt præmijs pericula.* lib. 9.

Vel

GRAMM. INSTIT.

Vel cum duo eiusdem, aut diuersi generis con-
feruntur.

Cic. ad Octa. *qua non posterior dies acerbior priore?
& qua non insequens hora antecedente calamitosior
populo Romano illuxit?* Sic: *Virtus multo pretiosior
est auro.*

APPENDICES

Primi generis.

I.

Ablatiuus comparatiui interceden-
te coniunctione, *Quam*, mutari potest in
casum verbo congruentem.

- Lib 5. Cic. in Verr. *Tu innocentior quam Metellus?* Idem
Lib. 14. ad Att. *Nemo vnquam nec poeta, nec orator fuit, qui
quemquam meliorem, quam se arbitraretur.* Liu.
Bal. Pū. 10 *Melior, certiorque est tuta pax, quam sperata victoria.*
Ter. in Phor. *Ego hominem callidiorē vidi nemi-
nem, quam Phormionem.*

II.

Comparatiua, quemadmodum & cæ-
tera adiectiua, cum partitionem adsigni-
ficant, genitiuum desiderant.

- Ab urb. 3 Liu. *In hanc sententiam ut discederetur, iuniores
Patrum euincebant.* Horat. in arte: *O maior iuue-
num.*

Autores tamen sæpius ablatiuo vtun-
tur cum præpositione *E*, vel *Ex*.

Cic.

LIBER II.

Cic. ad Att. *Ante scripta epistola ex duabus tuis prior mibi legi coepta est.* Plin. ad Caninium: *Minorem ex duobus liberis amisit.* Lib. 16. lib. 3.

III.

Præter suum casum admittunt comparatiua ablatiuum significantem excessum.

Hercules fuit procerior te cubito. Cur. Turres denis lib. 5. pedibus, quam murus altiores sunt.

Item casum suæ positionis.

Cic. ad Plancum: *Mibi nemo est amicior, nec iucundior, nec charior Attico.*

Denique hos Ablatiuos: Opinione, spe, æquo, iusto, solito, dicto.

Cic. de claris Orat. *Opinione ego omnium maiorem cepi dolorem.* Liu. *Reate saxum visum volitare, sol rubebere solito magis, sanguineoque similis.* Bel. Pu. 5.

A P P E N D I X

Tertij generis.

Apud veteres interdum leges Comparatiuum cum ablatiuo etiam, cum res eiusdem generis conferuntur.

Val. Max. *Idem sentit Fabricius Licinius honoribus, auctoritate, omni ciuitate temporibus suis maior.* li. 3. c. 41.

Virg. — *sed sanctis altior ibas*
Anchises.

3. Æn.

ABLATIVVS SIGNIFICANS

laudem, vituperationem, vel partem,

Pleraque adiectiuæ ablatiuum postulant, si-
gni-

GRAM. INSTIT.

- gnificantem laudem, vituperationem vel partem.
 Q. Cic. de petitione consulatus: *Non erit difficile
 cer tamen cum ijs competitoribus, qui nequaquam sunt
 tam genere insignes, quam vitijs nobiles.* Cic. de O-
 rat. *Sunt quidam aut ita lingua hæsitantes, aut ita
 voce absonti, aut ita vultu motuque corporis vasti: & a-
 grestes: ut etiamsi ingenijs, aut arte valeant: tamen in
 oratorum numerum venire non possint.* Idem in Verr.
 Ob ius dicendum M. Octavium Ligurem hominem or-
 natissimum loco, ordine, nomine, virtute, ingenio, co-
 pijs, poscere pecuniam non dubitavit. Salustius: *Ex ab-
 tera parte C. Antonius pedibus ager, quod prælio ad-
 esse nequibat, M. Petreio legato exercitum permittit.*

A P P E N D I X
 Primi generis.

Ablatiivum partis frequenter in accu-
 sativum mutant poetæ.

- Aeneid.* 1. Virg. *Os humerosque Deo similis.*
Ept. 1. 1. Hor. *Excepto quod non simul esses, cætera latus.*
 Idem Historici, sed rarius.
Bel. Pñ. 1. Liuv. *Falarica est Saguntinis missile telum, hastili ob-
 longo, & cætera tereti, præterquam ad extremum.*
Lib. 3. c. 1. Pomp. Mela: *Sarmati totum braccati corpus, & nisi
 qua vident, ora etiam vestiti.*

DE

LIBER II.

DE CONSTRUCTIONE

TRANSITIVA

VERBI.

GENITIVVS POST VERBUM.

SVm Genitium petit, cum possessionem significat.

Cic. ad Cœlium. *Iam me Pompeij totum esse scis.* lib. 2.

Aut ad aliquid pertinere.

Idem in M. Anton. *Cuiusvis hominis est errare, nullius nisi insipientis, perseverare in errore.* dem de Phil. 12.

Offic. *Adolescentis est, maiores natu vereri.* Lib. 1.

Idem hæc duo. interest & refert.

Idem de Fini. *Interest omnium recte facere.* Quint. Lib. 2.

tilianus. *Plurimum refert compositionis, quæ quibus anteponas.* Lib. 9. 4

EXCEPTIO.

Interest tamen & refert, hos ablativos habent.

Mea, tua, sua, nostra, vestra.

Cic. Tironi. *Et tua & mea maxime interest, te valere.* lib. 16.

Terent. in Hecir. *Tua quod nihil refert, per-*

contari desinas. Cic. pro Cluentio. *Hic sua putat in-*

teresse, se re ipsa, & gesto negotio, non lege defendi.

Idem pro Syl. *Vestra enim qui cum summa elegan-*

tia, atque integritate vixistis, hoc maxime inter-

est.

Cuia vel cuius interest, pereleganter dicitur.

GRAM. INSTIT.

Phil. 1. tur. Cic. pro Varenno: *Ea cedes si potissimum crimini datur, detur ei cui a interfuit, non ei cui a nihil interfuit.* Idem in M. Anton. *Quis enim est hodie, cuius interfuit istam legem manere.*

Verbum Est, pro ablatiuis, Mea, Tua, Sua, Nostra, Vestra, habet, Meum, Tuum, Suum, Noltrū, Vestrum.

Lib. 2. Cic. de Fin. *Si memoria forte defecerit, tuum est ut suggeras.* Idem Cecinnæ: *Puto esse meum, quid sentiam exponere.* Ouidius: *Nulla mora est operi: vestrum est dare, vincere nostrum.*

A P P E N D I X

Primi generis.

Magnū, parū, tantū, quantum iunguntur in genitiuo cum verbis interest, & refert.

Lib. 6. Cic. ad Tir. *Magni ad honorem nostrum interest; quamprimum me ad urbem venire.* Idem ad Att. *Per magni nostra interest, te esse Romæ.* Idem ad Q. Fr. *Parui refert, abs te ipso ius dici Pomp. Lentul. Scio quanti Reip. interfuit, omnes copias in vnum locum primo quoque tempore conuenire.*

Ep. ad An. 8.

Cætera huiusmodi per aduerbium adduntur, ut Plurimum interest, Maximè refert, nihil interest.

Ab. 5. Cic. 1. Tusc. *Theodori quidem nihil interest, hu- mine, an sublime putrescat.* Idem ad Luce- ium: *Equidem ad nostram laudem non multum*

vid. 20

LIBER II.

video interesse: sed ad prope rationem meam quiddam
interest, non te expectare.

APPENDICES
Tertij generis.

Verbum interest, loco genitiui potest accusatiuum cum
praepositione Ad recipere.

Cic. Et quidem ad nostram laudem non multum videtur in-
teresse.

ad Luceiū

Misereor, Satago, genitiuum casum adscif-

lib. 5.

cunt.

Cic. ad Att. Qui misereri mei debent, non desinunt in-

lib. 4.

uidere.

Ter. Heaut. Cliniā rerum suarum sat agit.

Misereor interdum dandi casum postulat.

Lib. 1. cōf.

Seneca: Misereor tibi puella.

Obluiscor recordor, reminiscor, memini pro
recordor, tum genitiuum, tum accusatiuum po-
stulant

Cic. 3. Tusc. Est proprium stultitiæ, aliorum vitia cer-

nere, obliuisci suorum. Idem in M. Anton. Omnia ob-

Phil. 2.

liuiscor, in gratiam redeo. Ter. Eunuch. Faciam ut

mei semper meminervis. Cic. de Senect. Omnia quæ

curant senes, meminervnt.

Memini, pro mentionem facio, cum genitiuo
vel ablatiuo, & propositione De, iungitur.

Quint. Neque omnino huius rei meminuit vsquam Po-

lib. 11. c. 2

eta.

Idem. De quibus multi meminervnt.

ibidem.

C

AP

GRAM. INSTIT.
APPENDIX
Tertij generis.

Pro Plac. Recordor, memini pro recordor, etiam cum ablatiuo &
Lib. 5 præpositione De iunguntur.

Ad Att. Cic. *Quoniam istis vestris lachrymis, de illis recordor, quas saepe pro me, & salute mea profudistis. Idem: De Plancio memini.*

DATIVVS POSTVERBVM.

Sum, modo Dativum vnum habet.

lib. 6. Cic. ad Att. *Sed nunciant, melius esse ei.* Terent. *Adelph Natura tu illi pater es, consilijs ego.*

Modo duos,

Lib. 3. Cic. ad Att. *Respondebo primum postrema tua pagina, qua mihi magna molestia fuit.*

Verba quæ Auxilium, Adulationem, Commodum, Incommodum, Fauorem, Studium significant, dandi casum postulant, vt auxiliior, adolor, commodo, incommodo, faueo tibi, studeo Philosophiæ.

lib. 6. Cic. in Verr. Cic. *Homini iam perditto, & collum in laqueum inferenti subuenisti.* Cic. de Ora. *Cum ita balbus esset Demosthenes, vt eius ipsius artis, cui studeret, primam literam non posset dicere, perfecit meditando, vt nemo planius eo locutus putetur.*

Lib. 1.

EXCEPTIO.

Incumbo cum ad studium refertur, accusatiuum cum præpositione, In, postulat, vt Incumbo in studium philosophiæ, literarum, &c.

lib. 1. Cic de Orat. *Quamobrem pergite, vt facitis, adolescentes: atque in id studium, in quo estis, incumbite.*

lib. 16. Cic. ad Att. *Nunc, mi Attico, tota mente incumbite in hanc*

LIBER II.

hanc curam: magna enim res est.

Vel Ad.

Idem ad Plancum: *Mi Plance incumbe toto pectore,* Lib. 10.
ad laudem. Idem in Catil. Quare patres conscripti Orat. 4.
incumbite ad salutem Reip, circumspicite omnes pro-
cellas, qua impendent.

A P P E N D I X

Primi generis.

Consulo tibi, hoc est, Prospicio tibi,
non consilium do.

Cic. in Catil. *Considite vobis, prospicite Patrie.* Orat. 4.

Contulo te, id est, consilium à te pe-

to.
Cic. in Verr. *Nunc iudices iam vos consulo, quid mi-* Lib. 2.
hi faciendum putetis: id enim consilij mihi profectò ta-
citi dabitur, quod ego met mihi necessario capiendum
intelligo.

Datiuo item adhaerent composita ex
verbo sum, & quæ obsequium, obedien-
tiam, submissionem, repugnantiam sig-
nificant, vt Prosum, Obsequor, Ob-
tempero, Seruio, Repugno tibi. Lib. 1.

Cic. de Offic. *Contemuntur ij, qui nec sibi, nec alte-*
ri profunt, (vt dicitur) in quibus nullus labor, nulla
industria, nulla cura est Idem pro Syl. Ego verò qui-
bus ornamentis aduerso tuis? aut cui dignitati vestra
repugno?

Dandi præterea casum desiderant,

C a

quæ

GRAM. INSTIT.

quæ euentum significant: vt Accidit, Ca-
dit, Cōtingit, Euenit, Obuenit, Obtingit.
Cic. ad Q. Fr. *Ate mihi omnia semper honesta, & iu-
cunda acciderunt.* Idem in Verr. *Sorte prouincia Si-
cilia Verri obuenit.* Idem de Offic. *Quod cuique ob-
tigit, id quisque teneat.*

Lib. 1.
Lib. 4.
Lib. 1.

Idem, Libet, Licet, Liquet, Expedit, &
quæ sunt generis eiusdem.

lib. 2. Terent. Adelph. *Facite, quod vobis licet.* Cic. de O-
Lib. 7. rator. *Si tibi id minus libebit, non te vrgebo,* dem in
Verr. *Non idem mihi licet, quod ijs qui nobili genere
nati sunt* Idem Academ. *Si habes quod tibi liqueat,
neque respondes superbis.*

Lib. 4.

Multa denique ex verbis neutris, &
præpositionibus Ad, Con, In, Inter, Ob,
Præ, Sub, dandi calum sibi assumunt, vt
Assurgo, Consentio, Immineo, Illacry-
mo, Interuenio, Obuersor, Præluceo,
Succumbo.

Lib. 11. Ci. pro Sest. *Mihi ante oculos obuersatur reip. digni-
tas.* Idem in Sal. *Ego meis maioribus virtute præxi.*
Ci. Brut. *Te obsecro, vt in perpetuum remp. dominatu
regio liberares: vt principijs consentiant exitus.*

DATIVVS VEL ACCV-
fatius post Verbum.

Antecedo, anteeo, antesto, anteuerto, at-
tendo, præsto, præcurro, præeo, præstolor, in-
cessit, illudo, dandi vel accusandi calum admit-
tunt.

Cic.

LIBER I I.

Cic. de Finib. Virtus tantum præstat cæteris rebus, ^{lib. 4.}
vt dici vix possit. Liu. Robore nauium, & virtute mi- ^{Bel. Ma.}
litum Romani Rhodios præstabant. ^{7.}

INTERDICO.

Interdico singulare est, nam præter datiuum
ablatiuum habet.

Cæsar: Posteaquam in vulgus militum relatum est, ^{Be. Gal. I.}
qua arrogantia in colloquio Ariouistus vsus, omni
Gallia Romanis interdixisset, multò maior alacritas
studiumque pugnandi maius exerciui iniectum est.

Item accusatiuum.

Liuius: Fæminis duntaxat vsus purpuræ interdice- ^{Bel. Ma.}
mus. ^{4.}

ABLATIVVS POST

Verbum.

Sum ablatiuum petit significantem laudem
vel vituperationem.

Cic. Lentulo: Tufac animos fortimagnos, sis. Idem ^{Lib. I.}
post reditum ad Quirites: Bona valetudo iucun-
dior est eis, qui è graui morbo recreati sunt, quam qui
nunquam agro corpore fuerunt. Idem contra Rul-
lum, Quem vestrum tam tardo ingenio fore putauit?
Idem in Bruto, Summo iste quidem ingenio dicitur
fuisse.

APPENDIX

Secundi generis.

Sum interdum genitiuum habet, et-
iã cum laus, vei vituperatio significatur.

Cic. pro Sestio. Nimum me timidum, nullius ani-
mi, nullius consilij fuisse confiteor. idem in O-
ctau. Antonius vir maximi animi, vtinam etiam

GRAMMAT. INSTIT.

lib. 4.

sapientis consilij fuisset. Plinius ad Clementem. Erat puer acris ingenij, sed ambigui.

ABLATIVVS.

His ego, indigeo, careo, vaco, victito, vescor.

Viuo, supersedeo, potior, delector, abundo, Mano, redundo, fluo, scateo, fruor, atque laboro, Glorior, oblector, lætor, quibus addito nitor, Consto, pluit, valeo, possum, sto, fungor, & vtor, Quem Graij ignorant, casum tribuere Latini.

lib. 3.

Ci. Ad Q. Fr. *Incredibile est, mi frater, quam egeam tempore. idem de Offic. 1. Nihil honestum esse potest, quod iustitia vacat. Plin. lib. 6. cap. 30. Pars quaedam Aethiopum locustis tantum viuit, fumo & sale duratis. Cic. pro Sex. Rosc. Commoda, quibus vtimur, lucemq, qua fruimur, spiritumq, quem ducimus, à Deo nobis dari, atq, impertiri videmus. Liuius I. ab vrbe: Nunciatum est Regi Patribusq, in monte Albanolapidibus pluuisse.*

lib. 6. s. 1.

Quibus adde periclitor.

Quintilianus: *si aut statu periclitari, aut opinione litigator videtur.*

APPENDICES

Primi generis,

I.

Egeo, Indigeo, Potior, etiam casum interrogandi admittunt.

lib. 7.

Philip. 6. Cic. ad Att. *Egeo consilij, quod optimum factu videbitur, facite. Idem in Anton. Hoc bellum indiget celeritatis. Idem Lent. Otium nobis exoptandum est, quod*

lib. 10.

L I B E R I I.

quod ij, qui potiuntur rerum, praestaturi videntur.

II

Potior, Vescor, Fungor, Pluit, non recusant accusandi casum.

Cic. 1. Tusc. Ego doleam, si ad decem millia annorum gentem aliquam urbem nostram potituram putem.

Plin. Aves nonnullae vescuntur ea, quae rapuere pedibus. Ter. in Adelph. Neque boni, neque liberalis functus officium est viri. Livi. In Area Vulcani, & Concor- dia sanguinem pluit.

Neutra saepe, ablativum admittunt significantiem partem.

Cic. de Orat. Equidem & in vobis animadvertere soleo, & in me sapissime experior, ut exalbescam in principijs dicendi, & tota mente, atque omnibus artibus contremiscam. Idem ad Q. Fr. Si tibi bellum aliquod magnum, & periculosum administranti prorogatum imperium viderem, tremere animo.

Hoc genere loquendi frequentius videntur poetae, qui ablativum etiam in accusativum mutare consueverunt.

Horat. Animoque & corpore torpet. Idem: tremis ossa pauore. Virg. Stare loco nescit, micat auribus, & tremit artus.

A P P E N D I X
Tertij generis.

I.

Careo, abundo, scatco, apud veteres etiam cum genitivo iungebantur.

C4

Tcr.

GRAM. INSTIT.

Heauto n. Lib. 1. c. 1. Ter. *Tui carendum erit.* Lucil. *Quarum abundamus rerum.* Gel. *Irarumque scatebat.*

Consto, laboro, frequentissime præpositionem, Ex, admittunt.

Tuscul. Cic. *Cum constemus ex anima & corpore.*

I I.

Vtor, & abutor apud Comicos sæpè accusatiuum habent.

Asin. Plaut. *Cetera qua volumus uti, Græca mercamur fide.*

And. Ter. *Nam in prologis scribendis operam abutitur.*

DE CONSTRUCTIONE
VERBI ACTIVI.

Verbum Actiuum, vel potius Accusatiuum verbum, cuiuscunque id demum positionis sit, post se accusandi casum postulat.

Vi: Deum cole. Imitare diuos. Amplectere virtutem.

Noui animi tui moderationem. Non decet ingenium

Lib. 9. *puerum scurrilis iocus. Heu quam miseram vitam viuunt auari.* Cic. ad Att. *ingrati animi crimen horreo.*

Lib. 14. Idem ad Att. *Amarior me senectus fecit, stomachi hor omnia.*

APPENDIX.

Hæc tria postrema & similia tantisper actiua censentur, dum accusandi casum sibi vendicant.

GENITIVVS PRÆTER
Accusatiuum.

Verba accusandi, absoluendi, damnandi, potissimum accuso, accerso, vel arcesso, arguo, alligo, astringo, coarguo, defero, incuso, infa-

LIBER II.

infamo, infimulo, postulo, absoluo, damno, con-
demno, conuincio, præter accusatiuum genitiuum
admittunt, qui pœnam, crimenue certum, aut in-
certum significet.

Cic. pro Caio Rab. *Annon intelligis primum quos
homines, & quales viros mortuos summi sceleris ar-
guas?* Autor ad Herennium: *Caius Cæcilius iudex* Lib. 1.
*absoluit iniuriarum eum, qui Lucium poetam in sce-
na nominatim læserat.* Idem: *Maiores nostri, si quam* Lib. 4.
*vnus peccati mulierem damnabant, simplici iudicio,
multorum maleficiorum conuictam putabant.* Cic.
pro Caio Rab *Ciuem Romanum capitis condemna-
re cogit.* Ter. Eunuch. *Hic furti se alligat.* Plaut:
Pœn. *Homo furti se astringit.*

A P P E N D I C E S

Primi generis.

I.

Genitiuus criminis, maximè cum his
verbis accenso, arguo, defero, postulo, ap-
pello, absoluo, damno, condemno, in a-
blatiuum cum præpositione, De, mutari
potest.

Cic. ad Att. *Non committam post hac, vt me accusare* Lib. 1.
de epistolarum negligentia possis. Liuius: *Blactius de* Bel. Pũ. 6.
proditione Dasium appellabat.

E X C E P T I O.

Hoc tamen nomen, Crimen, ablatiuo sine
præpositione effertur.

Cic. Curion. *Si iniquus es in me iudex, condemnabo* Lib. 2.
eodem ego te crimine.

GRAM. INSTIT.

Dicimus etiam, capite aliquem damnare,
lib 4.c.1. punire, plectere.

Pandect. Autor ad Heren. *Eum vos iurati capite damnastis.*
48. Suetonius in Othone. *Ausus est milites capite pu-*
nire. Marcellus: *Capite plecti debent, vel in Insulam*
deportari.

II

Absoluo, libero, Alligo, Astringo,
 Mulcto, Obligo, Obstringo, quemad-
 modum suapte natura ablativum pe-
 tunt, ita & ablativum significantem pæ-
 nam crimenve sine præpositione admit-
 tunt.

Aburb. 3. Liuius: *Ego me, & si peccato absoluo, supplicio non*
lib. 1. *libero.* Cic. de Orat. *Vitia hominum atque fraudes*
damnis, ignominijs, vinculis, verberibus, exilijs, mor-
te mulctantur.

APPENDIX TERTII

generis.

Non temere utendum verbis accusandi. Nec enim cor-
 ripio, reprehendo, vitupero, culpo, castigo, punio, plecto,
 mulcto, excuso, traduco, cum genitiuo iunguntur. Item
Lib 1. fugillare, taxare alicuius parsimoniam, &c. dicam potius
Epi. 8. quam fugillare aliquem parsimoniæ.
 Sen. *Cum ceperat voluptates nostras traducere, laudare*
castum.

II

Verba hæc accusandi, &c. interdum præpositionem
 IN admittunt.

Ad Q. Cic. *Primum me tibi excuso in eo ipso, in quo te excuso.*
F. 2. Purgo me apud aliquem, seu alicui de aliqua re, vsita-
 tius est, quam alicuius rei.
ad. Q. fr. Cic. *De altero ei me purgavi.*

Ad;

LIBER II.

Admoneo, Commoneo, Commonefacio, genitium habent cum accusatiuo.

Quint. *Grammaticos sui officij commonemus.* Au- lib. I. c. 5.
tor. ad Heren. *Cum ipse te veteris amicitia commo-* lib. 4.
nefaceret, commotus es?

Item Miseret, Miserescit, Piget, Pœnitet, pudet, tædet.

Plaut. Trinum. *Miseret te aliorum: tui te nec miseret, nec pudet.* Ter. Heaut. *Inopis nunc te miserescat mei.* Ci. pro Plan. *Vide quàm me verbi tui pœniteat.* Teren. *Adelph. Fratris me quidem pudet, piget- que.* Cic. ad Att. *Quid quæris? tædet omnes nos vite.* Lib. 15.

APPENDICES

Tertij generis.

I.

Hæc priscis illis temporibus ingrata fuisse, omnibus personis, numerisque absoluta, docent non obscura vestigia.

Ennius: *Miseretur manus, date ferrum, ut me anima priuem.* Virg. *Arcadij quæso miserescite regis.* Plaut. *Adoles-* Hecubæ
cens quæso loquere tuum mihi nomen, nisi piget. Quint. *Eo* Æn. 8.
usq; processum est, ut non pœniturum, pro acturum pœni- Menach.
entiam, dixerit Sallustius. Plaut. *Ita nunc pudeo, atque i-* lib. 9. c. 1.
ta nunc paueo. Gall. *Cum omnes sinem caperent, verbisque* Casin.
eius fatigati pertæduissent. Lib. 1. c.
Nominatiuum apertè, simul cum accusatiuo nunc ac- 21.

cipe.

Ter. *Non hæc te pudent?* Plaut. *Et me quidem hæc conditio* Adelph.
nunc non pœnitet. Stich.

II.

Quinque hæc verba videntur quondam fuisse deponentia, cui rei argumento est carmen Turpilij ad Nonium. *Quam matris nunc patris miseretur magis.* Quadrigarius

GRAM. INSTIT.

lib. 20. 15. garius apud Gell. Cai. Mari, Ecquisando te nostrum, & Reip. miserebitur.

Vnde adhuc illa existunt, misertum est, pigritum est, perditum est, pertasum est.

Ter. Sic me Dij amabunt, ut me tuarum misertum est fortunarum. Cic. Pertasum enim leuitatis est, assentationis a-
Heauton ad Q. Fr. micorum, non officijs, sed temporibus seruientium. Suet. Et
1. in Cas. quasi pertasus ignauiam suam, quod nil dum à se momorabi-
c. 7. le actum esset.

Aliquando omittitur accusatiuus.

4. Aen. Virg. Si non pertasus thalami tadeque fuisset.
Id quod saepe numero actiuus vlu venit.

Ad Att. Cic. Prorsus vita tadet. Ter. Num cogitat, quod dicat? num
lib. 2. facti piget?

III.

Andria, Pacuuius apud Nonium impersonaliter vtitur verbo
vercor eodem modo.

Nihil te populi veretur. Et Accius: Si tui veretur te proge-
nitoris Et Cic. Primum Aristippi, Cysenaicorumque omnium,
quos non est veritum, &c.

VERBA AESTIMANDI.

Verba aestimandi, praesertim aestimo, duco, fa-
cio, habeo, pendo, puto, praeter accusatiuum hos
ferè genitiuos assumunt, magni, maximi, pluris,
plurimi, parui, minoris, minimi, tanti, tantidem,
quanti, quanticunque.

Lib. 2. Cic. ad Att. Ego pro Pompeio libenter emori possum,
facio pluris omnium hominum neminem. Ter. And.
Meritote semper maximi feci Chreme. Idem Heau.
Tu illum nunquam offendisti quanti penderes.

APPENDIX

primi generis.

Dicimus etiam, Magno, permagno, par-
uo, & magno precio aestimare.

Cic.

L I B E R I I.

Cic. de fin. *Næ ego istam gloriosam, memorabilem. Lib. 1.
que virtutem non magno æstimandam putem. Idem
in Verr. Tu ista permagno æstimas? Valer. Maxim. lib. 5.
Magno ubiq; precio virtus æstimatur. Senec. Nisi for- lib. 1. c. 4.
tè paruo te æstimas. De ben. 1.*

A P P E N D I C E S.

Secundi generis.

Nauci, flocci, pili, assis, teruncij, nihili, cum
cum verbo Facio iunguntur.

Cic. de Fin. *Eum nihili fecit.* lib. 2.

Dicimus etiam,

*Tuas minas huius non facio. Flocci, nihili tuas fortu-
nas, pendo. Non assis, non flocci te æstimo. Pro nihilo
habeo, puto, ducodivitiarum omnes præ virtute. Non nibi-
lo bonam valetudinem æstimo.*

Sum, pro æltimor, genitiuos magni, maximi, plu-
ris, plurimi, cæterosque admittit.

Cic. pro Se st. *Quis Carthaginensium pluris fuit An-
nibale, consilio virtute, rebus gestis? Idem ad Cass. lib. 15.
Magni erunt mihi tuæ literæ.*

S I N G V L A R I A:

AEqui, bonique, vel æqui boni facio, boni
consulo, singularia sunt.

Terent. in Heaut. ——— *Equidem istuc Chreme.*

AEqui bonique facio.

Cic. ad Att. *Tranquillissimus animus meus totum istuc Epi. 1. 27.
æqui boni facit. Seneca: Hanc coqui, ac pistoris moram De beno. 1.
boni consulo. Idem: Hoc munus rogo, qualecunque est
boni consulas.*

A D.

GRAMM. INSTIT.
D A T I V V S C V M
accusatiuo.

Verba dandi, reddendi, committendi, promittendi, declarandi, antepoenendi, postponendi, præter accusatiuum, datiuum exigunt.

Cic. pro Planc. *salutem tibi iudem dare possunt, qui mihi reddiderunt.* Terent. in And. *Facile omnes, cum valemus, recta consilia agrotis damus.* Idem Eunuc. *Ego me tuæ commendo, & committo fidei.* Cicer. in Phil. 10. Anton. *Gracia tendit dexteram Italiae, suamq; ei Lib. 10. præsidium pollicetur.* Idem ad Att. *Meas cogitationes Lib. 13. c. 13 explicavi tibi superioribus literis.* Idem Part. *Ista tua studia, vel maximis meis occupationibus anteferrem libenter.* Plin. *Cyrenaica regio loton suæ postposuit paliuro.*

A P P E N D I C E S

Primi generis.

I.

Alia præterea sunt huius ordinis, vt **Facio tibi iniuriam: Facio tibi fidem.**

Ago vobis maximas gratias. Interdixisti nobis vsum purpuræ. Minor, mitor tibi mortem, tormenta: Scribo, mitto tibi, & ad te litteras. Vatin. ad Cic. *Omnia mihi dura imperas.* Sulpit. ad Cicer. *Ea tute tibi subijce, quæ alijs tute præcipere soles.* Cicer. ad Att. *Tu quod ipse tibi persuaseris, idem mihi persuasum putato.* Idem ad eundem: *Hoc velim tibi penitus persuadeas.* Ad eundem: *Te tibi persuadere volo, mihi neminem esse te chariorem.*

II.

Multa denique composita ex actiuis
& præ-

LIBER II.

& præpositione Ad, In, Ob, Præ, Sub, præ-
ter datiuum, etiam accusandi casum po-
stulant.

Cic ad Att. *Inimici mei mea mihi, non me ipsum ad-* Lib. 2:
emerunt. Idem ad eundem: *Vereor ne Pompeio quid* lib. 10.
oneris imponam. Idem in Anton. *Antonius ignobilita-* Philez.
tem obijcit C. Casaris filio. Idem de vniuers. *Præfecit*
Deus animam vt Dominum, & imperatorem obedi-
enti corpori. Idem pro Mur. *Nolite mihi subtrahere*
vicarium mea diligentia.

APPENDIX

Secundi generis.

Habeo tibi fidem id est, credo, vsitatissimum,
elegantissimumque est. Adhibeo tibi fidem, in ea-
dem re, dubium controuersum est.

APPENDICES

Tertij generis.

Verbum mutuo non est huius loci: non enim dicimus.
Mutuaui tibi pecunias. Mutuasti mihi centum nummos;
reddidit tibi pecunias mutuas.

Dedisti mihi mutuos centum aureos: dedisti mihi mutuū fru-
mentum Cic. ad Att. *Ego rebus omnibus quod is quoque in* Lib. II.
angustis est, qui cum sumus. cui magnam dedimus pecuniam
mutuam Ter. Heaut. *Huic drachmarum argenti mille de-*
derat mutuam.

GEMINIDATIVI PRÆ-

ter accusatiuum.

Sunt, quibus geminus datiuus præter accusati-
uum apponitur.

Do tibi laudi, vitio, culpa, crimini, pignori, fæ-
nori. *Vertis id mihi vitio, stultitia.* *Ducus honori,*
gloria, laudi, vitio, damno. Cic. pro Sex. Rosc. *Profe-*
ctote in-

GRAM. INSTIT.

te intelliges inopia criminum, summam laudem Sext. Roscio vitio & culpæ dedisse. Plaut. Epid. Quis erit, vitio qui id non vertat tibi? Ter Adelp. — tu nunc tibi id laudi ducis, quod tum fecisti inopia.

GEMINVS ACCVSAIIVS

post verbum.

Moneo, doceo, cum compositis: item flagito, posco, reposco, rogo, interrogo, celo, duos accusandi casus admittunt.

- Lib. 14. Cic ad Attic. Id ipsum quod me mones quatri duo ante ad eum scripseram. Idem ad eundem: Illud me præclare admones, quum illum videro, ne nimis indulgenter, & cum gravitate potius loquar. Idem ad Treb. lib. 7. Silij causam te docuit. Idem ad Q. Fr. Hoc te ita rogo, ut maiore studio rogare non possim.*

APPENDICES

Primi generis.

I.

Monco, admoneo, commoneo, doceo, edoceo, erudio, te de hac re, id est, commonefacio, certiore facio.

- Lib. 12. Cic ad Att. Extremum est quod te orem, cum Camillo communices, ut Terentiam moneatis de testamento. Sal. Senatū edocet de itinere hostium. Cic. ad Cælium: Obvia mihi velim sint tuæ literæ, quæ me erudiant de omni rep.*

II.

Interrogo, Celo, eandem præpositionem admittunt.

Idem in Part. *Sic ego te vicissim iisdem de reb. interro-*

LIBER II.

terrogem, Idem ad Trebat. Bassus noster me de hoc
libro celauit. lib. 7.

Celo etiam datiuo gaudet, maximè
voce passiuà.

Terent. Phor. Si hoc celetur patri, in metu sum.

APPENDICES

Secundi generis.

I.

Verbo Commoneo non ausim geminum ac-
cusatiuum dare: sed accusatiuum cum genitiuo
vel ablatiuo.

II.

Erudio, instituo, informo, instruo, imbuo,
quamuis sint verba docendi, non tamen gemi-
num accusatiuum habent: sed accusatiuum cum
ablatiuo, vt: *Erudire aliquem artibus, instruere a-
liquem doctrina, literis Græcis, imbuere bonis mori-
bus, religione.*

APPENDICES

Tertij generis.

I.

Peto cum duobus accusatiuis, nondum quod memine-
rim, apud veteres inueni.

Petere iura Cordubam dixit Plinius, ea dicendi figura, lib. 3. c. 1.

qua petere in Indos, pro ab Indis.

II.

Prisci dicebant. *Exigo pecunias, portorium.*

Vnde videntur etiam dixisse: *Exigo te pecunias, portorium.*

quæ sæculum eruditius reiecit.

III.

Erudio apud poetas duos accusatiuos admittit.

Stat. *Et qua te leges præceptaque forcia belli*

Erudit genitrix, nimum didicisse queretur.

in Theb.

D

ABLA

GRAM. INSTIT.
 ABLATIVVS PRAETER
 Accusatiuum.

Induo, Insterno, Vestio, Exuo, Calceo, Cingo,
 & his similia, ablatiuum praeter accusatiuum sibi
 adsciscunt.

Lib. 2. Cic. de Nat. deo. *Oculos natura membranis tenuis-*
 lib 3. *simis vestiunt & sepsit. Ibidem: Diligentius urbem re-*
ligione, quam ipsis mœnibus cingitis.

Item implendi verba, Onerandi, Liberandi, &
 his contraria.

Phil. 2. Cic. de Vniuer. *Cum constituisset Deus bonis omni-*
 lib. 6. *bus explere mundum, mali nihil admiscere. Idem in*

Anton. *Omimbus eum contumelijs onerasti. Idem in*

Orat. 1. Verr. *Apollonium omni argento spoliasti. Idem in*

Lib. 1. Cat. *Magnome metu liberabis, dummodo inter me, at-*
que te murus intersit. Idem de Offic. Nunquid se
obstrinxit scelere, si quis tyrannum occidit?

Multa praeterea verba priuandi.

Lib. 9. Cic. ad Att. *Aegritudo me somno priuat. Terent. in*
Phor. Emunxi argento senes.

A P P E N D I C E S
 Secundi generis.

I.

Impleo etiam genitiuum admittit.

Lib. 9. Cic. ad Pætum. *Non potes ollam denariorum implere.*

II.

Compleo apud Plaut. Cum genitiuo reperi-
 tur.

Menech. *Parasitus, qui me compleuit flagitijs, & formidinis.*

Appen-

LIBER II.
APPENDICES
Tertij generis.

I.

Impleo interdum, ablativum habet cum præpositione, De.

Mart. *Hos nisi de flava loculos implere moneta
Non decet.*

II.

Verba vestiendi, nondum, quod meminerim, legi apud veteres cum duobus accusatiuis iuncta voce actiua: passiva quidem apud historicos & Poetas reperiuntur.

Curt. *Itaque renocatus vestem patris eam ipsam, qua in sella lib. 10.
erat, induitur.*

Virg. ——— *deinde comantem*

2. Aene.

*Androgei galeam, clypei que insigne decorum
Induitur.*

ABLATIVVS CVM PRAEPOSITIONE A, vel ab, præter accusativum.

Verba petendi, percontandi, præter accusativum ferè ablativum cum præpositione A, vel Ab postulant, vt posco, reposco, flagito, efflagito, postulo, deprecor, peto, contendo, exigo, percontor, quæro, sciscitor.

Cic. in Verrem: *Nihil est, quod minus ferendum sit, Lib. 4.
quam rationem ab altero vitæ reposcere eum, qui non Lib. 7.
possit suæ reddere. Idem Figulo: Quid acta vitæ, quid Lib. 23
studia tua à te flagitent, videbis. Idem de Ora. Quod
facilius id à te exigam, quod peto, nihil tibi à me postulanti recusabo. Idem pro Sylla: Quam multorum
hic vitam est à L. Sylla deprecatus!*

Quæro, percontor, sciscitor à te, vel ex te.

Cic. in Vatinius. *Quæro illud etiam ex te, quod præi-
uatus admisisti. Idem de Nat. Deor. Epicuri ex Vel-*

GRAM. INSTIT.

Lib. 1. leo sciscitabat sententiam. Autor. ad Her. Ab ad
 Lib. 1. uersarijs percontatur accusator, quid futurum sit.

A P P E N D I C E S

Tertijgeneris.

I.

Non statim existimabimus, si quæ verba præter proprium accusatiuum, admittant hos, hoc, illud, istud, idem, quid, quod, aliquid &c. posse etiam quosuis alios admittere. Nam his multo liberius, quam ceteris vtuntur auctores.

Heauton. Ter Ego domi ero, si quid me uoles. Cic. Non quo me aliquid
 Ad Att. iuuare posses.

6.

II.

Oro, exoro, obsecro, post accusatiuum personæ, fere subiunctiuum postulant, intercedente Vt.

De Ora. 2 Cic. Frater exorauit me ipsum, ut huc secum venirem.

Multa præterea verba auferendi, remouendi, abstinendi, accipiendi, præter accusatiuum, ablatiuum etiam casum cum præpositione A, vel Ab, admittunt.

Lib. 2. Cic. pro Domo sua: Clodius pecunias consulares à senatu abstulit. Idem pro Milone: Ego Clodij furorẽ à ceruicibus nostris repuli. Cic. de Fin. Abstinet se ab iniuria. Cic. Præclarum à maioribus morem accepimus.

Fœneror, mutuor abs te pecuniam.

Lib. 2. Cic. Tusc. A uiris uirtus est nomen mutuata.

A P P E N D I X

Tertijgeneris.

Quædam etiam præpositionem De admittunt.

Pro Corn. Cic. Audini hoc de patre meo puer. Idem: Is fundum Romæ
 Pro Flac. mercatus est.

Intelligendi verba præpositionem Ex, recipiunt: quæ interdum imitantur nonnulla ex

ijs

LIBER II.

ijs, quæ modo commemorauimus.

Cic. Cælio: *Ea certissima putabo, quæ ex te cognôro.* Lib. 2^a

Item de Senect. *Poma ex arboribus, si cruda sunt, videntur auellantur: si matura & cocta, decidunt.*

VARIA CONSTRUCTIO.

Quædam modò datiuum, modò ablatiuum cum præpositione habent, præter accusatiuum, vt Furor, Surripio, Eripio, Aufero.

Cic. Att. *Si ego tuum ante legissem, furatum me abs te esse diceres.* Lib. 2^a
Plin. *Nemo furatur alteri.* Lib. 12.

Induo, dono, impertio, aspergo, datiuum vel ablatiuum sine præpositione habent.

Cic. pro Ros. *Non pauca suis adiutoribus largè, effuseq, donabat.* Idem pro Cornel. *Eum Pompeius ciuitate donauit.*

VERBUM PASSIUM.

Verbum passiuum, ablatiuum cum præpositione A, vel Ab, postulat post se, qui ex nominatiuo verbi actiui fit.

Cic. de Nat. Deor. *Nihil est virtute amabilius, quam qui adeptus est, vbicunq, erit gentium, à nobis diligetur.* Lib. 1.

Idem ad Cæcinnam: *Liber tuus & lectus est, & legitur à me diligenter, & custoditur diligentissime.* Lib. 6.

Idem Att. *An tu existimas ab vlllo malle me legi, probariq, quàm à te?* Lib. 3.

APPENDIX

Primi generis.

Verba passiuua nonnunquam dandi casum pro auferendi, more Græcorum admittunt, idque fere apud poetas.

D 3

Ouid.

GRAMMAT. IN S I T.

3. de Pont.

De cl. Or.

Ouid. *Cum toties eadem dicam, vix audior vlli.*

Cic. *Auditus est nobis Læliae Caij filij saepe sermo.*

Interdum accusatiuum addita præpo-

Ad Att.

lib. 2.

sitione Per.

Cic. *Id assequetur si per prætores consules creentur.*

APPENDIX

Tertij generis.

Cum actiua passiuus permutantur, accusatiuus in nominatiuum migrat, vt:

Legi librum tuum. Liber tuus lectus est à me.

Si verbum geminum accusatiuum postulet, mutabitur in nominatiuum, qui præstantior est, hoc est, qui personam significat, altero permanente.

Docéo Antonium literas, Antonius docetur literas à me.

Si vero vterque accusatiuus ad eandem rem spectet, vterque mutabitur in nominatiuum, vt:

Creo Cæsarem Consulem, Cæsar creatur à me Consul.

VERBA PASSIVA QVAE TEMPORA sine personis habent, hoc est, præcipuis personis prima & secunda.

Sunt verba passiuia, quæ tertia persona contenta sunt. Hæc præcedit nominatiuus, si actiua sequatur accusatiuus, vt: *Dormio totam hyemem. Martialis, Tota mihi dormitur hyems.*

Lib. 13.

Nunc tertiam viuo ætatem.

Met. 11.

Ouidius: — *nunc tertia viuatur ætas.*

Quod si in actiuis lateat accusatiuus, etiam in passiuis nominatiuus latebit.

de bell.

Gall. 4.

Cæsar. *Nostri milites amplius quatuor horas fortissime pugnauerunt.*

A ne

LIBER II.

A nostris militibus amplius quatuor horis fortissimè pugnatum est.

Interdum vterque casus apparet.

Plaut. in Pseudo. *Priusquam istam pugnam pugnabo, ego etiam prius dabo aliam pugnam.* Cic. pro Muræna: *Ex omnibus pugnis, quæ sunt innumerabiles, vel acerrima mihi videtur illa, quæ cum rege commissa est, & summa contentione pugnata.* Sal. in Jug. *Quæ negotia multò magis, quam prælium male pugnatum, à suis regem terrebat.*

Post se ablativum singularis vel pluralis numeri, cum præpositione A, vel Ab, exigunt.

Cic. ad Appium: *Nihil est à me inseruitum temporis causa.* Idem Lentulo: *Eius orationi vehementer ab omnibus reclamatum est.*

Hic casus sæpenumerò tacetur.

Plaut. in Pseudo *Quid agitur? P. statur hic ad hunc modum.* Idem Perfa: *Quid agitur? viuitur.*

A P P E N D I X

Secundi generis.

Hæc verba passiuorum constructionem omnino sequuntur, modò enim etiam dativum habent.

Mart. *Tota mihi dormitur hyems.*

Modo accusativum cum præpositione Per. Cic. *Confirmabat is curaturum se esse, ne quid ei per filium noceretur.*

V E R B A C O M M U N I A.

Verba communia passiva significatione, passiuorum more sextum casum interdum admittunt.

D 4

Cic.

GRAM. INSTIT.

- Apud Cic. ad Nepotem: Hoc restiterat etiam, ut à te fictis
 Prisc. 8. aggraderer donis. Idem de Sen. Mirari se non modò
 diligentiam, sed etiam solertiam eius, à quo essent illa
 dimensa & descripta.
- Apud Varro: Ab amicis hortaretur.
 Prisc. 3. Lilius: Omnis ora maritima ab Achaëis depopulata e-
 li. 7. dec. 4 rat. Idem: Amicum ab ipso per tot casus expertum.
 li. 5. dec. 5 Seneca: Infirmiores à validioribus tuebantur. Verri-
 Epist. 9. us Flaccus: Saevitiaque eorum ab omnibus abominare-
 Apud tur. Hirtius: Caius interim Virgilius postquam terræ
 Prisc. 8. mariq; clausus, se nihil proficere intellexit, Regem va-
 gum, à suis desertum ab omnibus aspernari.
 Nonnunquam dativum pro ablativo habent.
 Ter. Phor. Meditata sunt mihi omnia mea incommo-
 da.

ADMONITIO.

Tyrones, maximè Præsenti tempore, & Im-
 perfecto, à verbis cõmunibus significatione pas-
 siva, quoad eius fieri poterit, abstinebunt.

Hæc enim testimonia non tam eorum causa,
 quàm in veteranorum gratiam allata sunt: quibus
 pro sua prudentia & eruditione, an sit utendum,
 iudicabunt.

NEVTRO PASSIVA.

Vapule, Venco, Fio, ut passionem significant,
 ita passiuorum more construuntur.

Malo à parentibus vapulare, quàm assentatoribus
 autem patefacere. Cic ad Tyro. Quantam diligen-
 5. 16. tiam in valetudinem tuam contuleris, tanti me fieri à
 te iu-

LIBER II.

te iudicabo. Quint. Fabricius respondit, ciue se spoliari lib. 12. 6. 8
malle, quam ab hoste venire.

A P P E N D I X

Primi generis.

Fio eleganter cum ablatiuo iungitur
sine præpositione, sed alia significatione.

Ter. And. Nunc primum audio, quid illo factum sit: Lib. 14
Ibidem: Quid me fiet? Idem Heaut. Tu fortasse quid

me fiat, parui pendis. Cic. ad Ter. Quid puero misero
fiet? Ibid. Quid Tulliola mea fiet?

Participium futurus, eodem sensu e-
undem casum postulat.

Ter. Heaut. Quid me futurum censes?

Et cum datiuo.

Cic. in Anton. Vide quæso Antoni, quid tibi futurum Phil. 2
sit.

A P P E N D I C E S

Secundi generis.

Verbum facio eodem modo vsurpatur à do-
ctis, quo fio.

Cic. Quid hoc homine faciatis?

Ter. Nec quid me nunc faciam, scio.

Cic. Quid tu huic homini facias?

Idem: Quid enim faciet huic conclusioni?

In Verr:
lib.

Andria:
Pro Cecin.
4. Acad.

COMMVNES OMNIVM VER-
borum constructiones.

Hactenus de propria, atque priuata verborum
constructione dictum sit.

Deinceps de communi omnibus dicendum erit.

GRAM. INSTIT.

GENITIVVS COMMVNIS.

Propria pagorum, castellorum, urbium, primæ vel secundæ declinationis, ponuntur in genituo post quoduis verbum, si interrogatio fiat per aduerbium Vbi.

lib. 4. Cic. Att. Egnatius Romæ est. Idem ad Q. Fr. Accepi
lib. 2. - literas tuas datas Placentiæ. Idem Att. Veteranos qui
lib. 16. qui Casilini, & Calatiæ sunt, perduxit ad suam sententiam.

Propria sequuntur appellatiua quatuor, humi, belli, militiæ, domi, quorum postremo adiungi possunt adiectiua, meæ, tuæ, suæ, nostræ, vestræ, alienæ.

Lib. 2. Cic. 5. Tus. Theodori nihil refert, humine, an sublime
in Catil. patrescat. Idem de Offic. Quibuscunq; rebus vel bel-
li, vel domi poterunt, Remp. augeant. Salust. Domi, mi-
litiæq; boni mores celebrantur. Cic. ad Marcel. Non-
lib. 4. ne mauis sine periculo domi tuæ esse, quam cum periculo alienæ?

Si propria tamen fuerint tertiæ declinationis, vel pluralis numeri, sexto casu vtendum est.

lib. 11. Cic. de Diuin. Babylone paucis post diebus Alexander
lib. 16. est mortuus. Idem Tironi: Si statim nauiges, nos
lib. 13. Leucade consequere. Idem Sulpitio: Commendo tibi maiorem in modum domum eius, quæ est Sicyone. Idem Att. Malo cum timore domi esse, quam sine timore Athenistuis. Idem ad eundem: Lentulum nostrum scis Puteolis esse. Idem pro Cor. Vnum obicitur, natum esse Gadibus, quod nemo negat.

Ap-

LIBER II.
APPENDIX
Primi generis.

Datiuo Ruri, vel ablatiuo Rure uti-
mur cum huius est loci.

Plaut. Bacch. *Si illi sunt virga ruri, at mihi tergum* Lib. 8.
domi est. Liu. Morientem vure, eo ipso die sepeliri se Dec. 4.
iussisse ferunt.

APPENDIX
Secundi generis.

Domi etiam cum substantiuis copulatur.

Cic. Clodius *deprehensus domi Caesaris.*

Ad At. 1.

Idem praepositionem addidit.

Cum in domo Caesaris quondam vnus vir fuerit.

Ad Att.

lib. 2.

APPENDICES
Tertij generis.

I.

Humi iungitur interdum cum verbis significantibus
motum.

Plin. *Intentos ingentes arcus desigunt humi.*

li. 8. c. 33.

Virg. *Nec prius absistit quam septem ingentia victor Corpora* Aeneid. 12.
fundat humi.

II.

Fortè nomen Tibur & Anxur apud Veteres E, & I,
litteris, ablatiuus terminabatur. Legimus enim utroque
modo.

Cic. *Nunc demum rescribo ijs literis, quas mihi misisti, ad At. 10.*

conuento Antonio Tiburi. Liu. Tiburi haud ita multo ante lib. 10.
mortuo.

bel. Pun.

III.

Quidam dubitant, dicendum ne sit.

Marcellus natus est Roma, nobilis urbis, an nobili urbe.

Cicero posteriore modo loquitur.

Pro Arch.

Natus est Antiochia, loco nobili & celebri quondam urbe.

Idem

GRAMMAT. INSTIT.

Pro Rabi Idem præpositionem interponit.
Phil. 4. *Neapoli in celeberrimo oppido. Item Alba. in urbe opportuna.*
li. 2. c. 96 Plin. ferè ablatiuo utitur præpositione præposita.
In Nea oppido Trondis. Idem. in ciuitate Farafino.

Si vero per aduerbium Quo, fiat interrogatio, accusandi casu efferuntur, cuiuscunque sint declinationis ac numeri: vt, *Quò is? Romam, Brundisium, Carthaginem, Athenas, Delphos, Gades, Rus, Domum.*

lib. 11. *Cic. Att. Epistolas Catinam, Taurominum, Syracusas commodius mittere potero.* Plin. *Suessam Pomeriam illa tempestate florentissimam deportata est.* Ter. *Heaut. Domum reuertor mæstus.* Idem *Eunuch. Rus ibo.* Cic. *pro Archia. Eum domum suam receperunt.*

APPENDICES

Tertij generis.

I.

Verba nuntiandi, dandi, latentem motum adsignificant interdum.

4. in Ver. *Cic. Res ab omni conuentu cognita celeriter domum nuntiat.*
Ad Brus. *tur.*

li. 19. *Item: Ita Romam erat nuntiatum.*

II.

Propria item Rus & Domos, numeros multitudinis etiam adiectiu a sine præpositione admittunt.

Lib. 31. *Iust. Appropinquante vespere equum conscendit, & Rus urbanum contendit.* Liu. *Vt ambo exercitus Veiens & Tarquiniensis suas abirent domos.*

Rus numero multitudinis nondum legi sine præpositione:

lib. 2. dec. Liu. *Iam ubi vos dilapsi domos & in rura vestra eritis.*

4. *Salustius domum regiam dixit.*

Ingurth. *Sal. Domum regiam comportant.*

Si per

LIBER II.

Si per vnde, vel Quà, fiat interrogatio, ablatiuo vtemur.

Vnde redis? Roma, Carthagine, Athenis, Delphis, Gadibus, Rure, Domo. Qua iter fecisti? Roma, Brundusio &c. Cic. Att. Accepi Roma, sine tua epistola, fasciculum literarum. Idem Att. Hac super re scribam lib. 4. ad re Rhegio. Ter. Eunuch. Video rure redeuntem Lib. 16. senem. Cic. ad Att. Iter Laodicea faciebam, cum has lib. 15. literas dabam in castra.

APPENDICES

Tertij generis.

Propria sæpè præpositionem accipiunt, maximè si questio sit per Vnde, aut Quo.

Cic. Att. A Brundusio nulla adhuc fama venerat. Idem lib. 9. ad eundem. Navis & in Caieta parata est nobis, & Brun- Lib. 8. dusij. Idem de Senect. Adolescentulus miles profectus sum Bel. Pñ. 1. ad Capuam. Iiu. Interim ab Roma legatos venisse nuncia- Bel. Ciu. tum est. Cæsar. Complures præterea naues longas in Hispali lib. 7. facienda curauit. Plin. ad Calestrium. Proconsul prouinciam Boeticam per Ticinum est petiturus.

II.

Domus nonnunquam etiam præpositiones admittit. lib. 7. Plin. Ille in domo mea sæpè inualuit. Iiu. Ab domo vene- 4. Dec. 8. runt. Cic. Ad quem è domo Cæsaris tam multa delata sunt. Phil. 2. Sen. Ego in domum vestram intrabo. 2. Contro.

III.

Non solum verba, sed etiam nomina interdum casus communes habent. Bel. Gal. 1. Cæsar. Frumentum omne præterquam quod secum portatu- Phil. 4. riant, comburunt, ut domum reditionis spe sublata, paratiores ad omnia pericula subeunda essent. Cic. Cum capitalem & pestiferum Brundusio M. Antonij reditum timeremus.

Nomi-

GRAMM. INSTIT.

Nomina insularum, regionum, prouinciarum, cæterorum denique locorum, præpositionem ferè desiderant.

- lib. 4. Cic. in Ver. *Ex Sicilia in Africam gradus imperij factus est Romanis.* Idem Att. *Promitto tibi si valebit, regulam illum nullam in Italia relicturum.* Idem ad eundem: *Ego in Tusculanote expecto.*

APPENDICES

Tertij generis.

I

Propriis maiorum, locorum, interdum detrahitur præposito, præcipuè a Poetis, & historicis.

- AEn. 3. Virg. *Ibitis Italiam, portusque intrare licebit.* Liu. *Ingressi rursus iter per Chersonesum, Hellespontum perueniunt.* Tacit. *Germanicus Aegyptum proficiscitur.* Idem: *Germanicus Aegypto remeans.* Valer. Maxim. *M. Bibulus auos egregia indolis filios suos à Gabinianis militibus Aegypti occisos cognouit.* Cæs. *Caesar cum audisset Pompeium Cyprum visum, &c.* Cic. *pro domo sua: M. Cato inuisus quasi per beneficium Cyprum relegatur.*

II.

Certa appellatiua ablatiuo sine præpositione eleganter efferuntur, quæ alioquin accusatiuo cum præpositione, Per, efferenda essent.

Cic. Att. *Nunc iter conficiebamus aestuosa & puluerulenta via.* Idem in Verrem. *Multa mihi à C. Verre insidia terræ marique facta sunt.* Idem pro Planc. *Iter à Vibonè Brundisium terra petere contendi.*

Vagandi verbum hanc in primis elegantiam sibi vendicat,

- Phili. 10. Idem in M. Anton. *Nunc tota Asia vagatur, volitat ut Rex.* Idem Att. *Quam quidem ego spero iam tuto vel solum tota urbe vagare posse.* Idem pro Fonteio. *Hi contra vagantur lati atque erecti passim toto foro.*

III.

LIBER II.

III.

Cum petendi verbum pro proficisci vel adire adhibetur, non est locus præpositioni.

Plin. Proconsul provinciam Bœticam per Ticinum est petitus. *Ad Col. lib. 7.*

DATIVVS COMMVNIS.

Quoduis verbum admittit Dativum eius personæ, in cuius gratiam, commodum, vel incommodum aliquid fit.

Plaut. Mili. *Tibi aras, tibi occas, tibi seris, tibi eidem meris.* Cic. Att. *Libros tuos caue cuiquam tradas: nobis eos quemadmodum scribis, conserva.* Liu. *Magno ab urb. 2. illi ea cunctatio stetit.*

ACCVSATIVVS COMMVNIS

temporis.

Tempus accusatiuo vel ablatiuo casu effertur, si per quamdiu fiat interrogatio, vt, *Quamdiu regnavit Romulus? Septem & triginta annos, vel annis*

Liuius: Romulus septem & triginta regnavit annos. Ab urb. 2. Suet. Vixit annis viginti novem, imperavit triennio & decem mensibus, diebusq; octo. *In Cal. 6. 15.*

Sin verò per quando fiat, ablatiuo utemur, vt *quando datum est tibi hoc negotium? Anno superiore.*

Cic. de Arusp. *Negotium magistratibus est datum anno superiore.* Idem 5. Tusc. *Herocis etiam atati- bus Ulysses, & Nestorem accepimus, & fuisse, & habitos esse sapientes.*

GRAM. INSTIT.

APPENDIX

Primi generis.

Ablatiuus interdum Intra significat;
vt paucis diebus, biduo, triduo, pro intra
paucos dies, intra biduum, intra triduum.

li. 1. ad
Q. Fr.
ad Att.
l. 9.

Cic. Diebus sexdecim absoluta quatuor tragœdia.

Idem: Biduo sciemus.

ACCUSATIVVS COMMV-
nis spatij.

Cuius verbo apponi potest accusatiuus qui di-
stantiam loci significet.

Lib. 6.

Cic. ad Tyron. Is locus est citra Leucadem stadia vi-

Bel. Mac.
7.

ginti: Idem pro Deiot. Negat se à te pedem discessis-

Ibidem.

se. Liu. Mille & ducentos passus ibi latitudo patet. I-
dem: Duo millia ferme, & quingentos passus ab hoste
posuerunt castra. Cic. pro Sest. Edixit vt ab vrbe ab-
esset millia passuum ducenta.

Interdum ablatiuo vtuntur scriptores.

Bel. Gal. 1

Cæs. Eo die castra promouit, & millibus passuum sex

Ibidem.

à Caesaris castris sub monte consedit. Idem: Ab explor-
atoribus certior factus est, Ariouisti copias à nostris
millibus passuum quatuor & viginti abesse.

ABLATIVVS ABSOLVTVS.

Quibuslibet verbis addi potest ablatiuus ab-
solutè positus.

Lib. 5.

Cic. Attic. Quod autore te velle cœpi, adiutore asse-

Lib. 4.

quar. Idem ad eundem: Scripsi hac ad te apposita

Lib. 3.

secunda mensa. Idem de Leg. Nobilium vita, victuq;

mutato, mores mutati ciuitatam puto. Idem de cla.

Orat. Ego cautius post hac historiam, te audiente at-
tingam.

AP

LIBER II.
APPENDICES

Primi generis.

Aliquando absolute ponitur participium præteriti temporis sine nomine.

Liu. *Nondum comperto, quam regionem hostes petissent.* Tacit. *Audito castellum Lupiæ flumini appositum obsideri.* Be. Ma. 1. Lib. 2.

ABLATIVVS INSTRUMENTI

Causæ, Modi, Actionis.

Quæuis verba ablativum admittunt significatam instrumentum.

Terent. *Adelph. Hisce oculis egomet vidi.* Cic. in *Vatinium: Cum illud inter Hispaniense pedibus fere confici soleat.* Idem in *Ver. Sex lictores circumstant valentissimi, cadunt accerrimè virgis.*

Aut causam propter quam aliquid fit.

Idem ad *Q. Frat. Vestra culpa hæc acciderunt.* Idem *1. lib. 2. Bruto: Vereor ne amore videar plura quam fuerint in illo dicere.* Ter. *Adelph. Dolore ac miseria tabescit.* Plin. *In Africa magna pars ferarum æstate lib. 1. c. 61. non bibunt inopia imbrium.*

Aut modum quo aliquid fit.

Cic. *pro Mil. Quonam modo id factum ferret civitas?* Idem *de Senect. Sapientissimus quisque æquissimo animo moritur, stultissimus iniquissimo.* Idem *pro Flac. Pacem maritimam summa virtute, atq; incredibili celeritate confecit.*

Modus actionis, præpositionem, Cum, interdum desiderat.

Cicero *de Officijs: Ira procul absit, cum qua nihil rectè fieri, nihil consideratè potest.* Idem *pro* Lib. 1. 5.

E

Ora:

GRAM. INSTIT.

lib. 3. Orat. Cum febris domum redijt, dieq; septimo est late-
ris dolore consumptus.

ABLATIVVS EXCESSVS

Cuius verbo adiungi potest ablativus rei, qua
excessus significatur.

Lib. 2. Cic. de Clar. P. Scipio omnes se facitque supera-
bat. Idem de Orat. Lepore, & humanitate omnibus
præstitit Socrates. Ter Phor. Incredible est quanto

Ingur. herum anteo sapientia. Salust. Quomomnes gloria
anteierit, omnibus tamen charus erit.

ABLATIVVS PREII.

Quælibet verba ablativum admittunt signi-
ficantem pretium.

lib. 7. ut Senatus tritici modium tribus denarijs estimavit,
Magno has ades edificavit. Donatus docet literas mi-
na in singulos menses. Mina valet centum drachmis
Atticis. Secalis medius proximo anno ternis sestertijs
fuit: summum quaternis. Cic. in Verr. Hæc quæ vel
ita redimi rectè possunt, estimare pecunia non queo.

Ter. in Andria. Vix drachmis obsonatus est decem.
Cic. in Verr. Docere oportet aliquo in loco Siciliae,
prætor Verre, ternis denarijs tritici modium fuisse.

Lib. 5. Plin. Viginti talentis unam orationem Socratis ven-
didit. Liuius. Multorum sanguine & vulneribus ea

li. 7. c. 30. Bel. Pū. 3. Pœnis victoria stetit. Idem: Magno illi ea cunctatio
stetit.

EXCEPTIO.

His tamen genitiuis exceptis, tanti, tantidem,
quanti, quanticunque, pluris, minoris.

Lib. 3. Cic. de Offic. Emit homo cupidus tanti quanti va-
luis.

LIBER II.

luit. Idem ibidem: *Vendo meum non pluvius, quam caeteris, fortasse etiam minoris.* Idem in Verr. *Quanti lib. 53 frumentum sit considera, video esse binis sestertijs. Seneca. Tantidem redemi patrem quanti à te redemptus lib. C85 sum.*

APPENDIX

Primi generis.

I.

Genitivi Tanti, quanti, quanticunque, minoris, in ablativum transeunt, si addantur substantiva.

Liu. 2. belli Pun. *Hic miles magis placuit, cum pretio minori redimendi captivos copia fieret.*

II.

Verbum valeo accusativum vel ablativum amat.

Plin. *Aureus nummus post annum 62. percussus est, lib. 33. c. 3. quam argenteus, ita ut scrupulum valeret sestertijs li. 4. de vicenis. Var. Denarij, quod denos aris valebant, quinary, quod quinos. lin. 1. a.*

Huc etiam spectat sum, pro valeo.

Cic. *Cum esset frumentum sestertijs binis.*

5. in Verr.

CONSTRUCTIO VERBI
INFINITI.

Verba infinita eosdem post se casus postulant, quos finita.

Cic. Tironi: *Malo te paulò post valentem, quam statim imbecillum videre.* Idem ad Q. Fr. *Quod scribis te à Casare quotidie plus diligi, immortaliter gaudeo.*

E 2

gaudeo.

G R A M. I N S T I T.

deo. Idem ad Att. *Vellem te in principio audiuisse a-*
mantiſſimè me admonentem.

A P P E N D I C E S

Primi generis.

I. Præteritum perfectum paſſium, &
plusquamperfectum, ex Infinito Eſſe vel
Fuiſſe, atque participio præteriti tempo-
ris ſupplentur, mutatis numeris & gene-
ribus pro re, de qua agitur.

Cic. in Ant. P. *Clodium meo conſilio interfectum eſſe*
dixiſti. Idem pro Cluen. *Iniuriam ab huius familia*
factam eſſe dixiſti.

Verbum interdum omittitur.

Idem pro Mil. *Negant lucem fas eſſe ei intueri, qui*
à ſe hominem occiſum fateatur.

II.

F V T V R V M I N F I N I T V M

Actiuum.

Fore, futurum infinitum tantum in v-
ſu eſt, iungiturque cum omnibus gene-
ribus & utroque numero.

lib. 1. Cic. ad Lent. *Vehementer confidit hiſ literis ſe apud*
Ibidem. *te gratioſum fore.* Idem ad eundem: *Spero nobis hanc*
lib. 1. *coniunctionem voluptati fore.* Idem Att. *Nibil arbi-*
lib. 7. *tror fore quod reprehēdas.* Idē ad eundē: *Dionyſio, dū*
exiſtimabam vagos nos fore, nolui moleſtus eſſe.

Cætera, quibus præſci uſi ſunt, iam ex-
oluerunt, pro quibus infinito Eſſe, vel
Fuiſſe, prout oratio poſtulat, & partici-
pio in Ruſ, utimur.

Cic.

LIBER II.

Cic. Att. illum eum futurum esse puto, qui nisi debet. Lib. 6.
 Idem de Or. Verè mihi hoc videor esse dicturus. Idem Lib. 1.
 in M. Ant. Id se facturum esse asseueravit. Idem in Phil. 2.
 Verr. Non molestè fero, me laboris mei, vos virtutis ve- Lib. 3.
 stra fructum fuisse laturos. Idem Marc. Eum magis Lib. 4.
 communem censemus victoria futurum fuisse, quam
 incertis in rebus fuisset. Idem in M. Ant. Dixit aliam Phil. 8.
 sententiam se dicturum fuisse.

Infinitum Esse frequenter desideratur.

Cic. Att. ego bellum foedissimum futurum puto. Idem lib. 2.
 ad Ter. Celerius opinione venturus dicitur. Idem ad Lib. 14.
 Att. Vix spero hunc mihi veniam daturum. Idem ad Lib. 9.
 Ap. Scribit meas litteras maximum apud te pondus Lib. 3.
 habituras.

III.

FUTURVM INFINITVM
 passium.

Futurum Passium ex infinito Iri, &
 voce simili, supino in VM constat, vt a-
 matum iri, doctum iri, violatum iri, occi-
 sum iri, omnibusque generibus, atque
 numero attribuitur.

Cic. ad Att. Pompeius affirmat non esse periculum, ad- Lib. 2.
 iurat: addidit etiam se prius occisum iri ab eo, quam
 me violatum iri. Idem ad eundem: Brutum, vt scribis,
 visum iri à me puto. Idem de Diu. Vaticinatus est lib. 15.
 madefactum iri minus triginta diebus Græciam san- Lib. 1.
 guine. Ter. in prol. Hecyr. Interea rumor venit datū
 iri gladatores. Quint. Reus parricidij damnatum iri Lib. 9. c. 2
 videbitur. Plaut. in Rudente, Mihi isthac videtur
 præcia, prædatum iter.

GRAM. INSTIT.

IV.

RATIO SUPPLENDI FUTURVM

infinitem, maximè cum verba
supinis carent

Fore vt, Futurum vt, verbis spero, pu-
to, affirmo, suspicor, & his similibus iun-
cta, eleganter futurum infinitum tam a-
gendi quam patiendi modi suppleant.

Lib. 16. Cic. 1. Tusc. *Spero fore vt contingat id nobis.* Idem
Lib. 1. ad Att. *Nunquam putavi fore, vt ad te supplex veni-*
Proem 2. *rem.* Idem Lentulo: *Valde suspicor fore, vt infringa-*
contro. *tur hominum improbitas.* Sen. *Scio futurum, vt auditis*
L. 2. con- *eius sententijs, cupiatis multas audire.* Idem *Nunquam*
erouers. *putavi futurum, vt pater meus liberos odisset.*

Hac circuitione subuenitur verbis,
quæ supinis carent.

vt: Puto fore, vt breue his incommodis medeare. Affir-
mo fore, vt paucis diebus orationem pro Marcello edis-
cas. Suspicor fore, vt iure ciuili potius, quam Philoso-
phia studeas. Polliceor fore, vt non multo post intimis
sensibus angaris, quando saluberrima parentis consilia
negligis.

V.

CIRCVITIO EX PRAETERITO
& futuro mista.

Circuitio illa futurum fuisse, ex præ-
terito & futuro mista, non minimum o-
rationi affert ornamentum.

ell. C. 3. Cæsar. *Nisi eo tempore quidam nuntij de Cæsaris vi-*
etoria per depositos equites essent allati, existi-
mabant

LIBER II.

habant pleriq³ futurum fuisse, vt oppidum amitteretur. Cic. de diuin. An tu censes vllam anum tam delirantem futuram fuisse, vt somnijs crederet, nisi ista casu nonnunquam recurrerent? Idem M. Ant. Dixit aliam sententiam se dicturum fuisse, eamq³ se ac Rep. dignam, nisi propinquitate impediretur.

Hæc quidem circuitio necessaria est cum verba supinis destituuntur, vt: affirmabant omnes futurum fuisse, vt frater tuus breui litteras Græcas disceret, nisi lateris dolore consumptus fuisset.

APPENDICES

Tertij generis.

Fuit priscis temporibus futurum infiniti modi Rum² syllaba finitum, quod omnibus generibus, & vtrique numero, non secus ac fore accomodabatur.

Caius Gracchus. Credo ego inimicos meos hoc dicturum Valerius Antias: Aruspices dixerunt omnia ex sententia processurum. Laber. Non putavi eam hoc dicturum.

II.

Fuit & aliud futurum priscis vsitatum, asserere, syllabis terminatum.

Plaut. Habe bonum animum. nam illum confido Dominum Stich. in his diebus me reconciliaffere. Idem

Herclè credo te facile impetrassere.

in Milit.

Futurum hoc à futuro coniunctiui modi reconciliaffo, impetrasso fit, vt prisci latini dicebant.

Pla Si me irritassis, hodie lumbifragium hinc auferes.

Amph.

INFINITA CVM QVIBVS VER-
bis copulentur.

Verbis cœpi, soleo, debeo, cupio, adduntur infinita, multisque alijs, maximè ijs, quibus voluntas explicari solet.

GRAM. INSTIT.

lib. 16. Cic. pro Rosc. Com. Qui mentiri solet, peierare consuevit. Idem Tiron. Omnes cupimus, ego imprimis, quam primum te videre.

A P P E N D I X

Primi generis.

Amphibolia, accusatiui geminatione facta, soluitur ablatiuo, vt *Milonem audiui occidisse Clodium*, ambigua est oratio: dubium enim est vter ab altero fuerit occisus.

Muta alterum accusatiuum in ablatiuum, sic, *A Milone audiui occisum esse Clodium*. sublata est omnis dubitatio.

A P P E N D I C E S

Tertij generis.

Infinita nonnunquam cum verbis motus nominibusque substantiuis more Græcorum coniunguntur.

Hecyra
Tep.

Ter. *Vultisne eamus visere*. Cic. *Sed iam tempus est ad id, quod instituimus accedere*.

Adduntur & nominibus adiectiuis, maximè apud Poetas, vnde sunt illa, *Paratus respondere, cantare, certare, certus ire, succurrere, mori*.

G E R V N D I A.

Gerundia quæ passionem non significant, casus suorum verborum admittunt, vt tempus obliuiscendi iniuriarum, ignoscendi inimicis, coercedi cupiditates, abstinendi maledictis.

G E R V N D I A I N D I.

Gerundijs in Di adduntur substantiua. Tempus, causa, studium, finis, & cætera eiusdem generis.

Cic.

LIBER II.

Cic. de Semeet. *Equidem efferor studio patres vestros quos colui, aut dilexi, videndi. Idem Att. Sit iam aut finis omnino deplorandi, aut moderatio.* Lib. 10.

Item nonnulla adiectiua, vt peritus, imperitus, cupidus, infuetus nauigandi, ignarus dicendi.

Cic. de Orat. *Sum cupidus te audiendi.* Lib. 2.

APPENDIX

Primi generis.

Gerundia in Di interdum genitiuum multitudinis pro accusatiuo admittunt. Cic. de Diu. *Doleo tantam Stoicos nostros Epicureis irridendi sui facultatem dedisse. Plaut. Ca. Nominandi tibi istorum erit magis, quam edundi copia.* Lib. 2.

IN DVM.

Gerundijs in Dum, præponuntur præpositiones ad, ob, inter.

Cic. 5. Tulc. *Conturbatus, animus non est aptus ad cõsequendum munus suum. Idem in Verr. Quanto illud flagitiosius, improbius, indignius, eum à quo pecuniam ob absoluendum acceperis, condemnare? Liuius: Ipse inter spoliandum corpus hostis, verutro percussus, inter primam curationem expirauit.* Lib. 4. Ab ur. 2.

Præponitur & antè, sed rarius.

Virg. — *namq, ante domandum Ingentes tollunt animos.* Georg. 3.

IN DO.

Gerundia in Do, modò sine præpositione in oratione adhibentur.

Cic. Att. *Plorando defessus sum.* Lib. 13.

Modo præpositiones, maximè, A, ab, de, in, assumunt.

GRAM. INSTIT.

lib. 1. Isb. 8. Idem 3. Tusc. Ab inuidēdo autē rectē inuidētia dici potest. Idem Curioni: Et enim quis est tam in scribendo impiger, quā ego? Idem ad Att. Tu quid cogites de transeundo in Epirum, scire sanē velim.

Nonnunquam E, vel Ex, Cum, Pro.

lib. 1. 6. 3 Plaut. Aul. Heus senex pro vapulando hercle abs te mercedem petam, Quint. Scribendi ratio coniuncta cum loquendo est.

GERUNDIA PASSIVA.

Gerundia quæ passionem significant, nullum post se casum admittunt.

lib. 2. c. 3. Quin. Memoria excolendo, sicut alia omnia augetur.

lib. 13. c. 15 Plin. Rubens ferrum non est habile cudendo.

lib. 31. c. 6 Idem. Bituminata, aut nitrosa utilis est bibendo.

Isgurth. Salust. Pauca supra repetam, quò ad cognoscendum omnia illustria magis, magisque in aperto sint.

RATIO VARIANDI

Gerundia.

Gerundia, quæ accusatiuo casu gaudent, ferè elegantius more adiectiuorum ad hunc modum efferuntur.

Pompeius studiosus fuit Remp. defendendi, ciuesq; seruandi: Pompeius studiosus fuit Reip. defendendæ, cuiusque seruandorum,

Ita vt gerundij casus maneat, seruato tamen genere ac numero accusatiui.

Philip. 4. Cic. in Ant. Princeps vestræ libertatis defendendæ lib. 2. semper fui. Idem Curioni: Hoc quidquid attigi, non feci inflammandi tui causa, sed testificandi amoris

Ab urb. 3 mei Liu. Interiecto deinde haud magno spacio, quod vulneribus curandis, supplendoque exercitui satis esset.

Cic.

LIBER I I.

Cic. Appio *Animum tuum promptum, & alacrem* lib. 3.
perspexi ad defendendam Remp. Idem Trebonio. Om-
ne desiderium literis mittendis, accipiendi sq, leni- Lib. 13.
am. Lilius: Prælia de occupando ponte crebra erant. Ab urb. 7

PARTICIPIALE VERBUM in Dum.

Verbum Participiale in Dum, accedente verbo substantiuo, datiuum postulat, omnibus verbis communem.

Liu. *Hic vobis vincendum, aut moriendum, milites est.* Bel. P. 1.

Præter datiuum communem, etiam casum sui verbi admittit.

Cic. 2. Tuscul. *Tuo tibi iudicio est vtendum.*

Tibi, casus est communis, Tuo iudicio proprius est verbi.

A P P E N D I X

Primi generis.

Si tamen casus verbi fuerit accusatiuus, mutabitur participiale actiuum, in passiuum, hoc modo.

Petendum est tibi pacem, Petenda est tibi pax: Timendum est nobis pœnas aternas. Timenda sunt nobis pœna aterna.

Prisci etiam actiuo vsi sunt cum accusatiuo.

Lucr. *Aeternas quoniam pœnas in morte timendum.*

Veteres imitatus est Virgilius.

Aliis

GRAM. INSTIT.

Lib. II. Alia arma Latinis querenda, aut pacem Troiano ab rege petendum.

SVPINA IN VM.

Supina in VM amant verba, quæ motum adsignificant.

Ab urb. 2 Ter. Phorm. Percontatum ibo. Ter. Heaut. Abi deambulatum. Liuius: Coriolanus damnatus absens, in Volscos exulatum abiit.

Ante se nullum, post se suorum verborum casus habent.

Bel. GA. 1. Cæs. Legatos ad Cæsarem mittunt rogatum auxiliū. Terēt. Phor. Me vltro accusatum aduenit. Idem Eunuch. Nutricem accersitum iri.

SVPINA IN V.

Supina in V, ferè passiuæ significationis sunt sine casu, adhærentq; nominibus adiectiuis.

lib. 7. Cic. Att. Quod optimum factu videbitur facies. Idē
Phil. 4. in Anton. O rem non modò visu fœdam, sed etiam auditu.

PARTICIPIA.

Participia eosdem casus habent, quos verba, à quibus proficiscuntur.

Pueri victoriam reportaturi non delectantur duodecim scruporum ludo.

Ab urb. 1. Liu. Ancus ingenti præda potitus Romam redit. Cic. in Pis. Abiectum, contemptum, despectum à cæteris, à te ipso desperatum, & relictum, adulantem omnes videre te volui, vidi. Cic. Lent. Totus est nunc ab ijs, à quibus ruendus fuerat, derelictus.

APPENDICES

Primi generis.

Parti

LIBER II°

I.

Participia passiva præteriti, & futuri temporis, maximè cum fiunt nomina, etiam datiuo gaudent.

Cic. de Senect. *Sperare videor Scipionis amicitiam & Lelij notam posteritati fore.* Terent. Andr. *Restat Chremes, qui mihi exorandus est.*

II.

Exosus, perosus, pertæsus accusatiuum petunt.

Curt. *Per sarum te vestis, & disciplina delectat, patrios mores exosuses.* Liu. *Plebs consulum nomen haud secus, quam regum perosa erat.* Suet. in Cæs. *Quasi pertæsus ignauriam suam, quod nihil dum à se memorabile actum esset.* Lib. 8. Ab urb. 3. Cap. 7.

PARTICIPIA FACTA

Nomina.

Participia in Ans, & Ens, interrogandi casu gaudent, cum fiunt nomina.

Ter. in Phor. *Herus liberalis est, & fugitans litium.* lib. 9. Cic. Att. *Boni ciues amantes patriæ.* Salutt. *Corpus patiens inedia, algoris supra quam cuiquam credibile est.* Cic. ad Q. Fr. *Fert grauitèr homo & mei amantissimus, & suæ dignitatis retinens, se apud te, neque amicitia, neque iure valuisse.* In Bel. Gal. lib. 15.

Nonnulla etiam præteriti temporis, vt consultus, doctus.

Cic. in Anto. *Neque enim ille magis iurisconsultus, quam iustitiæ fuit.* Hor. *Docte sermonis vtriusque lingua.* Sal. *Alieni appetens, profusus sui.* Liu. *Seruitutis indignitatisq; homines expertos, aduersus notum ma-* Phil. 9. Car. 3. Ode 8. Bel. Cat. Bel. Mæ.

AP- 104

GRAMMAT. INSTIT.
APPENDICES

Primi generis.

I.

Participia præsentis, præteritiq; temporis, cum nominum naturam induunt, more eorum comparantur.

Lib. I.

Cic. Len. *A me nullum tempus prætermittitur de tuis rebus & agendi, & cogitandi: vterq; ad omnia Quinto Selicio, quo neque prudentiorem quenquam ex tuis, neque fidei maiore esse iudico, neque amantiorem tui.*

Lib. 16.

Idem Tironi: *Cum commodè & per valetudinem, & per anni tempus nauigare poteris, ad nos amantissimos tui veni.*

lib. 6.

lib. 5.

Idem Att. *Nihil illo regno spoliatus, nihil rege egentius.* Idem in Verrem. *Hæc tu omnium mortalium profligatissime ac perditissime cum scires, cum tanto periculo tuo fieri paterere, atq; concederes?*

II.

Participijs futuri temporis, audito verbo substantiuo, eleganter vtimur pro debere vel oportere.

Sum expectaturus fratrem.

Terent. Phor. *Expectandus est mihi frater.* *Eram habiturus heri orationem, Habenda mihi erat heri oratio.* Cic. pro Font. *Orandus erit nobis amicus meus Pletorius, vt suos novos clientes à bello faciendo deterreat.*

APPENDIX

Tertij generis.

Eruditus cum genitiuo nondum legi apud idoneos, sed cum ablatiuo, quem casum à suo verbo accepit.

Cic.

LIBER II.

Cic. L. quidem Tarutius, Firmanns familiaris noster impri. 2. de Dis-
mis Chaldaicis literis eruditus

Idem. D. Brutus erat cum literis Latinis tum etiam, Græcis. In Bru-
ut temporibus illis, eruditus.

Doctus literis Latinis, Græcis, eleganter dicitur.

Idem. Non tam in dicendo admirabilis, quam docti & Græ- In eodem.
cis literis & latinis.

Peritus, quod quidam à perio, prisco verbo deducunt,
frequentissime cum genitiuo iungitur.

Idem L. Cælius Iuris valde peritus.

dem tamen ablatiuo vsus est.

In eodem.

Quis P. Octauiano ingenio prudentior, iure peritior?

Pro Cluē.

Apud eundem Cæsarem, usu peritus.

Hæc tria interdum præpositionem Ad, cum accusati-
uo admittunt,

Cic. Sic verò fallaces sunt permulti & senes, & diuturna Ad Q. Fr.
seruitute ad nimiam assentationem eruditi Terent. In eodem lib. 3.

mihî videntur omnes ludo doctæ ad malitiam.

Hecyra.

CONSTRUCTIO TRANSITIVA PRONOMINIS.

GENITIVS POST DEMON- stratiua Pronomina.

Pronomina demonstratiua, cum substantiue
ponuntur. patrium casum admittunt.

Cic. ad Cælium: Hoc ad te literarum dedi. Idem lib. 2.

de Orat. Quoniam id temporis est, surgendum censeo. Lib. 2.

Idem Att. Rex est eodem loci, quo reliquisti. Lib. 1.

APPENDIX

Primi generis.

Pronomen, Idem, cum datiuo apud
poetas reperitur.

Horat.

GRAM. INSTIT.

Horat. in art. Poet. *Inuitum qui seruat, idem facit occidenti.*

Oratores verò sic loquuntur.

- Lib. 2.* Ci. de Offic. *Peripatetici quondam iidem erant, qui Academici. Ex eodem in Or. Sit igitur hoc cognitum numeros oratorios eosdem esse, qui sunt poetici. Idem*
- Lib. 2.* de Nat. Deo. *Dianam, & Lunam eandem esse putant.*

GENITIVVS POST
Possessiua.

Possessiua Meus, tuus, suus, noster, vester, loco genitiuorum mis, tis, sis, nostrum, veltrum, posita genitiuum postulant.

- lib. 15.* Cic. ad Marcel. *Molestè fero me consulem tuum studium adolescentis perspexisse, te meum, cum id ætatis sim, perspicere non posse. Idem in M. Ant. Tuum hominis simplicis pectus vidimus. Idem Att. Non debes mirari, non posse me tanto dolori resistere, solius enim meum peccatum corrigi non potest. Hor. Cum mea nemo scripta legat, vulgo recitare timentis.*
- Phil. 2.*
lib. 2.
- Ser. 1. sat.*
4.

Genitui mei, tui, sui, nostri, vestri.

Verba participia, & nomina adiectiua, quæ patrium casum postulant, genitiuis, mei, tui, sui, nostri, vestri, gaudent.

- Lib. 3.* Ci. Att. *Te oro, vt quibus in rebus mei tui indigebunt, nostris miseris ne desis. Idem pro Rab. Posth. Equitem Romanum veterem amicum suum studiosum, amantem, obseruantem sui, labentem excepit. Idem in Cat. Habetis ducem, memorem vestri, oblitum sui.*
- Orat. 1.*
Ad Att.
Ab. 9.
- Cæsar ad Cic. Nihil enim malo, quam & me mei similem esse, & illos sui.*

LIBER II.

I. EXCEPTIO.

Interest tamen, & Refert ablatiuos, mea, tuâ, sua, nostra, uestra, sibi vendicarunt, quibus ablatiuus addi possunt genitiui vnus, solius, ipsius, cæterique qui possessiuus adduntur. *Vt Mea vnus interest. Tua solius refert. Nostra ipsorum interest semper vigilare.*

II. EXCEPTIO.

Nomina numeralia, partitiua, Comparatiua, & superlatiua genitiuos nostrum, uestrum exigunt.

Liu. Imperium summum Romæ habebit qui uestrum primus o iuuenes osculum matritulerit. Curt. Nolo singulos uestrum excitare. Cic. ad Q. Fr. Domus uestriusque nostrum adificatur strenue Idem con. Rul. Omnibus vobis aut maiori uestrum parti. Maximus natu uestrum.

Ab urb. i

Lib 8.

Lib. 2.

PRONOMINA POST SUBSTANTIVA:

Possessiua Meus, tuus, suus, nolter, vester, coherent cum substantiuis genere, numero, casu, cum possessio vel actio significatur.

Vt: Liber meus, ager tuus: studium nostrum, labor uester.

EXCEPTIO.

At, si substantiua significant partem aliquam generalem corporis, siue animi, eiusmodi sunt: pars, dimidium, aliquid, genitiuis primitiuorum vtemur, vt:

Nullam partem mei amisi, hoc est, non amisi manum, pedem, memoriam. Amisistine quicquam tui?

Cic. de Fin. Cui proposita est conseruatio sui, necesse

F

est

GRAM. INSTIT.

est huic partes quoque sui cariores esse, quo perfectiores sint. Terent. Adelph. Tetigine tui quicquam?

lib. 7. c. 3. Quint. Minimam partem mei habent.

APPENDICES

primi generis.

Substantiua, quibus ambigua est significatio, vt caritas, amor, memoria, desiderium, cura, itemque cætera, si possessionem actionemve significant, possessiuis adherescunt: Vt, amor meus, desiderium meum, quo amo, desideroque.

Si passionem significant, genitiuos mei, tui, sui, nostri, vestri, flagitant, Vt, amor mei, desiderium mei, quo amor, desideroque.

- lib. 7. Cic Att. Dionysium flagrantem desiderio tui misi ad te. Idem ad eundem: Auiam tuam scito desiderio tui mortuam esse. Idem ad Plan. Me impulit tui caritas.
- lib. 10. Idem ad. Q. Fr. Nunc decedens, relinque queso, quam iucundissimam memoriam tui. Quint. Postquam mei cura discesserat, Matrem inquit, tibi per hac merita commendo.

- lib. 13. Aliquando vtrumque coniungitur. Idem Att. Nicias te, vt debet, amat, vehementerque tui memoria delectatur: Idem Cornificio. Gratam mihi est vehementer memoria nostri tua.
- lib. 12.

APPENDIX

Tertij generis.

Græci cum possessio vel actio significatur, ferme vtuntur genitiuis primitiuorum πατήρ μδ.. Latini contra possessiuis, Prisci tamen Romani videntur secuti Græcorum

LIBER II.

eorum morem. Plaut. *Duorum, labori ego hominum parcis. Pseud.*
sem lubens, mei, rogandi, & tui, respondendi mihi.

RECIPROCA SUI, SIBI, SE.

Reciproco sui, sibi, se, utimur, cum tertia per-
 sona transit in seipsam: ut Cæsar recordatur sui,
 indulget sibi, amat se, loquitur secum.

Cic. de finib. *Eorum hæc est querela, qui sibi cari Lib. 3.*
sunt, seseque diligunt. Idem de nat. Deor. ipse sibi Lib. 1.
displicet.

Et accedente altero verbo: ut,

Marcellas te Cæsar precatur, ut miseraris sui, igno-
 scas sibi, se in fidem tuam suscipias, ne se hostem exi-
 stimes: Cic. in Orat. *Ne ipse quidem sua tanta elo-*

quentia mihi persuasisset, ut se dimitterem. Idem pro
Sext. Rosc. Nunc sibi ex animo scrupulum, qui se
dies, noctesq; stimulat, ac pūgit, ut euellatis, postulat. Lib. 3.

Idem Att. *Qui etiam à me petierit, ut secum, & apud*
se essem, quotidie.

APPENDICES

Tertij generis.

I.

Utimur & sui, sibi, se, cum intercedit obliquus tertiæ
 personæ, ad quem refertur reciprocum: 4. *Catib.*
Dec. 6.

Cic. *Habetis ducem memorem vestri, oblitum sui.*

Quint. *Tu primum docuisti, filium sibi non parcere.*

II.

Reperitur interdum reciprocum pronomen positiu pro
 demonstratiuo, Is, Ipse. *Philip. 2.*

Cic. *Non enim à te emit, sed priusquam tu suum sibi ven-*
deres, ipse possedit. Sen. Multum sibi dederis, etiamsi nihil dede-
ris præter exemplum. In Cass.

Quod Budæus docet fieri more Græcorum: *ling. 2.*

III. Utur:

2

III. Utur:

GRAMMAT. INSTIT.

Vtuntur aliquando scriptores accedente altero verbo demonstratiuis pro reciprocis.

Decl. 3.

Decl. 1.

Quint. *Neque ignorauit, qua manerent eum pericula: cum pro se. Idem Quapropter ille non petit, ut eum miserum putetis, nisi & innocens fuerit: pro se.*

RECIPROCVMSVVS.

Reciproco, Suus, utimur, cum tertia persona transit in rem à se possessam: ut: Cicero recordatur Tironis liberti sui, indulget liberis suis, defendit suos clientes, scripsit hanc Epistolam manu sua.

Lib. 3.

Lib. 2.

Cic in Verr. *Aiebat multa sibi opus esse, multa canibus suis. Idem de Orat. Si feræ partus suos diligunt, qua nos in liberos nostros indulgentia esse debemus?*

Et accedente altero verbo, ut:

Timet Pompeius, ne à suis veteranis deseratur.

Rogat te Casar, ut suas partes sequaris.

APPENDIX

Primi generis.

Utimur præterea reciproco, suus, cum res possessa in possessorem transit.

lib. 9.

lib. 10.

Cic. Att. *Vlciscentur illum mores sui. Idem de Aruf. Sua concio risit hominem. Idem pro Seit. Hanc sui ciues è ciuitate eiecerunt. Idem Att. Indulfit illi quidem suus pater semper.*

APPENDIX

Tertij generis.

Utimur etiam suus, cum additur alter obliquus terriæ personæ, ad quem refertur possessio, ut: *percussisti eum suo gladio.*

Adelph.

Terent. *Suo sibi hunc gladio iugulo.*

Præ-

LIBER II.

PRAEPOSITIONVM

Constructio.

Verba absoluta, & intransitiua, praepositionum beneficio in casus transeunt.

Cic. de Orat. *Cum etiam tum in lecto Crassus esset, lib. 2. & apud eum Sulpitius sederet, Antonius autem inambularet cum Cotta in porticu, repente eò Q. Catulus senex cum C. Iulio fratre venit.*

Transitiua praeter proprium casum etiam praepositiones cum suis casibus admittunt.

Cic. de Ami. *Nihil est amabilius virtute, nihil quod magis alliciat homines ad diligendum, quippe cum propter virtutem & probitatem eos etiam, quos nunquam vidimus, quodammodo diligamus.*

Verba composita saepe casum praepositionis habent.

Cic. de Finib. *Cur ipse Pythagoras, & Aegyptum lustravit, & Persarum Magos adiit. Idem ad Q. Fr. C. lib. 3. subitò bonus Imperator noctu urbem hostium inuasisset, in senatum se non committebat.*

Et repetita praepositione.

Idem in Ver. *Ceteri heredes adeunt ad Verrem lib. 3.*

Idem in Att. *In Galliam inuasit Antonius, in Asiam Phil. 11.*

Dolabella, in alienam vterque prouinciam.

Hanc repetitionem amant multa verba composita ex praepositionibus A, ab, ad, con, de, e, ex, in.

Idem de Amic. *Tu velim à me animum parumper lib. 3.*

auertas, Lelium loqui ipsum putes. Idem ad Q. Fr.

Abduco equidem me ab omni Reip. cura.

GRAM. INSTIT.

CASVS PRAEPOSITIONVM.

Accusatiuo seruiunt, Ad, apud, antè, aduersus
vel aduersum, cis, citra, circiter, circa, circum, con-
tra, erga, extra, intra, inter, infra, iuxta, ob, penes,
per, pone, post, prope, propter, praeter, secundum,
supra, secus, trans, ultra, versus, vsque.

Lib. 4.
lib. 12.

Cic. in Bru. *In pratulo prope Platonis statuam cense-
dimus. Idem Att. Secundum te nihil est mihi amicus
solitudine. Idem in Verr. Erant acceptae pecuniae à
Cn. Verrutio, sic tamen, ut vsque alterum R. litera
constarent integra, reliquae omnes esset in Litura.*

VERSUS.

Versus suo casui postponitur.

lib. 16.
lib. 4.

Cic. Att. *Verti me à Minturnis Arpinum versus. Sul-
pit. Cicer. Ex Asia rediens cum ab Aegina, Megaram
versus nauigarem, capi regiones circum circa prospice-
re.*

lib. 15.

Ablatiuo gaudent, A, ab, abs, absq; cum, co-
ram, clam, de, e, ex, pro, pra, procul, palam, sine.

Ad vr. 6.
Be. Ma. 7

Cic. Pis. *Mihi verò ipsi coram genero meo propinquo
tuo qua dicere ausus es. Idem Att. Paulò clam ijs eam
vidi. Ter. Heaut. ——— pra iracundia Menedeme,
non sum apud me. Liu. Rem creditori palam populo
soluit. Idem. Haud procul occasu solis redeundi in ca-
stra tempus erat.*

TENVS.

Tenus, quemadmodum Versus, postponitur, at-
que fere patrium casum desiderat, si nomen sit
multitudinis.

Cic. in Arato. ——— & Cepheus conditur ante
Lumbe

L I B E R II °

Lumborum tenuis. Cælius Cic. *Rumores illi de comitijs Cumarum tenuis caluerunt.* Lib. 8.

Sin singulare sit nomen, ablatiuo gaudent.

Liu. *Adeo nudauerat vada, vt alibi vmbilico tenuis aqua esset, alibi genua vix superaret.* Bel. P. 6.

A, Ab, Abs.

A, consonantibus præponitur.

Cic. in Ant. *Antonius à fronte, à tergo, à lateribus tenetur.* Philip. 3.

Ab vocalibus.

Idem Att. *Cura, & effice, vt ab omnibus & laudemur & amemur.* lib. 3.

Et nonnullis consonantibus.

Idem pro Cluent. *Ab nullo ille liberalius, quàm à Cluentio tractatus est.* Idem Att. *Rex à senatu appellatus est.* lib. 5.

Præcipuè l, r, & i, vt *ab legatis, ab Romanis, ab Ioue.*

Abs T, & interdum Q.

Ter. Andr. *O Daue itane contemnor abs te?* Idem Adelp. *Abs quiuis homine beneficium accipere gratum est.*

In, Sub, Super.

In, Sub, Super modò accusatiuum, modò ablatiuum pro varia significatione postulant.

In, cum verbis motus accusatiuum amat.

Cic. in Cat. *Egredere ex vrbe Catilina, in exilium proficiscere.* Inuoc. 1.

Idem pro erga, contra, ad, pro, per, vt *Brutus fuit pius in patriam, crudelis in liberos.*

GRAM. INSTIT.

Olera, & pisciculos minutos fero obulo in coenam,
 Commodavi tibi librum in horam, diem, mensem, an-
 num. Cic. in Cat. Crescit in dies singulos hostium nu-
 merus.

Cum verò quies, aut aliquid fieri in loco sig-
 nificatur, ablatiuo gaudet. Vt: *Sum in templo, de-
 ambulo in foro.*

Idem ad Att. *In hac solitudine careo omnium collo-
 quio.*

Et cum ponitur pro Inter.
 Cie. de Amic. *Hoc primum sentio, nisi in bonis amici-
 tiam esse non posse.*

Sub.

Sub, ferè accusandi casum postulat pro circiter,
 per, paulò ante, denique, cum tempus adsignificat:
 vt.

*Sub vesperum, sub noctem, sub lucis ortum, sub idem
 tempus hac gesta sunt. Cæsar. Pompeius sub noctem na-
 ves soluit. Liuius sub equestris finem certaminis, co-
 orta est peditum pugna.*

Item pro post.

Cic. Plan. *Sub eas literas statim recitatae sunt tuae.*

Et cum verbis motus.

*Vt: Clodius se sub scalas tabernæ librariae coniecit.
 Nix sub aspectum & tactum cadit.*

Cum verbis quietis, ablatiuum petit.

*Vt Consedimus sub umbra platani. Sub nomine pacis
 bellum later.*

Super.

Super, accusatiuo seruit, cum præpositioni sub-
 ter contraria est, maximè cum motus significa-
 tur: vt

Sedee

LIBER II.

Sedeo super saxum. Tegula cecidit super caput.

Item cùm significat Inter: vt,
Super cœnam occisus est.

Præter.

Super cætera scelera hoc etiam facinus commisisti.

Ultra.

Erant super mille Imperatores imperante Augusto.

Ablatiuo subiungitur, cum pro, De, ponitur.

Cic. Att. super re scribam ad te Rhegio. lib. 16.

Et interdum cum verbo quietis, maximè apud
Poetas.

Virg. Eccl. 1. Hic tamen hac mecum poteris requiescere nocte — Fronde super viridi.

Subter.

Subter fermè accusandi casum poscit, siue quietis, siue motus verbis adiungitur.

Cic. Tus. Plato iram in pectore, cupiditatem subter lib. 1. præcordia locavit.

PRAEPOSITIO VERSA IN

Aduerbum.

Præpositio cùm casu priuatur, in aduerbium migrat.

Cic. Att. Tu aduentare, ac propè adesse iam debes. lib. 4.

Idem pro Flacco: Multis post annis pecunia recuperata est. Idem de Nat. deor. Sensibus, & animo ea, quæ lib. 2. extra sunt, percipimus.

PRAEPOSITIONES ALIIS PRAEPOSITIONIBUS PRAEPOSITÆ.

Præpositiones nonnunquam alijs præpositionibus præponuntur.

Cic. ad Attic. Ibi esse volo vsque ad pridie Calend. lib. 2.

F 5

Maia.

GRAMMAT. INSIT.

lib. 3. *Maias.* Idem ad eundem: *De Q. Fratre nuncij nobis tristes, nec varij venerunt ex ante diem Nonas Iunias vsq₃ ad pridie Calend. Sept.*

Vique tamen ferè alteram præpositionem desiderat:

lib. 7. Idem in Verr. *Maximis in laudibus vsque ad summam senectutem summam cum gloria vixit.*

Terent. Eunuch. *Ex Aethiopia est vsq₃ hæc.*

lib. 10. Cic. de Nat. deor. *Vsque à Thalete enumerasti sententias Philosophorum.*

Nisi præponatur nominibus oppidorum.

lib. 6. Cic. in Verr. *Sacerdotes vsque Ennam profecti sunt.*
Ter. Adelph. *Miletum vsque obsecro.*

CONSTRUCTIO

Aduerbij.

NOMINATIVVS POST

Aduerbium.

EN, Ecce, nominandi, seu accusandi casum admittunt.

lib. 6. Cic. pro Deiot. *En crimen, en causa.* Plaut. Amph.

lib. 2. *En tectum, en tegulas, en obductas fores.* Cic. in Verr.

Ecce noua turba, atque rixa. Idem de Fin. *Ecce miserum hominem, si dolor summum malum est.*

A P P E N D I X

Tertij generis.

ad Att. Apponitur & Dativus tibi, non sine lepore, Cic. *Cum hac maximè scriberem, ecce tibi.*

Lib. 2.

GENITIVVS POST

Aduerbium.

Satis, abundè, affatim, parum, instar, partim,

LIBER II.

tim, ergò pro causa, genitium casum postulant. *Bel. Mæ.*
Ter. Phor Satis iam verborum est. Cic. de Clar. Pla- *7.*
to mihi vnus instar est omnium. Liu. Victoria naualis
ergò, in vnam diem supplicatio decreta est.

ADVERBIA SUPERLATIVA.

Item aduerbia superlatiua à nominibus or-
ta.

Cic. de Cla. Maximè omnium nobilium Græcis lite- *lib. 13.*
ris studuit. Idem ibidem: Sævisimè audio illum om-
nium fere oratorum Latine loqui elegantissime.

ADVERBIA LOCI.

Vbi, vbinam, vbicunque, vbiuis, quouis, quo-
quo, nusquam, genitios Terrarum, Gentium e-
leganter aditunt.

Cic. Att. Quid ageres, vbi terrarum esses, ne suspi- *Lib. 2.*
bar quidem. Terent. Adelph. Fratrem nusquam in-
uenio gentium.

Dicitur & longè gentium.

Cic. Att. Tu longe gentium abes.

Huc spectant aduerbia Eò, Huc.

Liu. Eò consuetudinis adducta res erat, vt quocunque *Bel. Pü. 5.*
noctis temporis sibilo dedisset signum, porta aperiretur.

Senec. Eò scelerum peruentum est, vt parricida pater *lib. 5. Cõ.*
adsit. Curt. Huc enim malorum ventum est, vt verba *Lib. 7.*
mea eodem tempore, & Alexandro excussem, & Anti-
phani.

Pridie, & Postridie.

Pridie, & postridie, & genitium, & accusati-
uum casum petunt.

Cic. Att. Pridie eius die venit. Idem Appio: Pri- *Lib. 11.*
die *lib. 3.*

GRAM. INSTIT.

*Bel. Ga. 1. die nonas Iunij cum essem Brundusij, &c. Cæsar. Post-
lib. 16. die eius diei prasidio vtrisque castris quod satis esse
visum est, reliquit. Cic. Att. Post die ludos Apollina-
res.*

DATIVVS POST
Aduerbiū.

Quædam dandi casum petunt more eorum,
vnde deducuntur, vt: congruenter, conuenienter, que
nature viuere: dicere conuenienter rationi. Obuiam a-
licui ire, procedere, prodire. Nam congruens, conue-
niens obuius datiuo gaudent.

*Lib. 2. Cic. de Finibus Non quero quid dicat, sed quid con-
Phil. 2. uenienter rationi possit, & sententiæ suæ dicere. Idem:
Cæsar ex Hispania redeunti obuiam longissimè pro-
li. 7. c. 30. cessisti. Plin. Platoni sapientiæ antistiti Dionysius vit-
taram nauem misit obuiam.*

ACCUSATIVVS POST
Aduerbiū.

Propius, proximè, accūsandi casum exi-
gunt.

*Phil. 10. Cic. epist. ad Oct. Cur castra longius aduersariorum
castris, & propius urbem mouentur? Idem in M. Ant.
Erutus operam dat, vt cum suis copijs quam proximè
Italiam sit.*

Abhinc.

Abhinc, verbis præteriti temporis iunctum,
Accusatiuum seu Ablatiuum postulat.

*Lib. 4. Cic. in Verr. Horum pater abhinc duos, & viginti
annos.*

L I B E R I I.

annos est mortuus. Idem pro Quint. Quo tempore?
abhinc annis quindecim.

A B L A T I V V S P O S T
Aduerbiū.

Comparatiua ablatiuo gaudent.

Cic. 2. de Inuent. *Lacryma nihil citius arefcit.* Idem ^{Lib. 1.}
ad Curion. *Nemo est, qui tibi sapientius suadere
possit te ipso.* Ter. Hecyr. *Dies triginta, aut plus eo,
in nauifui.* Idem Heaut. — *annos sexaginta na-
tus es aut plus eo, vt conyicio.* Plin. *Minus quinquen- lib. 15. c. 15
nio est, quod prodire, quæ vocant laurea, non ingrata
amaritudinis.*

A P P E N D I X
Primi generis.

Plus, amplius, minus, modo ablatiuum
habent, vt docent allata exempla.

Modo sine casu ponuntur, sed subau-
ditur coniunctio, quam.

Ter. *Homini misero plus quingentos colophos infre-
git.* Cæsar. *In eo pralio non amplius ducentos milites* ^{Adelph.}
desiderauit. ^{3. Bel. Cæ.}

Videntur & nominandi casus cum
his aduerbijs iungi, cum à verbis pende-
ant.

Cæsar. *Eo die milites sunt minus septingenti deside- 7. Bel. Ga.
rati.* Idem: *Naues amplius octingentæ vno erant vi- bel. G
sa tempore.* ^{lib. 5. al.}

A D-

G A M M. I N S T I T.
A D V E R B I A L O C I.

Aduerbia, quibus interrogamus, sunt hæc: Vbi, vnde, quo, quorsum.

Hic, istic, illic, &c.

Ad interrogationem Vbi redduntur hæc: Hic, istic, illic, ibi, inibi, ibidem, alibi, alicubi, vbique, vtrobique, vbilibet, vbiuis, vbicunque, passim, vulgò, intus, foris, nusquam, longè, peregrè.

Item, suprà, subter, infrà, antè, pòst, extrà, cùm fiunt aduerbia.

Lib. 6. Cic ad Torquatum. Nemo est, quin vbiuis, quam ibi, vbi est, esse malit.

Hinc, istinc, &c.

Ad vnde reddentur hæc: Hinc, istinc, illinc, inde, indidem, aliunde, vndelibet, vndeuis, vndeque, vndecunque, vndequaque, alicunde, vtrinque, eminus, cominus, supernè, infernè, peregrè, intus, foris.

Terent. Heaut. Vide ne quò hinc abeas longius.

Huc, istuc, &c.

Ad Quo redduntur hæc: Huc, illuc, istuc, eò, eodem, i lo, aliquo, aliò, neutro, vtroque, quoquo, quocunque, quovis, quolibet, intrò, foras, peregrè, longè, nusquam.

Ter. Hec. Abi Parmeno intra, ac me venisse nuncia.

Hac, istac, &c.

Ad Quà redduntur hæc: Hac, istac, illac, aliqua, qualibet, quacunque.

Ter. Eunuch. Plenus sum rimarum, hac, illac perfluo.

Hor.

LIBER II.

Horsum, istorum, &c.

Ad quorsum, id est, quem locum versus, redduntur hæc: Horsum, istorum, illorum, aliorum, deorsum, sursum, dextrorsum, sinistrorsum, leorsum, prorsum, rursum, introrsum, vel introrsus, retrorsum, vel retrorsus, quoquoersum, vel quoquoersus.

Ter. Phor. *Horsumpergunt*. Idem Eunuch. *Sex ego te totos Parmeno hos menses quietum reddam, ne sursum, deorsum cursites.*

Vt, pro Postquam, Quomodo.

Vt pro Postquam, indicatiuum petit.

Cic. Att. *Vt ab vrbe discessi, nullum prætermisi diem, lib. 7. quin aliquid ad te litterarum darem.*

Item pro quomodo, cum quadam admiratione.

Idem ad eundem, *Cneus noster, ô rem miseram, & incredibilem, vt totus tacet? Terent. Eunuch. Vt falsus est animi.* lib. 7.

Vt,

Post has voces: Adeo, ita, sic, tam, talis, tantus, tot, ferè nunquam ponitur Quod, sed Vt, cum subiunctiuo.

Cic. pro. Rab. *Adeone hospes huiusce vrbis, adeone ignarus es disciplinae consuetudinisq, nostræ, vt hæc nescias.* Idem i. Tusc. *non sum ita hebes, vt ista dicam.*

Antequam, tum indicatiuis, tum coniunctiuis iungitur.

Ter. Andr. *Experiri omnia certum est, antequam*
per -

GRAM. INSTIT.

p̄ereo. Cic. pro Mur. *Antequam pro Murena dicere instituo, pro me ipso pauca dicam.* Idem in M. Ant. *Antequam de Rep. P. C. dicam ea, quae dicenda hoc tempore arbitror: exponam vobis breuiter consilium & profectiois & reuersionis meae.*

Priusquam.

Priusquam iisdem modis gaudet.

Phil. I.

Cic. in Ant. *Priusquam de Rep. dicere incipio, pauca quae de hesternae M. Antonij iniuria.* Idem Milo. *Præclare vixero si quid mihi acciderit, priusquam hoc tantum mali videro.* Salust. *Priusquam incipias,*

Bel. Cat. consulto: & vbi consulueris, mature facto opus est.

Ne, vetandi.

Ne subiunctiuum petit, cum aliquid prohibemus.

Bel. Pū. 10

Ter. Eunuch. *Ne post conferas culpam in me.* Liu. *Ne tot annorum felicitatem in vnus hora dederis discrimen.*

Petit & imperatiuum, maximè apud poetas.

Lib. 7.

Plaut. *Persa, Abi, ne iura satis credo.* Virg. *Ne fugite hospitium, ne uè ignorete Latinos.*

Næ.

Næ, hoc est, profectò, pronomibus præpositum, indicatiuum vel coniunctiuum petit.

Phil. 2.

Ter. Adolph. *Næ ego homo sum infelix.* Cic. in Ant. *Næ tu si id fecisses, in litis fama tua consulisses.* Idem Tusc. *Næ ille vir sapiens latius ex his tenebris in lucem illam excesserit.*

Per;

L I B E R I I.

Per, Perquam, &c.

Per, Perquam, sanè, valdè, oppidò, inprimis
cum primis, apprimè, admodum, vehementer, &
alia id genus ferè positiuis gaudent.

Cic. de Fin. *Hæc quidem est perfacilis & perexpedita* lib. 3.
defensio. Idem de Orat. *Quod mihi quidem perquam* Lib. 2.
puerile videri solet. Idem ad Terent. *Sin ad nos per-* I. lib. 14.
tinerent, seruirent, præterquam oppido pauci. Idem in
Verr. *Philodamus erat inprimis inter suos copiosus.* lib. 3.
Idem in eundem. C. *Mustius homo cum primis hone-* Ibidem.
stus.

Quàm, affectibus seruiens.

Quàm, cum admirationi, commiserationi, at-
que interrogationi cum admiratione permistæ
seruit, positiuis iungitur, vt, *Quam multi auaritia*
student. Heu quam fallaces sunt hominum spes, quam
inanes cogitationes.

Cic. de Ami. *Quam multa, quæ nostræ causa nun-* lib. 12. c. 1.
quam faceremus. facimus causa amicorum. Quint.
Quam multa, imo penè omnia tradit Varro.

Quàm, pro Quantum.

Quàm, pro Quantum, positiuis præponitur. lib. 7.
Cic. Trebatio: *Quam sint morosi qui amant, vel ex*
hoc intelligi potest. Quam gratum hoc munus fore pa-
tri tuo arbitraris? Nescis quam sint stulti, qui suis cu-
piditatibus seruiunt.

E X C E P T I O.

Quàm, pro Quantum, cum verbo Possum iun-
ctum, superlatiuis adiungitur.

Cic. Cat. *Quàm potui maximis itineribus ad* lib. 5.
Ama-

GRAM. INSTIT.

Amanum exercitum duxi.

lib. 2. Idem de natu. deor. *Aues nidos construunt, eosque quàm possunt molliſsimè substernunt.*

Quàm vt.

Lib. 3. *Quàm vt, eleganter comparatiua sequitur. Cic. de Orat. Hoc altius est, quàm vt nos humiliſtrati suspicere possimus.*

Quam, pro valdè.

Quàm pro valdè, superlatiuis elegantissimè adiungitur.

lib. 3. *Cic. Valer. Vehementer te rogo, vt cures, vt ex hac commendatione mihi Cuspius quàm maximas, quàm primum, quàm sapissimè gratias agat.*

Tam, quàm.

Tam & quàm, positiua frequentissimè, superlatiua rarius, comparatiua rarissimè copulant.

Cic. in Orat. Nemo Orator tam multa, ne in Græco quidem otio scripsit, quàm multa sunt nostra. Salu. Quàm quisque pessimè fecit, tam maximè tutus est. Ter. Heaut. Namque adolescens quàm minima in spe situs erit, tam facillimè patris pacem in leges conficiet suas. Cic. pro Deiot. Per dexteram te istam oro, quam regi Deiotaro hospes hospiti porrexisti: istam inquam, dexteram, non tamen in bellis, & in prælijs, quam in promissis & fide firmiorem.

Ponitur interdum, Tam, separatim cum superlatiuo.

Phil. 12. *Cic. in Ant. Nondum erat vestris tam grauissimis, tamque multis indicijs ignominijsque concisus.*

ADVER-

LIBER II.

ADVERBIA IN VM.

Aduerbia in VM, positiuis gaudent: vt parū, multum, nimium, tantum, quantum, aliquantum.

Cic. Att. *Parum firma sunt quæ de fratre meo scribis.* Lib. 10.

Idem in Rull. *Socer huius vir multum bonus est.* Idē Lib. 2.

de Fin. *In rebus apertissimis nimium longi sumus.*

ADVERBIA O FINITA.

Paulò, nimio, aliquatò, tantò, eò, quò, multò. Hoc pro tanto comparatiuo adhærent.

Cic. de Offic. *Quanto superiores sumus, tanto nos* lib. 5.

submissius geramus. Cic. de Amic. *Nec vero corpori*

solum subueniendum est, sed etiam menti, atq; animo

multo magis. Planc. Ci. *Certe hoc maius habes testi-* Lib. 10.

monium amoris mei, quò maturus tibi quam ceteris

consilia mea volui esse nota. Luceius Cic. *Ego valeo si-* lib. 5.

cut soleo, paulò etiam deterius quam sol. o.

APPENDIX

Primi generis.

Multò etiam superlatiuis additur.

Cic. in Verr. *Cum omnis arrogantia odiosa est, illa in-* Lib. 5.

genij, atque eloquentia multò molestissima.

Item longe pro valdè.

Cic. in Bruto. *Longe post natos homines improbissimus*

C. Seruilius, sed peracutus, &c.

Facile, cum *sine dubio, sine controversia*

significat, superlatiuis gaudet, aut iis, quæ

eorum vim habent.

G 2

Idem

GRAM. INSTIT.

Idem pro Rabir. posth. *Virum vnum totius Graciae facile doctissimum Platonem in maximis periculis, insidijsque versatum esse accepimus.* Idem pro Sext. *Nō solum sui municipij, verum etiam eius vicinitatis facile primus.* Idem pro Clu. *Regionis illius, & vicinitatis, virtute, existimatione, nobilitate facile princeps.* Quin. *In affectibus verò cum omnibus mirus, tum in ijs, qui miseratione constant, facile precipuus.*

INTERIECTIONIS
CONSTRUCTIO.

O.

O Tribus casibus adiungitur. Nominandi,
Ter. Phor. *O vir fortis atq; amicus.*
Accusandi.

lib. 14. Cic. Ter. *O me perditum, ò me afflictum.*
Vocandi.

Ter. Andr. *O Daue, itane contemnor abs te?*

Heu, prò.

Heu & Prò modo nominandi, vel potius vocandi casum postulant.

lib. 6. Virg. *Heu pietas: heu prisca fides.* Liuius. *Tantum*
Bel. Pii. 2. *(prò dolor) degenerauimus à parentibus nostris.* Modo
Phil 7. accusandi. Cic. in M. Anton. *Heu me miserum, cur*
Lib. 5. *Senatum cogor, quem semper laudavi, reprehendere?*
Idem Verr. *Prò Deum, hominumque fidem.*

Hei, ve.

LIBER II.

Hei, Ve.

Hei, Ve, Datio gaudent.

Terent. Heaut. Hei misero mihi. Idem Andr. Ve misero mihi.

APPENDIX

Primi generis.

Hei interdum vocatio additur.

Plaut. Hei Megalora haud decorum facinus tuis factis facis. Aulul.

CONIUNCTIONIONIS

constructio.

Coniunctiones copulatiuæ, & disiunctiuæ, cum ad idem verbum referuntur similes casus connectunt.

Cic. in Ant. Qui non doleat interitum talis viri & ciuis. Salust. Diuitiarum, & formæ gloria fluxa, atque fragilis est. Cic. de Senect. Quid de pratorum viriditate, aut arborum ordinibus, aut vinearum, oliuetorumq; specie dicam? Phil. 12. Bel. Cat.

Quam, Nisi, An, Præterquam.

Quam, Nisi, An, Præterquam, eosdem itidem casus copulant.

Cic. Att. An existimas ab vltro malle me legi, probari, quequàm à te? Idem pro Sest. Quem vnquam Senatus ciuem, nisi me, nationibus exteris commendauit? Idem de Orat. Refert etiam qui audiant, Senatus, an Populus, an Iudices. Idem in Cat. Pro tantis rebus nullum à vobis premium postulo præterquam huius Lib. 3. Inu. 3.

GRAM. INSTIT.

diei memoriam sempiternam.

EXCEPTIO.

Aliquando huic constructioni certa dictionum proprietates obstat: ut, *Fui Romæ, Athenis. Aut Brundisii, aut Sulmone mortuus est. Emistine librum centusse, an minoris? Malim Panormi, quam Syracusis esse.*

Etsi Tametsi, Quanquam.

Etsi, Tametsi, Quanquam, in principio statim sententiæ indicatiuum postulant.

lib. 1.

lib. 10.

Cic. pro Mil. *Etsi vereor iudices, &c.* Idem Lent. *Tametsi nihil mihi fuit optatius.* Idem Plin. *Quanquam gratiarum actionem à te non desiderabam.*

Alibi etiam subiunctiuum admittunt.

Lib. 1. c. 3. Quin. *Cadi verò dicentes, quanquam receptum sit, & Chrysippus non improbet, minimè velim.*

*Etiamsi, Quamuis, Licet, Vt, pro
Quamuis.*

Etiamsi, Quamuis, Licet, Vt, pro Quamuis, subiunctiuo gaudent.

Phil. 2.

Cic. de Amic. *Omnia breuia tolerabilia esse debent, etiamsi maxima sint.* Idem in Ant. *Homines quamuis in rebus turbidis sint, tamen si homines sunt, interdum animis relaxantur.* Idem post Redit. in Sena. *Pantus vester consensus de salute mea fuit, ut licet corpus abesset meum, dignitas in patriam reuertisset.* Idem pro Quint. *Vt summa haberem cetera, temporis quidem certè vix satis habui.*

Ne

LIBER II.

Ne Causalis.

Causalis coniunctiuum amat.

Ter. And. *Hei vereor, ne quid Andria apportet mali.* Lib. 1.
Idem Eunuch. *nunc metuo fratrem, ne intus sit.* Lib. 14.
Idem And. *tum autem hoc timet, ne se deserat.*

Vt, pro Ne.

Vt post verba Vereor, Timeo, Metuo, eleganter ponitur pro Ne.

Ter Phor. *At vereor, ut placari possit.* Cic. de Orat.
Sed illa duo Crasse vereor, ut tibi possim concedere. Lib. 1.
Idem ad Ter. *Omnes labores te excipere video, timeo ut sustineas.* Ter. Andr. Perij, *metuo ut substat hospes.* Lib. 14.

Ne non, pro Ne.

Post eadem verba, Ne non, etiam pro Ne ponitur.

Cic. Att. *Si manet, vereor ne exercitum firmum habere non possit.* Ad eundem. *Timeo ne non impetrem.* Lib. 7.
Idem pro Milone: *Cur igitur hos manumisit? me- zuebat scilicet ne indicaretur: ne dolorem perferre non posset.* Lib. 9.

A P P E N D I X

Primi generis.

Si tertiam addideris negationem, te omni metu liberum significabis.

Idem in Verr. *Non vereor ne hoc officium meum Seruilio non probem, hoc est: Non dubito, quin hoc officium meum P.S. sim probaturus.* Lib. 2.

GRAM. INSTIT.

Vt ne, pro Ne.

Vt ne, peruenitè ponitur pro Ne.

lib. 3. Cic. in Verr. *Impetrant, vt ne iurent.* Idem ad Q.
lib. 3. Fra. *Opera datur, vt iudicia ne fiant.* Idem Brut. *Vt*
lib. 13. *ne quid meorum tibi esset ignotum, animaduerti te*
operam dare.

Ni, nisi, Si.

Ni, nisi, Si, tum indicatiuum, tum coniuncti-
uum amant.

Ter. And. *Mirum ni domi est.* Idem Phor. *Ni*
nossem causam, crederem vera hunc loqui. Cic. in
Verr. *Ni restituisent statuas, vehementer his minaba-*
tur.

Nisi.

Idem de amic. *Ortum quidem amicitie videtis,*
nisi quid adhuc fore vultis. Ibidem: *Nisi immorta-*
litatem optare vellet, quid non est adeptus, quod ho-
mini fas esset optare?

Si.

lib. 13. Ter. And. *Si illum reliquo eius vitæ timeo: sin-*
opitolor, huius minas. Ibid. *Si id facis, hodie postre-*
num me vides. Cic. Att. *Si hortos inspexeris, dede-*
ris mihi, quid ad te scribam: si minus, scribam tamen
aliquid. Idem ad eundem: *Expeditus facito vt sis, si*
lib. 2. *inclamâro, vt accurras.*

Quòd, causalis.

Quòd, cùm causam, ac rationem reddit, tam
Indicatiuo, quàm coniunctiuo gaudet:

Cic. Att. *Fecisti mihi pergratum, quod Serapionis*
librum ad me misisti. Idem ad eundem. *Vti-*
nam

LIBER II.

nam illum diem videam, cum tibi gratias agam, quod Lib. 9.
me viuere coegisti. Ad eundem: Admiratus sum,
quod ad me tua manu scripsisses. Idem de Diu. Ve-
tus autem illud Catonis admodum scitum est, qui mi-
rari se aiebat, quod non videret aruspex, aruspicem
cum videret.

APPENDIX

Primi generis.

Verbum videor, coniunctionem Quod
refugit, Ne ergo dixeris, Videtur mihi
quod sum doctus, quod es doctus, quod ille est vir do-
ctus: sed videor mihi esse doctus. Videris mihi esse do-
ctus: Ille sibi videtur esse vir doctus.

Et numero multitudinis eodem modo.
Videmur nobis esse docti. Videmini vobis esse docti. Illi
videntur esse viri docti.

Cic. Att. Amens mihi esse videor. Idem ad eun- lib. 9.
dem: Relegatus mihi esse videor, posteaquam in For- Lib. 2.
mano sum. Idem in M. Ant. Ne scio quid turbatus Phil. 2.
mihi esse videris. Ter. And. Subtristis visus est esse a-
liquantulum mihi. Att. Cic. Sol excidisse mihi è mun- In. epi. ad.
da videtur. Liu. Nat. tibi P. Corneli cum ex alto Afri- Att. 8.
cam onspexeris, ludus & iocus, fuisse Hispaniæ tuae Bel. Pū. 8.
videbuntur.

Quia.

Quia pro Quod, vtrumque modum admittit.
Cic. de Amicitia: Recordatione nostræ amicitie
sic fruor, vt beatè vixisse videar, quia cum Scipione Lib. 19
vixerim. Idem de Finib. Neque quisquam
est,

G 5

Lib. 6. *est, qui dolorem ipsum, quia dolor fit, amet. Idem in Verr. Quarta autem est vrbs: quæ quia postrema edificata est, Neapolis nominatur.*

Aliæ præterea sunt particulae, quarum vsum vsum ipse optimus magister, te sine tædio progrediente tempore docebit.

DE FIGVRATA CONSTRVCTIO. ne.

O Ratio tres virtutes habere debet, vt Emen- data, vt Dilucida, vt Ornata sit: quibus vir- tutibus totidem vitia contraria sunt. Nam emen- datæ Barbara, Dilucidæ obscura, Ornatae inorna- ta aduersatur.

BARBARAE ORATIONIS Vitia.

Duo sunt vitia, quibus oratio barbara, atque rustica efficitur, Solœcismus, & Barbarismus: quæ, qui purè, ac emendatè loqui volet, ⁱⁿ contentione, velis, vt ita dicam, remisquæ rugiet.

QVVD SIT SOLOECISMVS, ET quot modis fiat.

Solœcismus, Constructionis atque emen- datae orationis, de qua hactenus egimus, hostis

L I B E R II.

hostis infestissimus, est, vitiosa partium orationis compositio.

Is fit quatuor modis, Adiectione, cum aliquid orationi contra præcepta Grammaticæ adijcitur, vt:

Scribe cum calamo, Eudo cum pila.

Detractione, cum aliquid eodem modo detrahitur, vt:

Eo forum, Redeo agro, Ne hoc fecit, pro, Ne hoc quidem fecit.

Transmutatione, cum partium orationis ordo turbatur, vt:

Quoq, ego, Enim hoc voluit, Autem non habuit.

Immutatione, cum pars vna orationis pro alia ponitur, vt:

Stulti graue ferunt res aduersas.

Graue pro grauiter, nomen pro aduerbio.

Fiunt Solœcismi etiam per cæteras orationis partes. Item per ea quæ cognata sunt, id est, eiusdem generis, ac partis, vt:

Eo intus. Sum intro. Quid hic agis? quãdo huc venisti?

Scrispsit ne Cicero hanc orationem, aut Hortensius?

Aut pro An. Non feceris cuiquam iniuriam, pro Ne,

Eo apud forum.

Denique fiunt, & per ea, quæ partibus orationis accidunt:

Per genera, vt:

Sapientes lato fronte res aduersas ferunt.

Per casus, vt:

Quò is? Romæ. Venio Brnudusij.

Per

GRAMM. INSTIT.

Per numeros.

Si unum ad te vocans, dicas, Venite.

Per personas: si quempiam honoris causa ita alloquaris:

Sedeat, Accedat: pro Sede, accede.

Per modos, vt:

Peto à te, vt mihi opem feras.

Per genera verborum, vt:

Mox redeam, pro redibo, ponitur enim actiuum proneutro.

A P P E N D I X.

lib. 1. c. 5.

FVerunt, vt ait Quint. qui adiectionis vitium Pleonasmum: Detractionis Eclipsin, Transmutationis Anastrophen appellarint, negantes hæc vitia species esse Solæcismi.

QV ID SIT FIGVRATA Constructio.

CVm apud viros doctos, & qui purè loquendi laude floruerunt, aliquid legerimus, quod Grammaticorum legibus repugnare videatur, non continuò existimabimus eos Solæcismum fecisse: cum ipsorum Autoritate, testimonijsque soleant Grammatici ipsi sua præcepta confirmare. Nam sunt quædam, quæ faciem quidem Solæcismi habent, vitiosa tamen non sunt. Hoc nouum loquendi genus, Figura verborum, aut sermonis, aut orationis, siue, vt Græci loquuntur,

LIBER II.

τύρ, σχῆμα λέξεως schema lexeos appellatur. Est enim Figura, noua loquendi ratio à trito & vulgari sermone remota, quæ ferè ratione aliqua nititur.

ENALLAGE.

Enallage figura est, cum pars vna orationis pro alia ponitur.

Cic. Att. *Quam turpis est assentatio, cum venire ipsum turpe sit nobis.* Idem ad eundem: *Philotimus non modo nullus venit, sed ne per litteras quidem aut per nuntium certiore facit me.* Ter. Andr. *Ita factopus est.* Lib. 13.
Lib. 2.

Sunt & alia nomina, quæ pro aduerbijs ponuntur, vt recens, sublime, frequens.

Sueton. *Inde Romam recens conditam cum magna clientum caterua commigrauit.* Cic. *Eaque sicut a quæ fuerant sublime fixa, sunt humi inuenta.* Idem Venio in senatum frequens. In Tib. c.
de Diu.
de amico

Sic Toruum, horrendum, & alia id genus apud Poetas.

Nomen interim loco interiectionis indignantis ponitur.

Cic. *Quæ malum fuit ista amentia?*

In Cat. 4.

Contra aduerbium, aliquando partes nominis agit:

Plaut. *Benè sit tibi.* Cic. *Malè sit Antonio, si quidem*

Mene.

Butrotijs molestus est.

Ad Att.

Verbum, loco interiectionis blandientis.

lib. 5.

Cice-

GRAM. INSTIT.

Cicero: *Amabo te incumbere in eam rem, & ad me scribere.*

Fit etiam Enallage per attributa partium orationis.

Per casus.

Cic. pro Sext. Rosc. *Duo sunt Titi Roscii, quorum alteri Capitonis est cognomen.*

Per numeros.

li. 10. c. 37 Plin. *In Africa magna pars ferarum astate non bibunt inopia imbrium.*

Per modos.

Ter. Andr. *Si te aequo animo ferre accipiet, negligentem feceris.* Cic. ad Att. *Respiraro, si te videro.*

Per tempora.

Lib. 3. Idem in Ver. *Vnum ostende in tabulis aut tuis, aut patris tui emptum esse, vicisti.*

Genus genere permutatur.

li. 18. c. 35. Plin. *Nube grauida candicante, quod vocant tempestatem albam, grando imminebit: pro quam.*

Reperitur & in personis haec permutatio, sed rarius.

Phorm. Ter. *Si quis me quaeret rufus, Da: praesto est, desine.*
Pro praesto sum.

Anei. II. Permutantur denique verborum genera. Vir. *Pictis bellantur Amazones armis, bellantur pro bellant.*

ECLYPSIS.

EClypsis figura est, cum id, quod in oratione deest, foris omnino petendum est.

Cic.

L I B E R I I.

Cic. ad Att. *Ego si Tiro ad me, cogito in Tusculanum.* Lib. 13.

Idem in Verr. *Ridere conuiua, calumniari ipse Apro-
nius.* lib. 5.

Idem Att. *Quid mihi autor es? aduolone, an ma-
neo?* lib. 12.

Idem pro Planco. *Pro vno filio duo patres deprecamur.*

A P P E N D I X

Primi generis.

Hæc figura latissimè patet, & ferè per omnes orationis partes manat. Nam desideratur interdum nomen.

Cic. *Statua, quæ ad Opis, per te posita in excelso est.* ad Att. l. 6.

Vbi accusatiuus, ædem, vel templum, deest.

Item accusatiuum, viam, aut iter.

Idem: *Nos in castra properamus, quæ aberant bi-* ad Att. l. 5
du.

Nauem, Cic. Tir. *Nos eo die cænati soluimus.* lib. 16.

Hic accusatiuus interdum etiam adhibetur. Cæsar: *Pompeius sub noctem naues sol-* lib. 1.
uit. bell. ciu.

In illis, decies sestertium, centies sestertium, & id genus cæteris, ad implendam orationem desideratur (centena millia) Nam antiqui Decies centena millia sestertium, centies centena
na

GRAM. INSTIT.

na millia sestertium dicebant, Postea v^s
sus obtinuit, vt compendiosè, decies se-
stertium, centies sestertium dicerent. Nō-
nulli scriptores, maximè Poetæ compen-
diosius loquentes, decies, vities, centies
tantum dicunt: *Mart. Ducenties accepit, &*
lib. 5. tamen vixit.

Desideratur non rarò relatiuum, Qui,
Quæ, Quod, vt:

Ænei. 11. Virg. Vrbs antiqua fuit, Tirij tenuere coloni,
Deest, accusatiuus, quam.

Desideratur & infinitum esse.

Andria. Ter. Nonne id prius communicatum oportuit? Idem:
Heauton. Interemptum oportuit.

In his item, *factum volo, nollem datum, e-*
gone te visum, aut auditum velim, & cæteris
eiusdem generis, quæ crebro apud Teren-
tium aliosque auctores reperiuntur, vi-
detur item infinitum desiderari.

Participium, scriptus, eleganter tace-
tur.

Ad Q. Fr. Cic. Hoc inter cœnam Tironi dictavi, ne mirere alia
Lib. 2. manu esse.

Lib. 4. Idem: Tua manu erant epistolæ.

Desideratur coniunctio, Etiam, non
rarò.

Ver. 2. Cic. Video non modo cæteros, sed te ipsum totidem ver-
bis edixisse.

Idem:

LIBER II.

Idem: Manlium non solum ignobilem, verum si ne
virtute, sine ingenio.

Pro Plac.

ZEVGMA.

Z Eugma figura est, cum id, quod in oratio-
ne desideratur, è proximo assumitur, ma-
nente eodem genere, numero, casu, cæterisque
attributis.

Ci. in vlt. Parad. Nulla possessio, nulla vis auri pluris,
quam virtus estimanda est. Item pro C. Rabirio
Virtus est, & honestas, & pudor, cum consulibus esse
cogebat.

APPENDICES

Tertij generis.

Si id, quod assumitur ad orationem implendam, pri-
mum est, proto zeugma dicitur, Cic. egit pater & filius, ut 16.
tibi sponderet.

Si medium, mezozeugma, Autor ad Heren. Forma di-
gnitas aut morbo deflorescit, aut vetustate. lib. 4.

Si postremum, hypozeugma, Cic. Mihi, & res, & con-
ditio placet. Ad Att. Lib. 12.

SYLLEPSIS.

S Yllepsis est, cum id, quod in oratione deest,
è proximo assumitur, mutato tamen genere,
aut numero, aut casu, aut aliquo è cæteris acci-
dentibus.

Ci. in Verr. Risus populi, atque admiratio omnium Lib. 6.

H

facta

GRAM. INSTIT.

- Bel. Mac. act. a. c. 1. Liu. Nulla expeditio, nullum equestre præ-*
Lib. 2. lium sine me factum est. Cic. ad Q. Frat. Ille timore,
Bel. Mac. ego risu corruui. Liu. Nemo miles Romanus magis assi-
Ibid. Idem: Pater, ego, fratresque mei non in Asia tantum,
sed etiam procū ab domo Aetolico bello terra, mari-
que pro vobis arma tulimus.

APPENDIX Tertij generis.

Non solum fit Syllepsis per ea, quæ partibus orationis accidunt, sed etiam per ipsas orationis partes, obscurius tamen, cum eadem pars orationis, ut integra sit oratio, interim reperitur, eadem quidem voce, sed diuersa significatione.

- lib. 1. Iust. Prouoluta deinde genibus Alexandri non mortem, sed*
ut Darij corpus sepelirent, dilationem mortis deprecantur.
 Verbum *Deprecantur*, priore membro significat recusare: (*Non mortem deprecantur, hoc est, non recusant*) posteriore vero obsecrare.

PROLEPSIS.

Prolepsis est, cum dictio aliqua totum significans præcessit, quæ rursus in partibus intelligitur, neque explicatur, ut, *Duo reges Romanam auxerunt, Romulus bello, Numapace.*

- ab Urb. 1. Liuius: Ita duo deinceps Reges, alius alia via, ille*
Bell. Cat bello, hic pace ciuitatem auxerunt. Salust. Ex-
et

LIBER II.

exercitus hostium duo, vnus ab vrbe, altera Gallia obstant.

ARCHAISMOS.

Archaismos constructio est, qua prisca vetustas potissimum vsa fuit.

Ter. Eunuch. Nescio quid profecto absente nobis turbatum est domi. Idem ibidem. Eijcienda est hercule hac animi mollities, nimis me indulgeo. Plaut. Mili. Iura te non nociturum esse hominem de hac re neminem. Cic. in Verr. Hanc sibi rem praesidio sperant futurum. Lib. 5.

HELLENISMVS.

Hellenismus est constructio, quae Graeci sermonis leges, non Latini obseruant.

Luceius ad Ci. Si solitudine delectaris, cum scribas & agas aliquid eorum, quorum consueuisti, gaudeo. Lib. 5.

Virgil. Montibus in nostris solus tibi certet Amyntas. Eclog. 3.

Idem: Triste lupus stabulis maturis frugibus imbres. Ibidem.

Dulce satis humor: depulsus arbutus haedis.

Idem. Os humerosq; Deo similis.

Idem. Hec fatus, latos humeros, subiectaq; colla. Aenei. 1.

Veste super, suluiq; insternor pelle Leonis. Aenei. 2.

H 2

DE-

GRAMMAT. INSTIT.
DE BARBARISMO.

Barbarismus est dictio aut omninò Barbara, aut Latina quidem, sed vitiosa: scripto, vel pronuntiatione.

Barbara omninò & peregrina, vt, *Perla*, pro *uisione*: *auiso*, pro *admoneo*, & alia generis eiusdem.

Latina dictio vitiosa fit plurimis modis:

Per genera, vt *Gladi*, pro *gladij*.

Per numeros, vt, *Scop*, pro *scopæ*: *Tritica*, pro *triticum*.

Per declinationem, vt, *Fames famei*, pro *famis*: *vasibus* pro *vasis*.

Per coniugationem, vt, *Stau*, pro *steti*: *Legebo*, pro *legam*. *Venerau*, pro *veneratus sum*.

Diuisione, cum diuidimus coniuncta, vt, *Sylua*, *dissoluo*, *quatuor syllabarum*, pro *syluæ*, *dissoluo*, *triuna*.

Complexione, cum diuisa coniungimus: vt *Phaton*, pro *Phaeton*.

Adiectione literæ, vt *Relliquia*, *gemino*, *L*, pro *simplici*, *Alituum*, pro *alitim*. Syllabæ, vt *Dicier*, pro *dici*, *Mauors* pro *Mars*. Aspirationis, vt *Hinsidia*, cum scribendum sit sine aspiratione. Temporis, cum syllabæ breui, quæ vnum habet tempus, additur alterum vt fiat longa, vt *Italia*, *prima longa*, pro *Breui*.

Detractione literæ, vt *Peculi*, pro *peculij*. Syllabæ, vt *Temnere*, pro *contemnere*. Aspirationis, vt *Odie*, pro *hodiè*, Temporis, cum syllabæ
lon-

LIBER II.

longæ, quæ duo habet tempora, vnum detrahitur vt fiat breuis, vt *Vnius affligit*, media breui, pro longa.

Immutatione, cùm litera vna aut syllaba pro alia ponitur, vt, *Olli* pro illi.

Transmutatione, cùm litera aut syllaba è suo loco in alienum transfertur, vt *interpetor*, pro interpretor.

Fiunt denique Barbarismi tenore, cum accentu alio pro alio vtimur. vt si præpositiones à suis casibus separemus, easq; tenore acuto vel inflexo pronunciemus, vt: *ad eum*, *ab illo*, *à quibus*, *circum littora*: cum graui accētū, dissimulata distinctiōne, simul cum suis casibus pronunciandæ sint, tanquam si vna esset vox.

ADMONITIO.

Puer cùm leget apud Virgilium.

Nec spes libertatis erat, nec cura peculi.

Eclog. II.

Aut.

Troias reliquias Danaum, atq; immitis Achillei,

Aeneid. I.

Aut.

Alituum, pecudumq; genus sapor altus habebat.

Aeneid. II.

Aut.

Italiam fatoprofugus, Lauinaq; venit

Aeneid. I.

Littora.

Ant.

Ibidem.

Vnius obnoxam & furias Aiakis Oilei.

Cùm hæc inquam & similia leget, ne putet principem Poetarum Barbarismum fecisse. Multa enim poetis permittuntur, quæ cæteris scriptoribus denegantur. Neque miretur si a-

GRAMM. INSTIT.

puđ M. Tullium Oratorum principem, Libe-
rũm, Sestertiũm, Cognõram, Nõrunt, aliasque id
genus verborum imminutiones offenderit: neq;
enim barbarissimi sunt Detractione: si quidem à
consuetudine certissima loquendi regula impe-
tratum est, vt etiam oratoribus sic loqui liceret:

OBSCVRAE ORATIONIS

Vitia.

Verba inusitata & à consuetudine quotidi-
ani sermonis remota, obscuritatem & te-
nebras orationi afferũt, vt: Si quis *Oppido* pro *val-
de* dicat. *Auerruncare* Pro *auertere*.

Eandem obscureat vitium, quòd à Græcis *A-
cyron*, à Latinis *Improprium* dicitur, vt *Spera-
re* pro *timere*.

Aene. 4. Virg. *Hunc ego si potuitantum sperare dolorem.*

Item ambiguitas, quæ amphibolia Græcè ap-
pellatur, idq; vel in vno verbo, vt: *Taurus* animal
fit, an mons, an signum in cælo, an nomen homi-
nis, an radix arboris, nisi distinctum, non intelli-
getur. Vel in sermone, vt *Audiui Chremetem per-
cussisse Demeam.*

Obscuratur præterea oratio, cùm sermoni
deest aliquid, quò minus plenus sit, *μείωσις*
Meosin, hoc est, Diminutionem: vel contra,
cuminani verborum turba, atque copiosa lo-
quacitate obruitur oratio, *Perissologiam* vo-
cant.

Impeditur denique sermo quo minus dilu-
cidus

LIBER II.

cidus sit, si longa parenthesis interijciatur : aut si verba confusa, permistaque longius trajiciantur.

Hora. *Namq; pila lippis inimicum & ludere crudis.* Sat. 5.
I. sermo.

Rectus enim ordo est. *Namque pila ludere inimicum est lippis, & crudis.* Quod vitium Synchysis, vel Hyperbaton obscurum, hoc est, confusa, & perturbata verborum transgressio vocatur. Si hæc vitia vitabimus, dilucida erit oratio.

APPENDIX.

Cum orationis structura decoris gratia variatur, neglecto simplici sermonis ordine, non vitium est, sed virtus, quæ Hyperbaton appellatur, id est, transgressio verborum.

Cic. pro Clu. *Animaduerti, iudices, omnem accusatoris orationē in duas diuisam esse partes.* In duas partes diuisam esse, simplex erat ordo, sed durus & incomptus.

HYPERBATI ALIQVOT Species.

Hyperbati siue transgressionis aliquot sunt species. Anastrophe est duorum verborum ordo præposterus, vt: *Mecum, tecum, secum, nobiscum. Quibus de rebus.* Anastrophe illa, *Vrbem quam statuo vestra est: Eunuchum quē dedisti nobis, quas turbas dedit:* pro, *Quam urbem. Itatuo. Quē Eunuchum dedisti nobis,* admodum dura est.

Tmesis est, Cū verbum compositum diuiditur, aliqua dictione interposita.

H 4

Cic.

GRAM. INSTIT.

Lib. 3.

Cic. Att. *Permibi gratum erit, si id curaris ad me perferendum. Idem de Senect. Omnia memoria tenebat, non domestica solum, sed etiam externa bella.*

Eiusdem generis sunt illa: *Rem verò publicam penitus amisimus. Praclarum est pro patria reque publica mortem oppetere.*

Parentesis est brevis sensus, sermoni, antequam absoluitur, interiectus.

Phi. 3.

Bel. Phi. 2.

Cic. in M. Ant. *O praclarum custodem ovium, ut aiunt, Lupum: Liuius. Tantum, pro dolor degenerauimus à parentibus nostris.*

INORNATAE ORATIONIS vitia.

CAcophaton est obscœnum dictum, siue id vno verbo, siue pluribus, siue de formiliterarum concursu fiat.

Tapinosis est, qua rei magnitudo vel dignitas minuitur, ut: *si parricidam hominem nequam vocas.*

Tautologia est eiusdem verbi, aut sermonis iteratio. Verbi, ut: *Nam cuius rationis ratio non extat, ei rationi, ratio non est fidem habere.*

Sermonis, ut: *ibant, qua poterant: qua non poterant, non ibant.*

Vitanda est & nimia eiusdem literæ assiduitas, ut *Quidquam, quisquam, cuiquam, quid conuenit neget.*

Ab urb. 8 Macrologia est longior, quàm oporteat sermo. Liui. *Legati non impetrata pace, retrò domum, vnde venerant, abierunt.*

Idem

LIBER II.

Pleonasmus est vitium, cum superuacuis verbis oneratur oratio, vt: *Ego meis oculis vidi*. Satis est enim, *Vidi*.

Cauendum etiam diligenter est, ne consonantes asperæ concurrant, vt S vltima cum X proxima: vt, *exercitus Xerxis*. Durior etiam fit concursus, si vtraque seipsam sequatur, vt *Ars studiosorum, Rex Xerxes*.

Vitandi & crebri vocalium concursus, quæ vastam & hiantem orationem reddunt, vt: *Baccæneæ amantissima impendebant. Viro optimo obtemperasti olim*.

Illud quoque vitium est, si multæ voces eiusdem exitus in vnum locum congerantur, vt: *Flentes, plorantes, lachrymantes, obtestantes*.

Et si verbi prioris vltimæ syllabæ sint primæ sequentis, vt: *O fortunatam, natam me consule Romanam*.

APPENDIX.

SI quando puer apud graues oratores aliquid offenderit, quod superuacaneum atque otiosum esse videatur, ne id sine causa factum esse putet. Adduntur enim interdum quædam affirmationis gratia.

Ter. Adelph. *Hiscæ oculis egomet vidi*. Virg. *Vocemque his auribus hausi*. *Aeneia. 4*

Adduntur & alia, quæ aut Consuetudine, aut Autoritate, aut Vetustate, aut Necessitate denique excusantur.

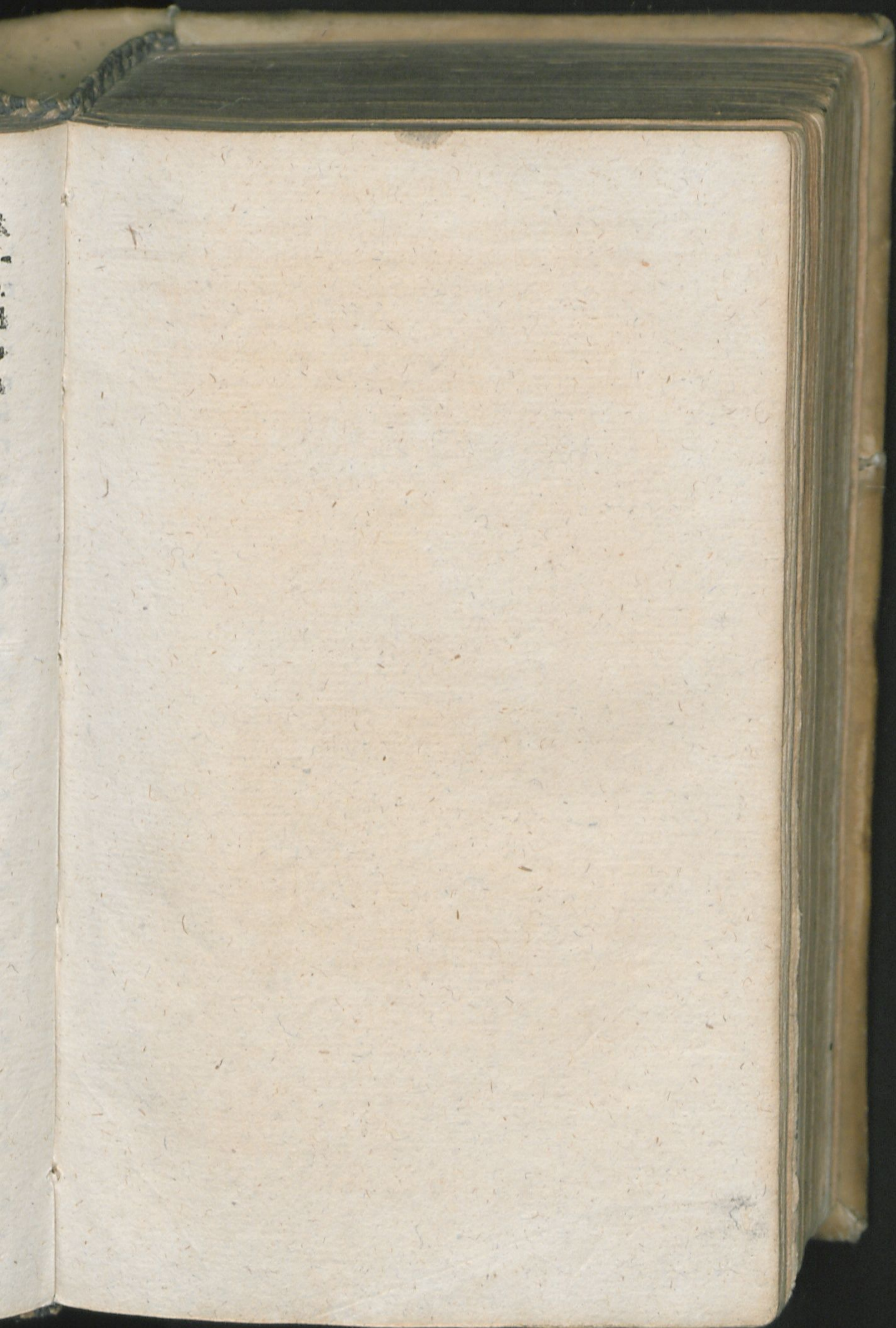
Cic. ad Att. *Vbi terrarum esset, ne suspicabar quidem*. lib. 5.

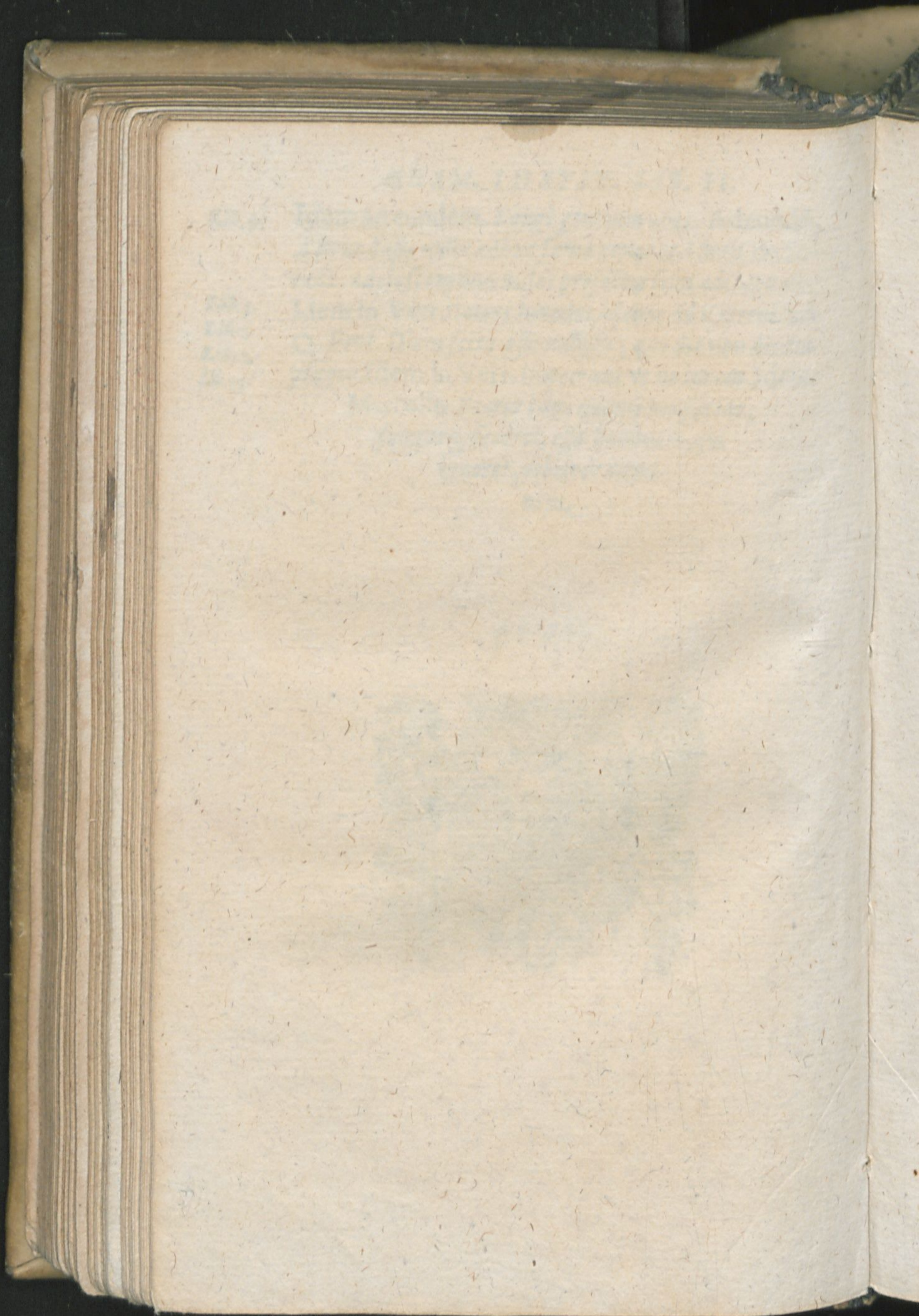
GRAM. INSTIT. LIB. II.

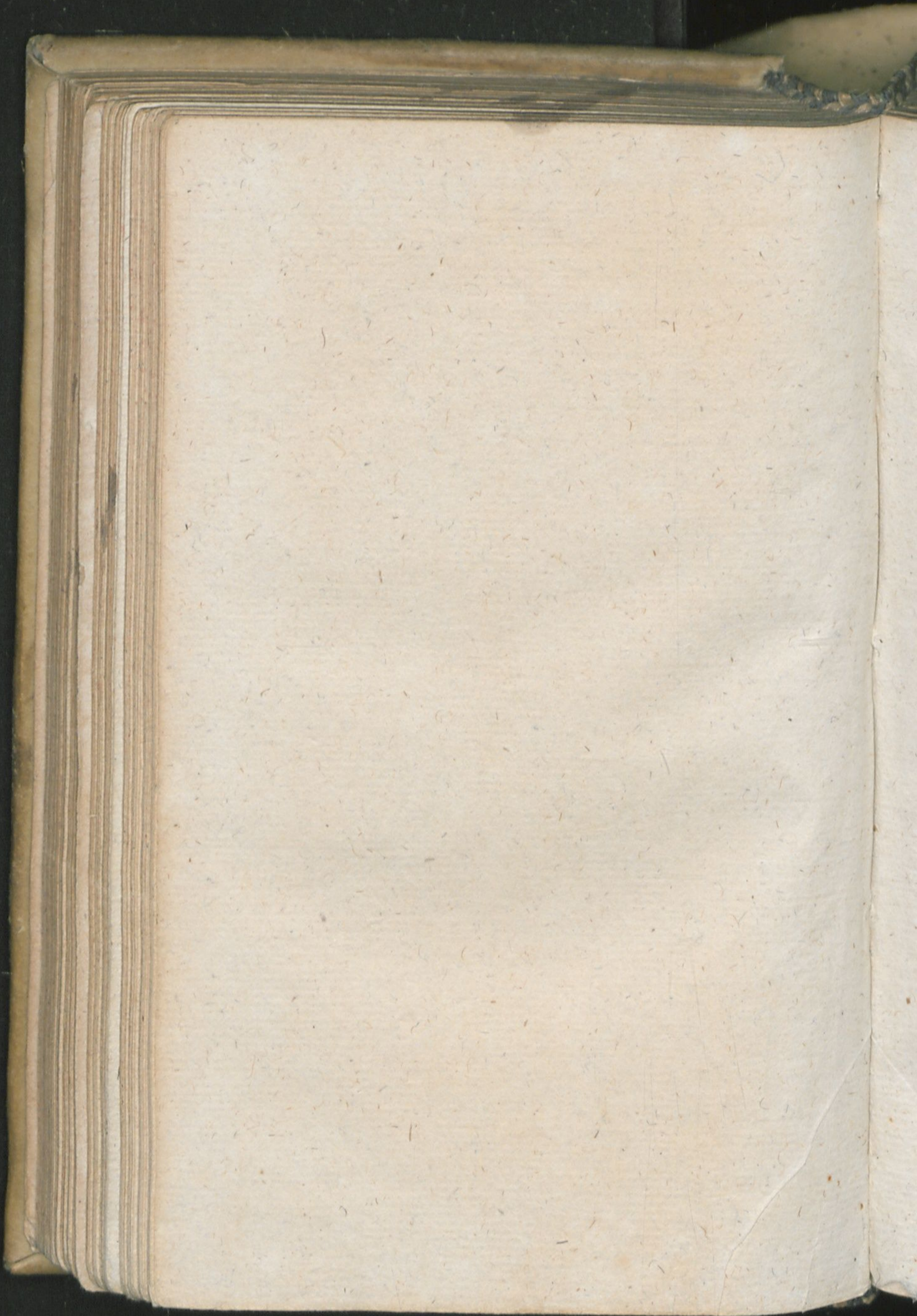
- Lib. 9.* Idem ad eundem. Longè gentium abes. Adeundè.
A Brundusio nulla adhuc fama venerat. Idem de Senect. Adolescentulus miles profectus sum ad Capuam.
- Lib. 3.* Idem in Verr. Cateri heredes adeunt ad Verrem. ad
Lib. 3. Q. Frat. Diem scito esse nullum, quo die non dicam
Lib. 3. pro reo. Idem in Verr. Impetrant vt ne iurent. Idem
lib. 15. Marcello: Frater tuus quanti me faciat,
semperq₃ fecerit, esse hominem, qui
ignoret, arbitror nemi-
nem.

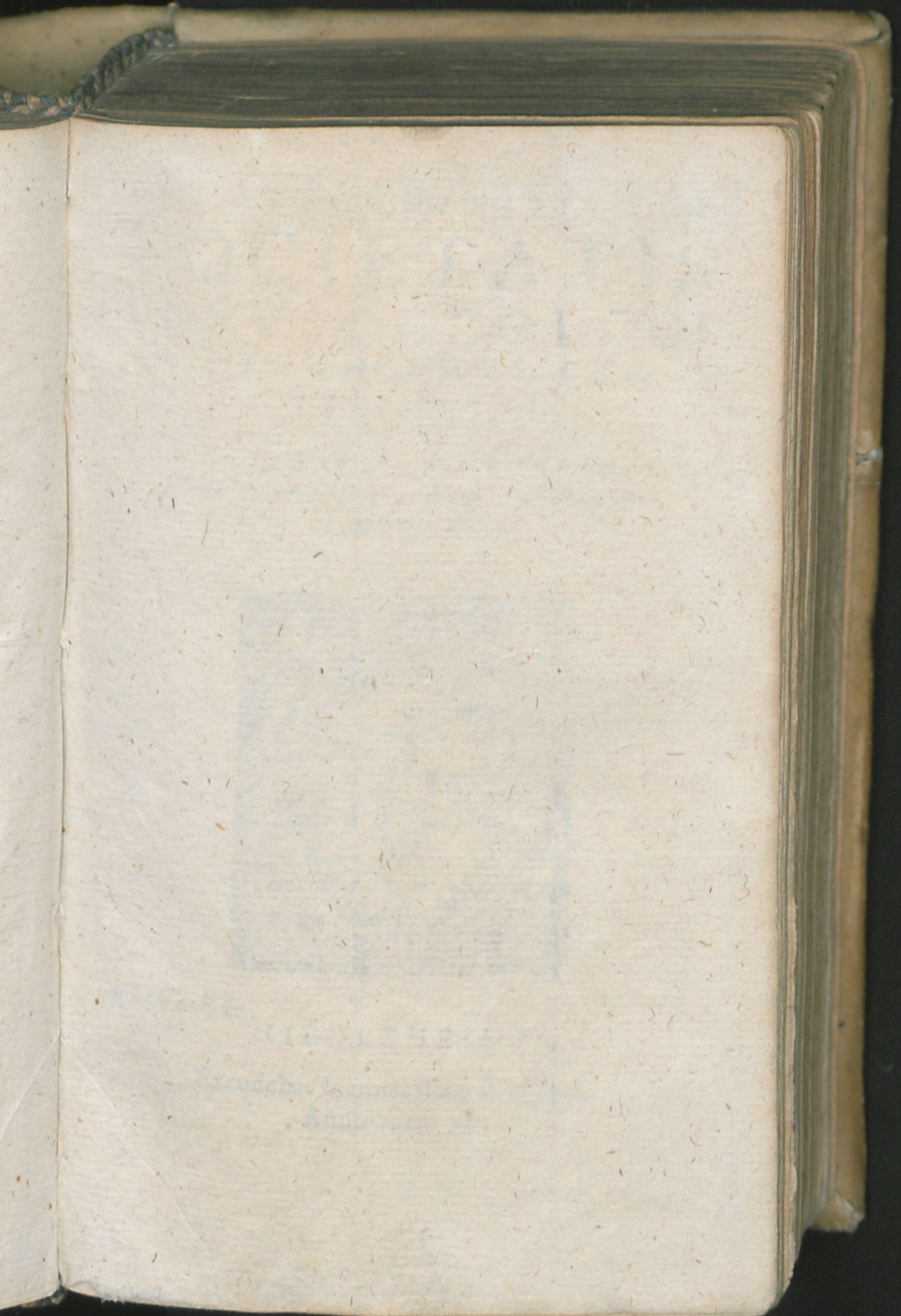
FINIS.

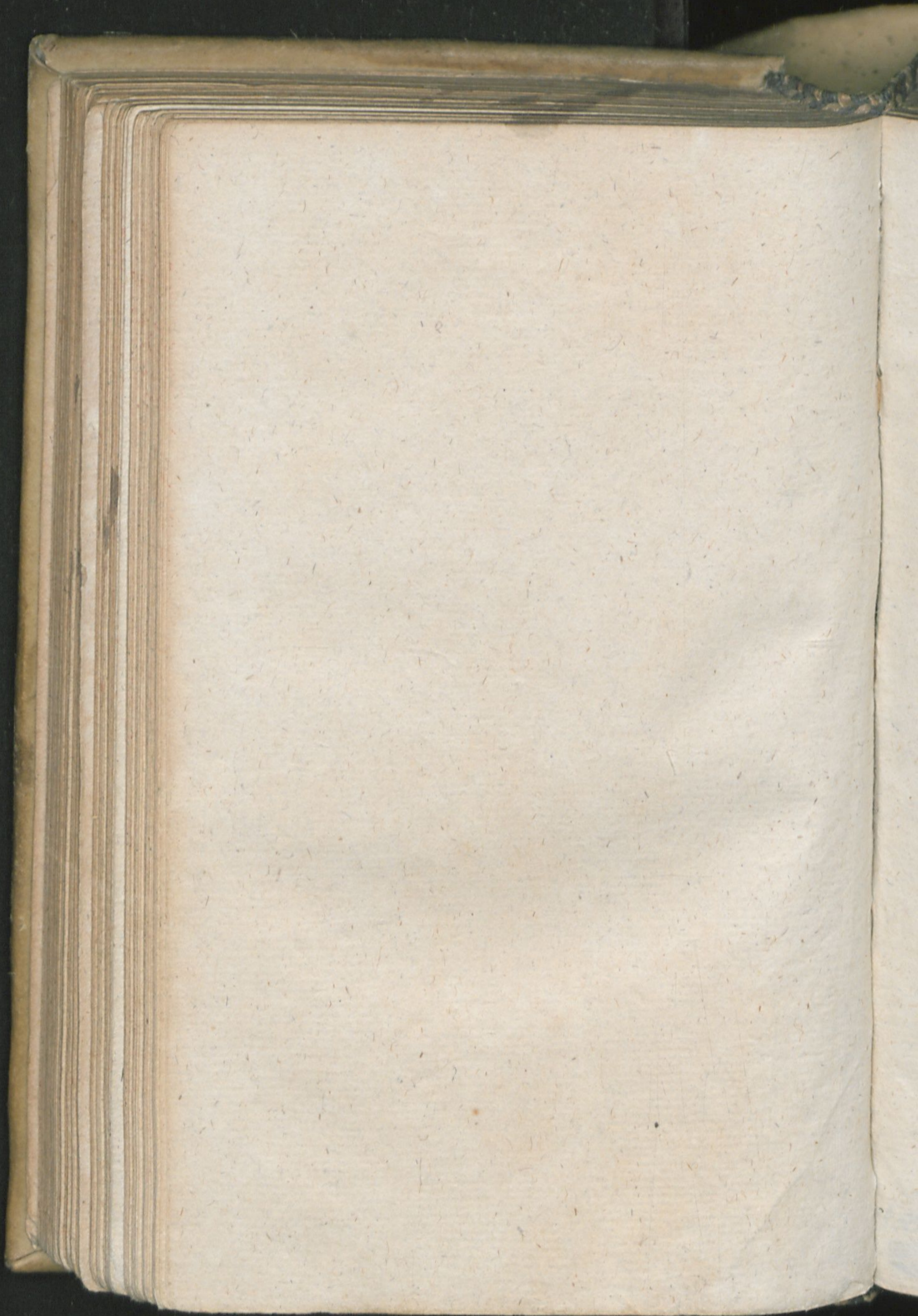

AB 754996

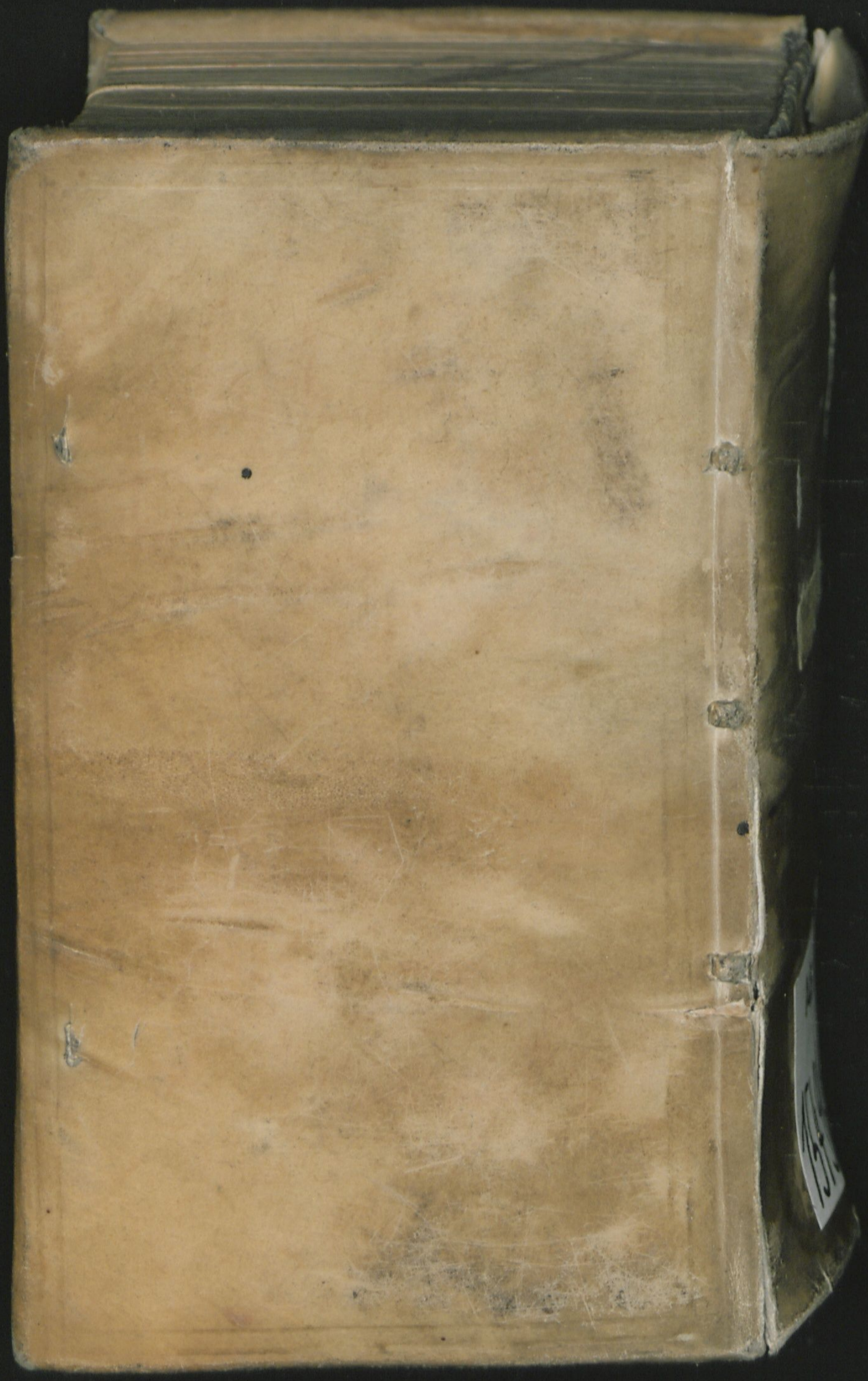
ULB Halle
002 420 97X

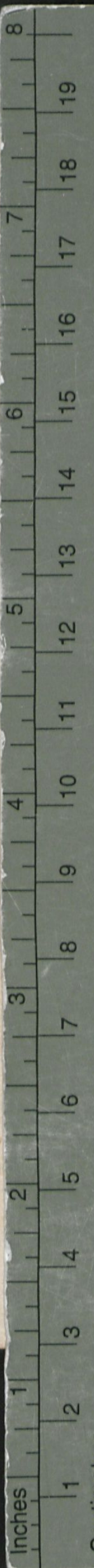
3

R

VD 17

B.I.G.

Farbkarte #13

ANVELIS
VARI,
TATEIESV,
TIVTIONE
MATICA,
SECUNDVS.

La

SIVE
PARTIVM ORA
onstruone.
S AVCTORIS
permissis.

AGRI PPINAE,
mannica, sumptibus
mi Mylij.

DC. XXIX.

